

8  
'72

# FLACĂRA

NUL XXI  
R. 872  
FEBRUARIE 1972



# În șapte zile

Reciclarea încă nu a cuprins întreaga suflare activă a țării. Cei mai mulți oameni încă nu știu ce înseamnă un «algoritm». Cu toate acestea și maestrul din fabrică și fratele său țăranul, hârșit de istorie și nu o dată lovit de vreme, îl aplică, mai ales de un număr nu prea mare de ani încoace, pălind «rușinea» lui monsieur Jourdain care făcea proză, și încă bună, fără să știe ce comite.

Iau decizii.  
Și le iau respectând toate etapele impuse de ceea ce se numește «algoritm». Își stabilesc obiectul, își adună informația necesară, înmulțesc numărul propunerilor (varianțe de decizii) pentru ca, prin vot, toți cei din fabrică și toți cei de la sat să se fixeze asupra ceea ce devine hotărâre. Așa fac cu privire la ogorul pe care îl muncesc, la secția sau fabrica în care produc, la comuna sau orașul în care trăiesc. Așa fac, întorcând privirea către țară și simțind pe umerii întăriți de o prea zbrucimată istorie greutatea răspunderii pentru azi și mâine.

Cincisprezece colective din unitățile frunțase ale diferitelor ramuri economice au decis, după o laborioasă analiză, la ce indicatori și cu cât să depășească planul pe acest an. Au putut decide pentru că au fost informați — condiție absolută — cu tot ceea ce le-a fost necesar pentru a opta. Și coloanele de cifre publicate de presă înseamnă opțiuni pentru a produce mai mult cu cheltuieli cât mai mici, cu o productivitate cât mai mare, cu un beneficiu sporit, adică opțiuni pentru o eficiență mărită în toate ramurile economiei. Și că decizia luată a avut un efect stimulator la nivelul întregii economii o dovedesc răspunsurile entuziaste, parte din ele publicate de presă, la întrecerea socialistă date de alte harnice și entuziaste colective din toate ramurile economiei industriale. Actul de decizie a devenit astfel, și de această dată, o operă colectivă a întregului popor interesat direct și nemijlocit în realizarea unei producții cu un indice cantitativ și calitativ cât mai înalt. Este expresia elocventă a atașamentului maselor la politica partidului, hotărârea de a mobiliza toate resursele materiale și umane, pentru înfăptuirea ei.

Am asistat direct, prin intermediul televiziunii, la emoționanta întâlnire a conducerii de partid și de stat, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu harnicul colectiv al Uzinei de vagoane din Arad. Prin caracterul firesc festiv al unui asemenea moment a răzbătut, evident pentru fiecare telespectator sau cititor al ziarelor de-a doua zi, particularitatea concretă, practică, exprimată în analiza făcută a ceea ce s-a înfăptuit, a posibilităților existente, în hotărârea luată, la îndemnul secretarului general al partidului, de a produce un număr sporit de vagoane — atât de necesare economiei naționale, de a veghea — sarcină de mare cinste și înaltă responsabilitate acordată acestui colectiv — ca producția națională de vagoane să se desfășoare la nivelul celei mai înalte tehnicități.

Găsim astăzi vreun domeniu în care decizia majoră, de interes general, să nu implice în prealabil filtrul exigent al judecății colective? Ar fi foarte greu. Imposibil.

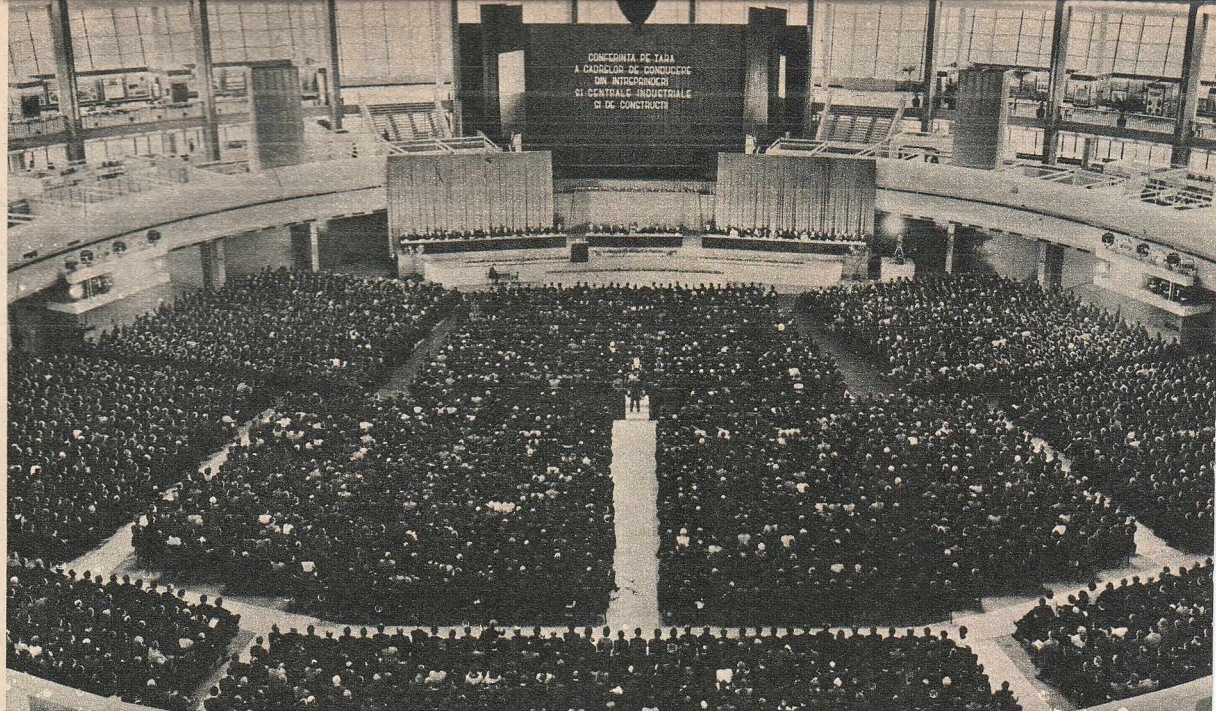
Partidul, cu perseverența și tenacitatea care-i sînt atât de proprii, ne-a învățat și obișnuit pe toți cei ce muncim în această țară că nimic nu se poate hotări și înfăptui fără participarea noastră, a tuturor. Decizia a devenit un act de judecată și de angajare majoră a întregului popor.

Judecăm în adunările generale ale salariaților, ale cooperativelor, în adunări cetățenești comunale și judecăm ne e dreptă, chibzuită, pentru că gândirea ne e liberă, descătusată de teamă, de orice fel de teamă, fiindcă n-avem a ne teme de nimeni și nimic, stăpîni fiind peste noi doar noi.

Și numim asta simplu și firesc democrație.

Petru ISPAS

Marti, 15 februarie 1972



## UN FORUM REPREZENTATIV AL EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE, AL PRACTICII ECONOMICE ȘI TEHNICE DIN ȚARA NOASTRĂ

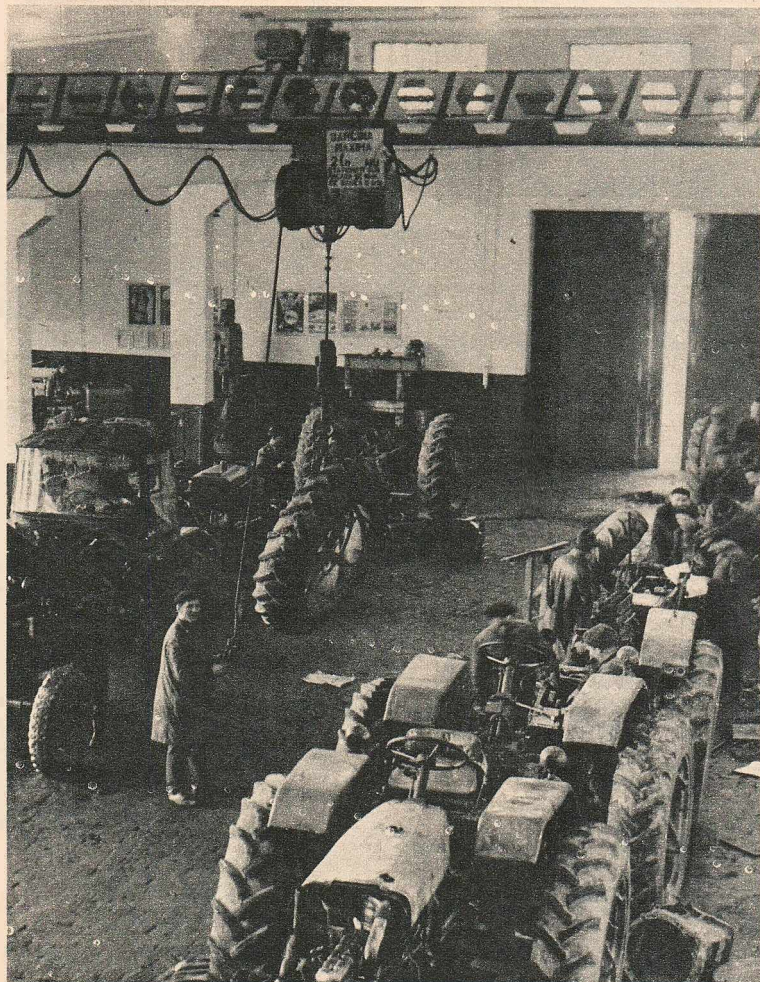
În dimineața zilei de 17 februarie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, și a celorlalți conducători de partid și de stat, s-a deschis la București Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrele industriale și de construcții. Acest amplu colocviu consacrat examinării felului în care se transpun în practică măsurile elaborate de Conferința Națională și Congresul al X-lea al P.C.R. privind perfecționarea organizării, conducerii și planificării activității economice în domeniul industriei și construcțiilor, a ridicării pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economice, se înscrie organic în practica profund democratică a conducerii partidului și statului nostru de a se consulta cu cadrele de bază, cu oamenii muncii, în problemele majore, fundamentale, privind dezvoltarea societății noastre socialiste, evoluția de ansamblu, dezvoltarea de perspectivă a patriei noastre.

Ca purtători de cuvînt ai muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor pe care îi reprezintă, cei peste 6 000 de specialiști, prezenți în marea sală a Pavilionului central al expoziției economiei naționale, au primit mandatul de a aduce în dezbaterile conferinței probleme și propuneri izvorite din consultarea largă a colectivelor din întreprinderile în care lucrează, de a releva cu obiectivitate lipsurile ce se mai fac simțite și, în mod deosebit, de a formula propuneri, idei și sugestii privind creșterea eficienței economice, optimizarea continuă a întregului mecanism economic.

Luînd în dezbaterile sectoarele cele mai importante din economia țării — industrial și de construcții — sectoare al căror progres se situează cu precădere în atenția politicii partidului și statului, Conferința reprezintă un eveniment de seamă în viața întregii țări angajate pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

## În avanpremieră campaniei de primăvară

Deși s-ar părea că pînă la primăvară mai este destulă vreme, muncitorii din stațiunile de mecanizare a agriculturii din județul Dolj sînt în plină campanie. În prezent, întreaga lor activitate este îndreptată spre efectuarea reparațiilor și a reviziilor de calitate. Pînă acum au fost reparate, în toate atelierile județului, circa 800 de tractoare, 800 de pluguri, 1 970 grape stelate și alte utilaje gata să participe la campania agricolă de primăvară. Mecanizatorii de la S.M.A.-Melinești, de unde vă prezentăm această fotografie, întîmpină cel de-al II-lea Congres al Cooperativelor de producție cu succese deosebite, situîndu-se printre unitățile frunțase în acțiunea de pregătire a campaniei.





## CU PRILEJUL SĂRBĂTORII UZINEI DE VAGOANE DIN ARAD, UN AMPLU ȘI FRUCTUOS DIALOG DE LUCRU

Vineri, 11 februarie, orașul de pe Mureș a trăit clipele emoționante ale unui mareu jubileu: Uzina de vagoane din Arad, această mare întreprindere a țării, în care se realizează întreaga producție de material rulant destinată transportului de călători și peste 70 la sută din cea necesară transportului de mărfuri pe calea ferată, a sărbătorit 80 de ani de existență. Cu acest prilej, harnicii constructori și întreaga populație a municipiului

La Uzina de vagoane conducătorii de partid și de stat examinează o machetă.



Tovarășul Nicolae Ceaușescu într-unul din atelierele modernei fabrici de mobilă.

Arad au avut marea bucurie de a-l avea din nou în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prezența secretarului general al partidului, a celorlalți conducători de partid și de stat la acest eveniment a constituit o nouă mărturie a prețurii pe care partidul o acordă clasei noastre muncitoare, a grijii permanente pentru dezvoltarea industriei, factor hotărâtor și determinant în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vizita de lucru făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de ceilalți conducători de partid și de stat la uzina arădeană și în celelalte unități importante ale municipiului a oferit prilejul unei analize amănunțite a modului în care întreprinderile arădene își îndeplinesc sarcinile de plan, a constituit un puternic imbold în activitatea muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor constructori de vagoane, de strunguri, de mobilă. Pretutindeni în timpul vizitei, oamenii muncii arădeni au întâmpinat cu căldură pe secretarul general al partidului, pe ceilalți conducători de partid și de stat, exprimând cu acest prilej deplină lor aprobare față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărârea de a înlăptui neabătut vastul program trasat de Congresul al X-lea al partidului, pentru înflorirea continuă a României socialiste multilateral dezvoltate.

Pretutindeni dialogul purtat de către conducătorii de partid și de stat cu oamenii muncii arădeni a imprimat vizitei un pronunțat caracter practic.





# ÎN PRAGUL UNUI MARE EVENIMENT: DESCHIDERA CELUI DE-AL II-LEA CONGRES AL U.N.C.A.P.

## o problemă-cheie: mecanizarea lucrărilor agricole

Pentru cooperatorii noștri, 1971 a fost un an cu rezultate bune, un an în care am reușit să valorificăm mai bine condițiile de care dispunem și să asigurăm creșterea producției agricole vegetale și animale. Într-un cuvânt, am reușit să depășim producția globală cu circa 2 000 000 lei, veniturile planificate cu 1 500 000 lei, iar producția-marfă netă cu 1 000 000 lei. Acestea sînt și rezultatele cu care ne vom prezenta în fața celui de-al II-lea Congres al Uniunii noastre naționale.

Dar cele mai bune rezultate le-am obținut în creșterea păsărilor pentru ouă, sector nou de activitate în cadrul cooperativei noastre. Prin cooperare cu I.A.S.-Mihăilești, ne-am asigurat matca, utilajele și chiar asistența tehnică. Și astfel am reușit să terminăm pînă la 1 aprilie amenajările și să populăm halele cu 3 500 puicute de 6 luni, 7 000 puicute de 2 luni și 8 000 pui de o zi. Adăpatul, hrănitul, strînsul ouălor și aerisitul sînt automatizate. Prin aceasta, o fe-

meie a putut asigura asistența necesară pentru circa 4 000 capete păsări adulte. Cu alte cuvinte am reușit nu numai să asigurăm forța de muncă necesară dar să asigurăm o bună retribuție lucrătorilor acestui sector. Pe cap de pasăre ouătoare am realizat în anul 1971 o producție medie de 228 bucăți ouă, sau în bani, la prețul mediu de 1,10 lei pe ou, am obținut un venit de circa 260-270 lei pe cap de pasăre ouătoare.

Din cele relatate se pot desprinde două concluzii:

Întreprinderile agricole de stat pot și trebuie să ne ajute pe noi cei din cooperative deoarece posedă o mai bogată bază materială, dispun de specialiști cu mai multă experiență în producție și au reușit să găsească înaintea noastră posibilitățile de cooperare a lucrătorilor.

Mecanizarea în etapa actuală este una dintre principalele soluții capabile să ridice nivelul producției, să permită o mai bună retribuție a membrilor cooperatori, să asigure o permanentizare a lor.

**Nistor SÎRBU**  
președintele C.A.P. «9 Mai» - Giurgiu

## am parcurs un drum mereu ascendent

Trăiesc și eu, alături de mii și mii de lucrători din agricultură, emoția deschiderii celui de-al doilea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție. Va fi fără îndoială un prilej prielnic analizării ample a drumului parcurs de agricultura noastră socialistă, a prezentului, a perspectivei sale dinamice.

Ca reprezentant al cooperativelor din Sîntana, voi participa la lucrările congresului cu sentimentul că drumul parcurs a fost unul continuu ascendent. Să socotim numai. În 1950, la înființare, fondul obștesc al firavei, pe atunci, întovărășiri era de 25 000 lei. În prezent el se cifrează în jurul a 47 milioane! Am ajuns, datorită hărniciei cooperativelor noastre, ajutorului multilateral acordat de stat, să obținem producții din ce în ce mai mari, cu efecte dintre cele mai fa-

vorabile asupra veniturilor țărănilor cooperatori. Anul trecut, valoarea totală a zilei-muncă a fost de 32 lei. Da, afirm cu mîndrie că locuitorii din Sîntana n-au stat cu brațele încrucișate. Am construit hectare de sere — principala noastră sursă de venit — a căror producție este exportată în multe țări ale lumii. Avem o moară nouă, grajduri moderne utilate, saivane. Activitatea atelierelor noastre anexe se dezvoltă fără încetare, constituind o altă sursă importantă de venituri. Știm însă că mai avem multe de făcut. Că cerințele progresului atît de vertiginos care antrenează întreaga noastră națiune ne solicită și nouă, celor din Sîntana, eforturi sporite, o activitate încă și mai înaltă, mai eficientă. Cu aceste sentimente particip la Congres, la marele sfat al țărănimii, moment atît de important în viața patriei noastre.

**Gheorghe GOINA,**  
Erou al Muncii Socialiste  
președintele C.A.P. «Viața Nouă»,  
comuna Sîntana



## să smulgem pămîntului roade cît mai multe

Peste două zile voi avea marea cinste și bucurie de a participa la lucrările celui de-al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție. În cinstea acestui eveniment de o deosebită însemnătate în viața țărănimii, cooperatorii noștri se prezintă cu un bilanț rodnic: în ultimii ani unitatea noastră a obținut consecutiv premiul I pe țară la creșterea porcilor.

Din experiența dobîndită în ultimul timp aș dori să mă refer la un singur aspect al muncii noastre. Astfel, deși în ultimii doi ani, cooperativa noastră a înregistrat pagube provocate de inundații, cooperatorii noștri au trecut la o muncă neobosită pentru a smulge pămîntului rămas neinundat

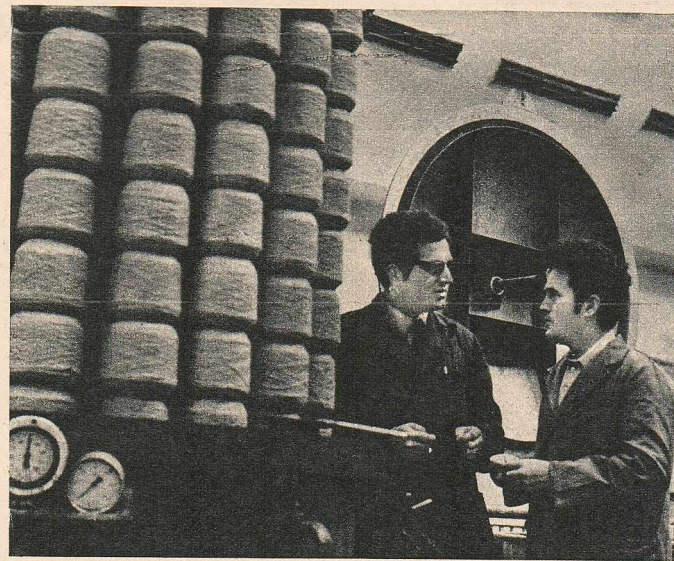
roade cît mai multe iar suprafețele inundate să fie scoase de sub apă prin săparea de canale și șanțuri pe o lungime totală de 37 000 m. Astfel am redus foarte mult din cele 1 600 ha inundate în lunile mai-iunie 1970. Mai avem de desecat numai 115 ha care vor fi și ele redatate circuitului agricol în această primăvară.

Trebuie să spunem că nu a fost ușor să executăm volumul de muncă despre care vorbim, dar cooperatorii au lucrat cu entuziasm. A fost, dacă vreți, un răspuns călduros al lor dat chemărilor partidului pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan ce ne revin din Directivele celui de-al X-lea Congres. Ei au reușit să realizeze o producție globală de 43,4 milioane cu un venit de 34,5 milioane. Aceasta este o dovadă concludentă.

**Marcel DOBRA**  
Erou al Muncii Socialiste  
președintele C.A.P.-Gîrbovi

# săptămîna în

Pagini realizate de:  
Liviu TIMBUS  
Petre ANGHEL  
și Eugen IAROVICI



## timpul mai bine valorificat

Ca pretutindeni în țară, colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri al Uzinelor textile «Moldova»-Botoșani este preocupat de dezvoltarea și perfecționarea continuă a procesului de producție. Anul 1972 pentru textiliștii botoșăneni va fi anul unor substanțiale înnoiri și modernizări a produselor. Astfel, din totalul producției globale 57,3% vor fi articole noi și reproiectate. O sarcină de căpetenie: reducerea substanțială a cheltuielilor de producție, acțiune la care participă un număr însemnat de lucrători din cadrul uzinei. Printre aceștia se numără și comunistul Dumitru Alexandru, inginer chimist, care, la simpozionul or-

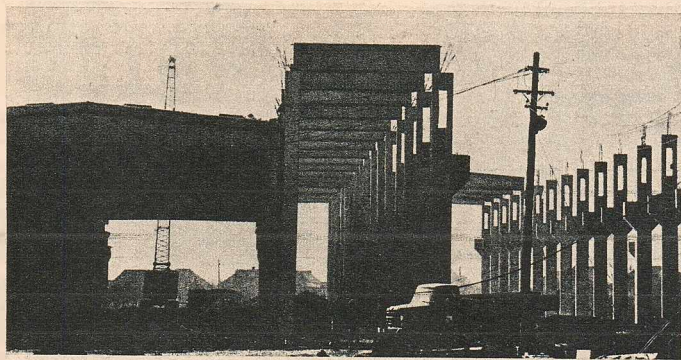
ganizat la Iasi de către Ministerul Industriei Ușoare cu specialiști finisori din toată țara, a prezentat un nou procedeu privind îmbunătățirea procesului de vopsire a fibrelor poliesterice. Procedul a fost recomandat să se extindă la toate întreprinderile din țară. Noua metodă constă în eliminarea unor operații tehnologice intermediare și chiar de bază, prin introducerea sistemului de vopsire la poliesteri pe suluri primordiale perforate față de sistemul de vopsire pe bobine. Acest lucru va determina îmbunătățirea considerabilă a calității vopsitului, reducerea cheltuielilor de producție și mărirea productivității de la 6 000 m urzeală la 24 000 m urzeală pe aceeași unitate de timp, folosindu-se capacitatea maximă de producție. În fotografia noastră, inginerul Dumitru Alexandru (dreapta) în secția vopsitorie-preparație-țesătorie a uzinei.

## o preocupare permanentă— realizarea planului de investiții

Peisajul economic al țării noastre a căpătat, în anul care a trecut, noi valențe, prin intrarea în exploatare a circa 400 de capacități de producție industriale și agrozootehnice. Ca urmare, avuția națională a sporit cu un volum de fonduri fixe în valoare de peste 66 miliarde

lei. Acest fapt asigură creșterea în continuare a potențialului productiv al economiei naționale, perfecționarea bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste, îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe întreg teritoriul țării.

Ținînd seama că anul acesta urmează să intre în funcțiune un mare număr de obiective și capacități ale producției de o importanță deosebită, după o complexă pregătire constructorii au trecut la deschiderea unor largi fronturi de lucru. Fotografia noastră vă prezintă un aspect de pe șantierul Fabricii de mobilă din orașul Bistrița.



## COPERTA NOASTRĂ



**IRINA LOGHIN** — un glas îndrăgît, o apariție întâmpinată întotdeauna cu căldură.

Fotografie de  
**Traian PROSAN**

Prezentarea artistică:  
**V. OLAC**

**FLACĂRA.** Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»



## drum bun... pe litoral

Ca în fiecare an, sezonul estival ne va întâmpina cu noi surprize. De data aceasta este vorba de importante lucrări de care vor beneficia în primul rând posesorii autoturismelor. Magistrul litoralului, care măsoară în prezent 65 km, i se vor adăuga alți 11 km pe distanța Ovidiu — aeroportul Mihail Kogălniceanu. Concomitent, în ciuda timpului friguros, se lucrează intens la noile centuri de ocolire a stațiilor Eforie Nord și Mangalia. În cadrul aceleiași acțiuni de modernizare se vor asfalta 55 km de drumuri județene, ce se vor adăuga celor 650 km asfaltați până acum.

# imagini

## INTERVIUL SĂPTĂMÎNII



Interlocutor:  
**General-locotenent  
PAMFIL TATU,**  
Erou al Muncii  
Socialiste,  
comandantul  
pompiilor.

— V-am ruga să ne spuneți câteva cuvinte despre activitatea de pază contra incendiilor care se desfășoară în țara noastră.

— Răspunsul la această întrebare necesită o abordare multilaterală a problemei. Avem astăzi o bogată experiență în prevenirea și stingerea incendiilor și putem face față nobilei misiuni ce ne-a fost încredințată de partid și guvern de a apăra viața oamenilor, avutul obștesc și bunurile cetățenilor de flăcările mistuitoare ale incendiilor. Prin grija conducerii de partid și de stat au fost create toate condițiile pentru ca paza contra incendiilor să fie așezată pe baze cât mai științifice, ea devenind în același timp o obligativitate de interes general pentru fiecare cetățean al patriei noastre.

— Accentul se pune însă pe activitatea de prevenire a incendiilor?

— Evident, activitatea de prevenire a incendiilor are caracter prioritar.

Așa, de exemplu, încă din faza de proiectare a construcțiilor se iau o serie de măsuri cu caracter preventiv, edificiile sînt dotate, acolo unde este cazul, cu instalații automate de avertizare și stingere a incendiilor. În mod expres vreau să arăt că în prezent activitatea noastră se bucură de concursul unor mase tot mai largi de oameni ai muncii. Numai în formațiile civile de pompieri și în comisiile tehnice p.c.i. din întreprinderi și localități activează peste 250 000 de cetățeni, care în mod voluntar sînt prezenți ori de câte ori este nevoie la acțiunile de prevenire și stingere a incendiilor.

— Ce preocupări există pentru dotarea pompiilor cu noi utilaje și mijloace de prevenire și stingere a incendiilor?

— O dată cu dezvoltarea economiei naționale s-a îmbunătățit permanent dotarea pompiilor cu tehnică de luptă modernă, fabricată de către industria noastră. Mașinile și utilajele realizate, fiind apreciate pentru calitățile lor, sînt exportate și în alte țări.

Un deosebit accent se pune și pe cercetarea științifică în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor. Dispunem de un centru de cercetări, unde se experimentează noi produse și utilaje cu largă aplicativitate în activitatea de pază contra incendiilor.

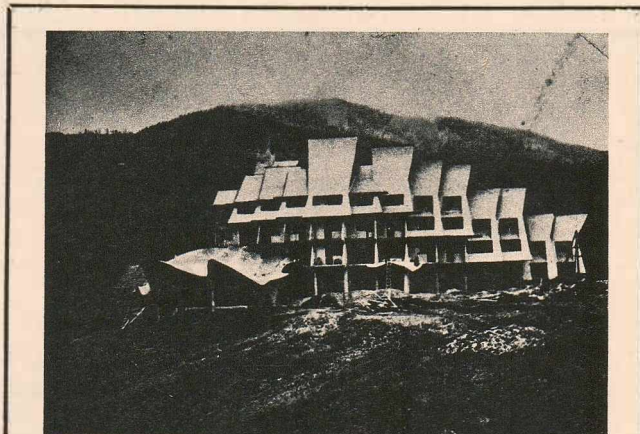
— Ați putea să ne dați câteva exemple în acest sens?

— Da, aș putea enumera realizarea autospecialei de stingere cu praf și azot, a noi agenți stingători cu mare eficiență, a generatorului pentru realizarea spumei cu coeficient mare de înfoiere, a unor soluții intumescențe perfecționate, precum și a costumele speciale de protecție a pompiilor la temperaturi foarte înalte. Toate acestea demonstrează atenția ce se acordă rezolvării problemelor de prevenire și stingere, precum și preocuparea existentă de a fi în pas cu tot ceea ce este nou pe plan mondial.

— Considerați că propaganda pentru prevenirea incendiilor trebuie să aibă un caracter de masă?

— Incontestabil, această activitate are o mare importanță și sîntem conștienți că reducerea numărului de incendii și a pagubelor provocate de acestea este condiționată de cunoașterea și respectarea regulilor de prevenire și stingere de către mase tot mai largi. În acest sens, presa, radioul, televiziunea, cinematografia își aduc contribuția la sporirea simțului de răspundere al tuturor cetățenilor patriei noastre pentru apărarea avutului obștesc.

La rîndul lor, pompierii militari și civili, conștienți de înalta răspundere ce le-a fost încredințată, nu vor precupeți nici un efort pentru apărarea de incendii a vieții oamenilor, a tuturor realizărilor materiale dobîndite pe drumul fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.



## hotelul a și fost înălțat

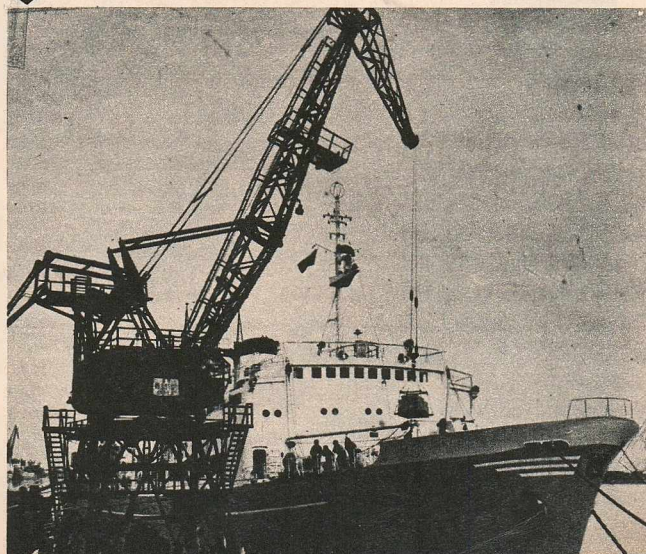
În prima săptămînă a acestui an, revista noastră a publicat în paginile de actualități macheta unui mare hotel turistic alpin care se construiește la Valea de Pești (jud. Hunedoara). Amplasat la 900 metri altitudine, noul hotel alpin domină o regiune fermecă-

toare. Iată că acum, la câteva săptămîni de la publicarea machetei, sîntem în măsură să oferim cititorilor o nouă fotografie reprezentînd, de data aceasta, hotelul alpin deja înălțat. Ritmul rapid în care a fost construit constituie un merit al constructorilor. Noul hotel turistic va putea găzdui 120 de oaspeți și va avea un mare restaurant. În prezent se efectuează lucrările de finisare interioară, hotelul urmînd să fie dat în folosință într-un termen cît mai scurt.

## sezon plin pentru pescuitul oceanic

După cum informează Departamentul industriei alimentare, pînă în prezent, la Tulcea și Constanța s-au descărcat 3 500 tone de macroui, stavrizi, tai etc. Rezultate bune au înregistrat în prima lună a acestui an, în apropiere de coastele vestice ale Africii, echipajele a opt nave românești, printre care «Caraiman», «Delta Dunării» și «Mureș». De asemenea, din bazi-

nul Labrador urmează să se întoarcă în țară alte patru nave. Se prevede ca în acest an cantitatea de pește oceanic livrată fondului pieței să se dubleze față de anul trecut. În acest scop, flota noastră va fi înzestrată cu încă opt traulere și motonave și se vor perfecționa, în continuare, procesele tehnologice de exploatare piscicolă.



# teze și paranteze

de Aurel BARANGA

## o discuție

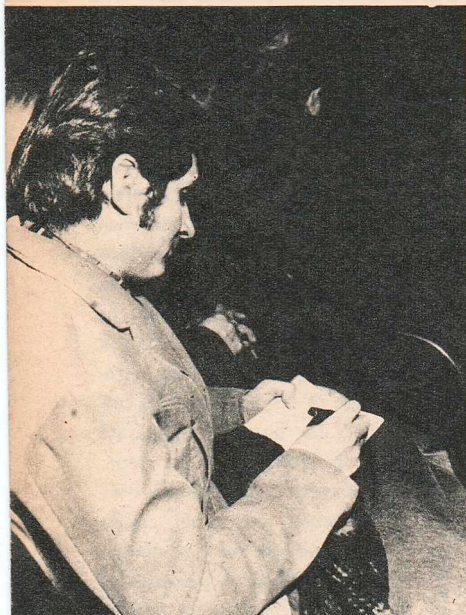
«Contemporanul» — inspirat și, ca de obicei, «la obiect» — a inițiat o discuție pe marginea problemelor ridicate de dramaturgia noastră originală și contemporană. Și-au spus pînă acum cuvîntul, pertinent și argumentat, Radu Beligan și Horia Lovinescu, sperăm că se vor auzi și alte glasuri. Tragem această nădejde, interesati. Și — de ce să n-o mărturisim public? — nu rareori contrariați, fiindcă în direcția judecării fenomenului incriminat s-au adunat, prin persistență, prea multe erori, de circulație insistență. Astfel, există parcă un consens unanim în conformitatea căruia «dramaturgia a rămas în urmă». În urma cui? Cînd ne vom decide, în sfîrșit, să devenim niște bărbați maturi ca să aflăm că un fenomen literar nu se judecă după criterii sportive? Cînd vom renunța, în sfîrșit, la eterna «ștachetă», ce se cuvine a fi «ridicată», cînd vom înțelege că dezvoltarea unei culturi nu poate fi comparată cu o cursă pe suta de metri, cronometrată la zecimea de secundă? Cînd vom căpăta înălțimea de spirit și seninătatea care să ne oprească să mai dăm note și să stabilim ierarhii — din păcate atît de arbitrar — cînd vom termina cu bilanțurile încheiate pe o optime, un sfert sau o jumătate de stagiune?

Scriu toate astea, «dinlăuntrul» fenomenului, ca un om care știe cu ce greutate se scrie o piesă, cite dificultăți întâmpini pînă o vezi la verticala scenei, ca să mai suporti, cu nervi indiferenți, și sfaturile specialiștilor de pe tușă, cărora toate li se par de o simplitate derutantă. Oh, dacă ar fi lucrurile atît de ușor de rezolvat, cum li se par criticilor noștri, atunci raporturile matematice s-ar inversa. Am avea o sută cincizeci de scriitori și zece critici și nu invers, cum se întâmplă astăzi.

# IMPRESII TONICE

de Sergiu ANDON

Participarea la o ședință, mai restrinsă ori mai lărgită, poate lăsa diferite impresii. Bune sau rele, bogate sau sărace, multe sau puține, aceste impresii depind în mare măsură de noutatea și de varietatea



discuțiilor, de competența cu care sînt ele purtate. Pregătiți pentru oricare alternativă, ne-a fost dat recent să trăim imprevizibilul unei impresii mai rare: frumoasa, neasemuita satisfacție lăsată de subtilitatea în gîndire. Pentru a o înțelege vom derula un punct de vedere ascultat într-o adunare generală a salariaților.

Există o problemă a necesarului de cadre. Dezvoltarea impetuoasă a industriei noastre socialiste, a întregii economii naționale atrage o continuă cerință de forță de muncă, tot mai multă, tot mai calificată. Respectiva foame de cadre, inclusiv de muncitori, inclusiv de muncitori calificați, nu are nimic jenant și sărăcăcios în ea. Ba chiar, din punct de vedere social, ne-am mîndrit și ne mîndrim cu mutațiile continue din structura populației. Ne-am mîndrit și ne mîndrim cu așteptate consecințe ale creșterii și transformării economiei noastre naționale, încît e foar-

te firesc să acceptăm ca o notă pozitivă și cererea continuă de, spre exemplu, strungari.

Dar ceea ce este meritoriu pe un plan mai larg de semnificații poate da bătaie de cap economistului, poate constitui pentru el o dificultate de rezolvat, poate avea fațete diferite. Rezerva începe în momentul în care acest fenomen de creștere este însoțit de fluctuația cadrelor, manifestare adiacentă, inutilă și nefirească ce complică artificial problema. În acest punct sîntem deseori tentați să tratăm numai efectele, să acționăm pentru rezolvarea lor mai mult agitoric ori, în cazul unor factori de răs-

pundere din întreprinderi, să le îmbrățișeze cu satisfacția ascunsă a găsirii unei cauze obiective salvatoare pentru dările de seamă.

Are totuși fluctuația cadrelor între întreprinderi un caracter obiectiv?

Tovarășul Marin Grăjdan este de părere că nu. Fără să cunoască teoretic ergonomie, tovarășul Marin Grăjdan a făcut o descoperire cu care s-ar putea mîndri orice ergonomist. Descoperirea este foarte subtilă și ne-am teme ca ea să nu fie tratată cu neîncredere sau indiferență, dacă n-am ști că dumnealui, susținătorul ideii, o va urmări, pentru că are posibilitatea să o urmărească.

Observația — descoperirea este, de fapt, o observație — privește fluctuația ajunsă la un punct critic la Uzina de laminate neferoase «Laromet». Numai în anul 1971, față de 455 salariați nou angajați au părăsit uzina 382 persoane; mișcarea de cadre a cuprins aproximativ 1/3 din efectiv.

Cauzele și consecințele acestei situații au fost analizate cu mult simț de răspundere și de alte persoane competente, care au propus și soluții. Gheorghe Coza (ca și Marin Grăjdan, de altfel) a relevat că penuria de muncitori calificați este consecința neînspirației renunțării din anii trecuți la școala profesională care avea tradiție pe lângă Uzina «Laromet», Teodor Bălătică a legat problema recrutării cadrelor de existența unui cămin pentru nefamiliști, Gheorghe Vlad a propus, ca soluție tranzitorie, încheierea unor contracte pentru primirea de absolvenți de la școli profesionale în funcțiune. Dar Marin Grăjdan a făcut, în plus, o observație simplă și subtilă care în nici un caz nu trebuie pierdută din vedere și care ar putea constitui un subiect de reflecție pentru conducerea oricărei întreprinderi industriale, cu sau fără fluctuație de cadre. Iată-o:

Dumnealui s-a întrebat: cine primește în uzină pe oamenii nou angajați? Cine-i întîmpină? Majoritatea provin din mediul rural, sînt la primul contact cu producția industrială, se întîmplă ca acest contact să se facă la o unitate de industrie grea, drumul acomodării va fi deci mai lung și mai dificil...

Cine sînt aceia care creează noului venit prima impresie? Impresie care poate fi determinantă pentru hotărîrea cuiva de a rămîne sau de a pleca, pentru importanta hotărîre a omului de a-și schimba profesia din țaran în muncitor metalurgist...

Iată, a constatat Marin Grăjdan, acest prim contact se produce, cum pare firesc la prima vedere, cu reprezentanții biroului de protecția și tehnica securității muncii. Este normal ca înainte de primul pas făcut printre cuptoare și laminoare, omul care mai miroase încă a iarbă proaspătă și a pămînt reavăn să cunoască primejdiile de care trebuie să se terească și riscurile neatenției. Este de asemenea normal ca tehnicienii cu protecția muncii să facă instructaj cu zel





și convingător, pînă la a speria. Dacă *primul contact* al tîranului cu Uzina «Laromet» se rezumă la derularea unor perspective de coșmar, dacă instructajul antiimprudentă nu este însoțit și completat de o prezentare a adevăratei uzine, cu frumusețile și avantajele ei, cu tradiții și cu mîndria, dacă la omul aflat încă la porți nu ajunge nici un fior din orgoliul profesional al «neferoșilor», atunci — spune Marin Grăjdan — să nu ne mai mirăm că el se întoarce de la intrare! Ori că se angajează cu îndoială în suflet și cu gîndul de a încerca marea cu degetul pentru a pleca în altă parte cit mai curînd... Nu, să nu ne mai mirăm, dar nici să nu mai tratăm problema lipsei de cadre ca o dificultate obiectivă.

Cine este acest subtil ergonomist? Este maistru electrician în sectorul mecanic șef al Uzinei «Laromet», așa cum restul preopinienților citați sînt: unul tehnician, altul inginer, altul ajustor. Iar împreună cu ceilalți, citați și necitați, care au luat ori care n-au luat cuvîntul, au calitatea de conducători ai uzinei în care lucrează. Funcția de conducere și-au exercitat-o în adunarea generală a salariaților, în cadrul și în focul căreia

s-au dezbătut problemele majore ale întreprinderii.

*Subtilitatea ideilor* nu a fost singura impresie lăsată prin participarea acestor conducători la dezbateri. O altă notă predominantă a fost aceea a *caracterului competent* al participării, observat nu numai prin complexitatea tehnică a viziunii, prin stăpînirea și corecta manevrarea a argumentelor cifrice, ci și prin larg-viziunea opiniei. Cînd a fost nevoie, ea a depășit orizontul gospodăriei proprii, adică al intereselor uzinei.

Printr-o asemenea incursiune altruistă, laminatorul Ion Ghiță a vorbit în numele unei uzine încă neștiute, al unei situații încă necreate. Discuția a pornit de la faptul că, în procesul de specializare, Uzina «Laromet» va renunța curînd la producția de sîrmă. Asta presupune — și-a spus Ion Ghiță — că laminorul la care lucrează el va fi transferat întreprinderii ce va prelua producția. «Să nu se înțeleagă de aici că dacă laminorul pleacă, nu trebuie să-l mai întreținem și să-l mai îngrijim... Să ne purtăm cu el, pînă în ultima zi, ca și cum ar rămîne o veșnicie al nostru! Să nu ne înjure cei care-l vor prelua». Cuprindea acest aver-

tisment precaut toată nostalgia muncitorului ce se desparte de utilajul la care a învățat meserie, care înseamnă tînețea lui, utilajul fără de care nu-și poate încă închipui cum va arăta hala. Dar mai era acest avertisment și vocea conștiinței și competenței că, acolo, la pupitrul din sala de festivități de la «Laromet», Ion Ghiță vorbea, nu numai în numele intereselor unei echipe, secției sau uzine, ci și în numele *întregii clase muncitoare*.

Iar pupitrul cu microfon era o adevărată tribună a puterii. Sentimentul *rolului conducător*, al întîietății de opinie și inițiativă, a fost cel mai bine oglindit de *ascuțișul criticii* — directe, scurte, la obiect — și de tratarea răspicată a problemelor prin prisma raportului dintre *ce se oferă* și *ce se pretinde*. Fie că a fost vorba de lipsurile serviciului mecanic-șef, de inexistența apei calde, de achiziționarea pentru vechea presă hidrolică de 1 000 t a unor pompe noi dar... cu parametri greșit calculați, de întîrziata defalcare a planului, de asigurarea tuturor schimburilor cu cadre tehnice competente, acuratețea criticii era exemplară, iar conștiința drepturilor și îndato-

rilor limpede așezată.

Acestea au fost cîteva dintre trăsăturile adunării generale a reprezentanților salariaților de la «Laromet». Seriozitatea ei poate fi dedusă și din cîteva notații de coloratură «sportivă», dar foarte concludente. Spre exemplu, sînt tipice pentru ședințele formale minutele lungite la nesfîrșit ale primelor înscrieri la discuții, cu cochetăriile lor, cu bancurile lor («cine sparge gheața», «dacă n-are curaj primul să se înscrie al doilea»), cu penibilul lor. La «Laromet» spontaneitatea cu care s-au ridicat primele mîini în *clipa*, subliniem *clipa*, în care a fost deschisă lista vorbitorilor ne-a făcut să începem reflex să cronometrăm cît durează aceste înscrieri. Iată rezultatul: în primele 120 de *secunde* se înscriseră 17 din cei 21 de oameni care au dorit să participe la discuții. A doua notație: nimeni nu a limitat timpul vorbitorilor, nu le-a atras atenția să fie «mai concisi». Nici n-ar fi fost nevoie; în 65 de minute se și epuizaseră primele șapte nume de pe lista preopinienților.

Intuiția s-a întîlnit cu reflecția, propunerea cu tragerea la răspundere. Sub aspectul reunirii tuturor acestor manifestări de gîndire și voință colectivă în același forum, adunarea generală descrisă poate fi asemuită cu o retortă în care au fost amestecate componentele substanței dure de la temelia viitoare activității a uzinei.

Aspectele din timpul adunării generale au fost surprinse de S. STEINER.



*echipa „flacării”*

# Prin CRAIOVA- la ora prânzului

de Viorica CIORBAGIU

Fotografii de Elena GHERA

Capitala doljeană s-a ridicat (și-o să se mai ridice) la rang înalt. În multe privințe. Se vede pe dinafară chiar fără investigații anume. Străzile vechi și noi, hotelul «Jiu», teatrul pe care nu-l poți ignora de pe acuma, cu toate că mai stă înconjurat de schele — iată numai câteva argumente. Despre industrie, ce să mai vorbim! Vin mulți oameni cu multe treburi prin Craiova. Treburi temeinice, sub semnul relațiilor pe care le stabilește un mare oraș cu nenumărate alte adrese. Toate bune și frumoase. Dar, cum bine se știe, în reputația unui gospodar intră și felul cum te primește la masă. În ce lumină se arată Craiova când bate ceasul amiezii? Să decidem împreună «calificativul» luând cu noi un martor obiectiv — obiectivul aparatului de fotografiat:

1. În chiar centrul orașului funcționa un tradițional și mult căutat local cu specific lacto-vegetarian. Nu mai este. S-a demolat. Niște bănci rebegite și o părere de scuar în locul lui. Nu reproșăm nimic edililor. Dar un alt «Lacto» nu mai există acum în toată Craiova. În compensație ni s-a recomandat bufetul «Splendid» (cel din fotografie). Titlul e promițător și... ridicol. Totuși multă lume vine să mănince aici. Izbutește cine poate să accepte autoservirea cu supele reci și feluri puține și cei care apucă un loc părăsit cu greu de un băutor îndărătnic pînă la... adormire (vezi fotografia).

2. Și uite așa oameni înfometateți care trec pe Calea Severin (în tranzit de la Timișoara, Tîrgu Jiu etc., etc.) nu au loc să mănince la restaurantul de la răscruce pentru că «Dulăul» bea rom cumpărat de la cofetărie cu gașca («e cartierul lor!»), îi scuză ospătarul). Șoferul Stelian Marinică mai să sloboade o înjurătură că nu poate să ia o ciorbă de burtă și tocană în liniște... Noroc că mai sînt și făpturi răbdătoare ca vopsitorul-zugrav din imagine, care așteaptă cu liniște să i se aducă o inimă friptă. Și la Scala (tot pe Calea Severin) au prioritate iarăși cei cu... băutura.

3. Și pentru că la «Tărăncuța» și-n alte localuri craiovene, toți ospătarii îi acuză pe consumatori de lipsa apetitului pentru bucate calde, iată o probă certă că există pe lume o poftă de mîncare sănătoasă și contaminantă!

4. La bufetul «Fintînica» atmosfera e bună ca o azimă caldă. Păcat că felurile de mîncare se termină mai repede ca berea!

5. În schimb, la restaurantul (!) vecin, cu același



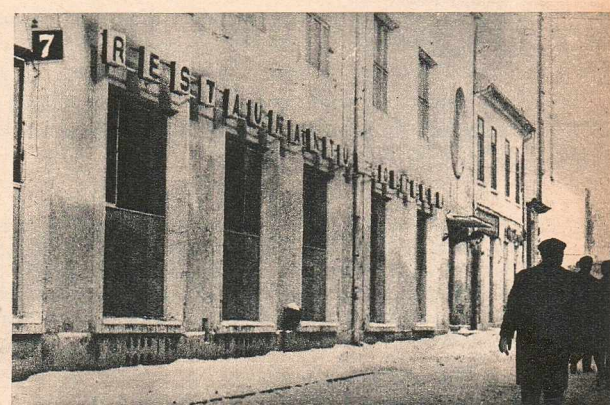
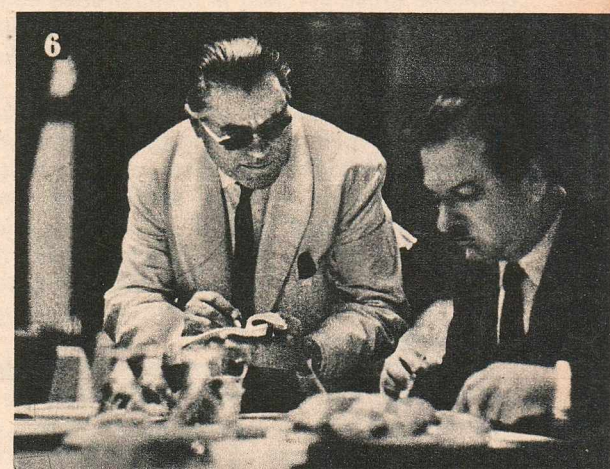




nume («Fintinica»), deși plita cuptorului cu grătar este veșnic încinsă, te ia cu frig pe șira spinării când vezi cu câtă furie se năpustește întreg personalul din local asupra unui om care vrea conda de reclamații. Gramaj, încărcarea notei, pește saramură. Într-un cuvânt: Să stărpim bacșișul! Halal!

6. O mîngiere tot mai rămîne pe undeva. Și anume la «Minerva». Acolo te poți simți într-adevăr un oaspete omenit după toate legile stimei. Convenționale? Chiar așa să fie, tot e minunat cînd ai norocul să te servească ospătarul Gh. Ispas, care nu umblă doar el însuși ca un titirez, ci îi învață același ritm și pe «ucenici».

7. «Minerva» — sigur — e o certitudine. Dar cu o floare, nici în primăvară nu va răsări un nou «Lacto» («Știți, spațiul comercial...») Singurul restaurant-pensiune din Craiova era închis pentru inventar, cit despre «Oltenia» pare să fie în renovare, deși în afară de geamurile mate, alt semn optimist nu există.



Calificativul despre care vorbeam îl lăsăm în grija consumatorilor. Noi tragem nădejde că prin fotografiile și textul de față să dăm o mîină de ajutor (prietenească) gospodarilor Craiovei. Fiindcă pe cartea lor de vizită — sub forma listei de bucate — stăruie cel puțin un semn de întrebare.

# drumuri africane

## DAR ES SALAAM ZAMBEZI ȘI BUENZA

de Gh. DRAGOȘ

De la zăpezile veșnice ale muntelui Kilimanjaro la întinderile aride ale deșertului saharian, de la plantațiile de bumbac din valea Nilului la miile de specii de arbori ale pădurii tropicale, de la populațiile arabe din nord la nenumăratele etnii negre din zona ecuatorială, Africa este un continent de o imensă diversitate. Dacă agricultura rămâne încă principala formă de activitate, subsolul ce ascunde bogății uriașe prefigurează noi preocupări în industria petrolului, cuprului, aurului, diamantelor etc. Producția artizanală dăinuie pretutindeni, dar paralel se nasc treptat centre industriale echipate cu utilaje moderne. Caravanele de cămile n-au dispărut, dar rețeaua rutieră a devenit mai densă; avionul este în multe părți un mijloc de transport utilizat în mod curent, căile ferate contribuie alături de navigația fluvială la expansiunea economică. Imens teritoriul împărțit cindva, cu mici excepții, între marile puteri coloniale, Africa contemporană, urcând treptele independenței, își mobilizează forțele pentru a șterge orice urme ale dominației străine. Lupta pentru deplină eliberare a Africii n-a ajuns încă la punctul ei final. Mai există încă teritorii aflate sub dominația colonială. Angola, Mozambic, Guinea Bissau, Namibia sînt țări ale căror popoare s-au angajat ferm în lupta pentru cucerirea libertății și lichidarea anacronicelor instituții colonialiste. În această luptă ele au alături forțele înaintate ale contemporaneității.

Poporul român, care militează pentru dreptul sacru al fiecărui popor de a fi singur stăpîn pe destinele sale, sprijină lupta tinerelor state ale Africii pentru consolidarea independenței lor, pentru înlăturarea definitivă a colonialismului, spre o dezvoltare de sine stătătoare, potrivit năzuințelor lor. Între România și statele africane s-au statornicit relații de strînsă colaborare, bazate pe egalitate în drepturi, stimă și încredere reciprocă. Vizitele întreprinse de conducători ai statelor africane în țara noastră, ca și de reprezentanți ai României în numeroase țări ale Africii ilustrează progresul continuu al acestor relații pe cele mai diferite planuri.

Vom face, în aceste pagini, un popas în Africa ecuatorială, imens spațiu geografic străbătut de două dintre cele mai mari fluvii ale lumii. Țările în care ne oprim sînt trei dintre tinerile state africane independente, angajate pe calea propășirii economice și sociale: TANZANIA, ZAMBIA și REPUBLICA POPULARĂ CONGO.

Kibo și Mawenzi, piscurile Olimpului african Kilimanjaro, albite de omături veșnice, domină solitar și maiestuos tărîmurile ecuatoriale. Străbătusem în zbor dogoarea ce vibrează peste nisipurile Saharei; Kilimanjaro mi-a apărut ireal, ca o imensă farfurie zburătoare deasupra meleagurilor Tanzaniei.

### ARUSHA: CE NU POATE FI CLĂDIT DIN AFARĂ

Aici, la poalele Munților Meru și Kilimanjaro, pe cîmpiile Sanya Juu, între orașele Arusha și Moshi, a fost inaugurat la 2 decembrie 1971 cel mai nou aeroport internațional din Africa, menit să dea avînt comunicațiilor și turismului tanzanian. Pentru tanzanienii, semnificația Arushei nu rezidă numai în monumentul cenușiu de andezit marcînd jumătatea magistralei Africa Nord-Sud — a distanței de la farul din Alexandria la cel de la Capetown; cu îndreptățită mîndrie ei îți arată edificiul unde partidul de guvernămînt, Uniunea Națională Africană din Tanganyika, TANU, decida în 1967 orientarea de perspectivă a țării. Cu acel prilej se enunțau principiile de bază ale politicii «ujamaa» (solidaritate socialistă) vizînd îndeosebi organizarea vieții rurale: bizuirea pe propriile forțe, dezvoltarea rurală, controlul obștesc asupra economiei, echitate și socialism.

Acționînd în spiritul Declarației de la Arusha, statul tanzanian a cunoscut o dinamizare și o dezvoltare fără precedent. Peste 2 660 de sate ujamaa au grupat în jurul lor circa 830 000 cetățeni care, cu resurse și forțe proprii, și-au

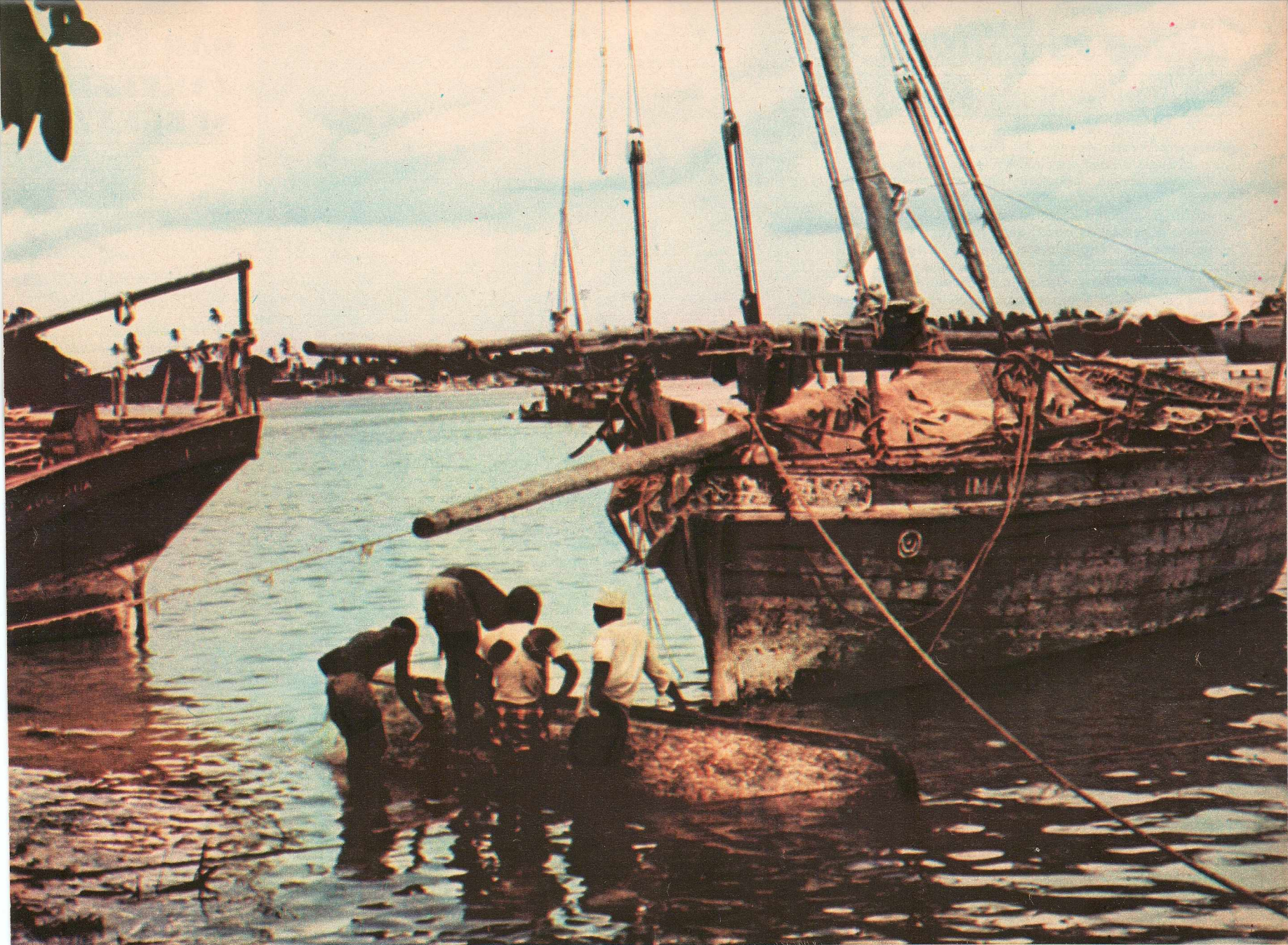


Supranumit «Veneția africană», Dar es Salaam își trimite în zori ambarcațiile de pescari să aducă dintre recife și valuri de smaragd recolta zilnică de pește, guvizi, homari, creveți, stavrizi și ce se mai găsește.

«Bun venit în Zambia», așa se tălmăcește urarea de la hotarul țării. Sub un astfel de panou — semn al ospitalității — o solie economică română, alături de gazdele zambiene, ilustrînd realitatea tot mai pregnantă a cooperării și prieteniei româno-zambiene.

Dialogul româno-tanzanian se desfășoară concret și peste orizonturile marine. Mesajul pontic al mărfurilor a sosit de la Constanța la Dar es Salaam sub pavilionul tricolor al cargoului «Predeal».





construit școli, dispensare, și-au amenajat drumuri și alte facilități. Statul le asigură asistență tehnică, utilaj agricol, precum și realizarea unor amenajări mai ample și costisitoare. Și, dincolo de o reușită de fond — armonizarea unor diferențe etnice — partidul TANU a obținut încă un succes: proliferarea în rândul maselor a convingerii că ceea ce face fiecare este în interesul propriu, dar că în același timp fiecare trebuie să acționeze conștient de scopurile și de sensul mijloacelor folosite. În fond e vorba de împlinirea unui deziiderat formulat cu limpezime de Julius K. Nyerere, președintele partidului TANU, șeful statului tanzanian: «*Demnitatea umană și încrederea în sine a unui om nu pot fi clădite din afară. Ele trebuie clădite de om însuși, prin propriile fapte. El se dezvoltă prin ceea ce face, prin propriile lui hotărâri, prin sporirea conștiinței acțiunilor sale și a rosturilor acestora*»...

Pe lângă semnificația sa istorică, Arusha este un ținut am putea spune de sinteză, cu prilejul de o concentrare unică pe continent. Vizitatorul admiră la Manyara și Ngorongoro cîrdurile roze și albe de flamingo plutind peste spinării de hipopotam, girafe legănîndu-și agale gîtul prin savane, leopardul cățărar, amator de odihnă și somn între îngemănările ramurilor de accacia. Aceste rezervații, creație ale înțelepciunii și bunului-simț, sînt de pe acum, și vor deveni, în măsură din ce în ce mai mare, un important punct de atracție turistică.

#### UN VERB LA TOATE TIMPURILE

Plecînd de la Arusha spre coasta Oceanului Indian, trecem pe pinza de asfalt a unei șosele noi printre mari plantații de sisal, alternînd cu vaste întinderi de ierburi foșnînd uscat și aspru în singurătatea savanelor. Ne îndreptăm spre capitala Tanzaniei contemporane, «Portul păcii» sau, în tălmăcirea lui arabă, Dar es Salaam.

Cînd la orizont se ivesc contururile orașului, eventualele imagini preconceptuate se topesc, se ajustează, prind alte proporții. Șoseaua se îndreaptă spre centru și spre port, după ce lasă în urmă structurile de beton ale universității

(Continuare în pag. 12)

◀ Prăbușindu-se peste faleză abruptă spre adîncurile cascadei Victoria, valurile fluviului Zambezi tună, iscă pulbere de stropi, adăpă curcubeie multicolore. Iată de ce zambienii au botezat locul «Musi-oa-Tunya» sau, spus în românește, «fumul care tună».

de H. DONA

Interesat de problemele creșterii avuției agricole, tânărul cititor *Petre Dominte* din Focșani ar vrea să știe dacă există o limită superioară a fertilității pământului, cu alte cuvinte, dacă există o producție maximă la hectar peste care nu se poate trece. Ni se pare că întrebarea nu e corect pusă; nu putem vorbi de un «pământ» în general, ci există, după cum știm, fel de fel de soluri, cu o fertilitate mai mare sau mai mică, recoltele depinzând, în același timp — și încă într-o măsură considerabilă! — și de regimul climatic, de felul în care este îngrășat și lucrat pământul, de cantitățile de apă, de îngrijirea culturilor, de calitatea semințelor, de organizarea muncii și de multe alte condiții. Experiența agriculturii românești este cât se poate de semnificativă în această privință: de pe terenuri de pe care nu se obțineau altădată decât recolte mediocre sau submediocre se obțin astăzi cantități de două, trei sau patru ori mai mari datorită aplicării unui complex de măsuri întemperate din punct de vedere științific. Nici un specialist lucid nu consideră însă că ceea ce s-a realizat chiar pe terenurile cu producții record reprezintă un *maximum*. Este evident, chiar în stadiul actual al științei agricole, că să nu mai vorbim de viitor, că există posibilități mari pentru a smulge pământului mult mai mult (și, desigur, cu mult mai puține cheltuieli). Ce să mai spunem de întinsele suprafețe (unele cu pământ, în principiu, deosebit de roditor) pe care recolta este departe de a fi deplin multumitoare? În stadiul actual al agriculturii noastre, problema pragului superior al fertilității e mai mult o problemă de cabinet și nu o serioasă problemă practică.

O altă întrebare (de la cititorul *Ștefan Fătu* din Deva) se referă la o perioadă mai îndepărtată a istoriei. Dumneasa ar vrea să știe dacă barbarii navegatori (de pildă, vandalii) erau chiar atât de «barbari» pe cât se spune. Neexistând un barem exact calculat al barbariei, e greu să răspundem precis. Desigur, dacă le comparăm cu normele morale în general admise astăzi, navegările popoarelor migratoare par să conțină, din unele puncte de vedere, elemente infricșătoare, dar dacă le comparăm cu unele *practici* contemporane (cotropirea hitleristă sau războaiele colonialiste din Kenya și Algeria până în Indochina), ele nu mai apar atât de fioroase. Groaza pe care navegările au provocat-o cronicarilor latini și bizantini era determinată, credem, nu atât de cruzimi reale cât de faptul că barbarii veneau cu un alt mod de viață, cu un alt cod moral, cu alte obiceiuri. Și să nu uităm: despre navegările din zorii evului mediu avem mărturii provenite doar dintr-o singură parte, mărturii subiective și parțiale deci. Barbarii nu ne-au lăsat și ei propria lor versiune a faptelor. În sfârșit, popoarele navegatoare s-au risipit și s-au amestecat între ele și cu alții; cele mai multe dintre ele n-au avut moștenitori direcți care să «se civilizeze» și deci să-și mai poleiască trecutul. Dacă ar exista vandali contemporani, probabil că aceștia ar fi oameni pașnici, cibernetizați, nașionizați, mass-medizați și nu ne-am permite să vorbim atât de urit de strămoșii lor. Aceasta îmi aduce aminte că în luna ianuarie a acestui an a murit în spitalul comunal din Copenhaga ultimul rege al vandalilor (e vorba de Frederik al IX-lea al Danemarcei, care purta și acest curios titlu pe care moștenitoarea sa nu l-a mai preluat). După cite se spune, ultimul suveran vandal a fost un om cumsecade, care a manifestat bărbăție și demnitate în fața hitleriștilor care invadaseră patria sa, invadatori hitleriști care ei erau adevărații «vandali» în înțelesul de astăzi al cuvântului.

Urmărind cu mare interes rubrica «De la A la Z», cititorul *S.H. Guttman* din Ploiești ne solicită câteva precizări. Îi răspundem: 1) Lexiconul nostru cinematografic a început să apară în nr. 47 din 15 noiembrie 1969; 2) Până în momentul de față (inclusiv acest număr) au fost publicate 430 fișe bio-filmografice; 3) Problema editării în volum a lexiconului ar putea fi luată în considerație atunci când tipărirea în revistă s-ar apropia de sfârșit. Nu are, credem, nici un rost ca o editură să se lanseze în publicarea unui prim volum, atât timp cât toate fișele nu sînt încă întocmite și cit nu există o privire de ansamblu asupra întregii lucrări.

Cîteva cititori (*Toma Vlăsceanu* din Tîrgoviște, *L. Mayer* din București, *Vincențiu Pop* din Beiuș) ne-au scris în ultimul timp solicitându-ne introducerea în revistă a unor rubrici de șah, filatelie, bridge. Mai de mult, alții propuneau colțuri cinetice, columbofile, rubrici de pescuit sau de stenografie etc., etc. Spre deosebire de cei care ne fac asemenea propuneri — împotriva cărora nu avem, în fond, nimic — noi nu uităm că dispunem doar de 32 sau 40 de pagini săptămînal și că spațiul revistei trebuie, în primul rînd, consacrat problemelor majore, de interes general, ale actualității. Nu pe linia unei risipiri magazinistice înțelegem noi să mergem, ci pe aceea a îmbunătățirii calitative a sectoarelor de bază. Sintem dispuși să reexamînăm situația cînd vom avea mult mai mult spațiu.



## DAR ES SALAAM ZAMBEZI ȘI BUENZA

Pe alei de palmieri  
și chiparoși —  
la Brazzaville, orașul verde.

Vedere panoramică  
a unei părți a capitalei tanzaniene.

(Urmare din pag. 11)

tanzaniene de pe înălțimea colinei «Observation Hill». Inima orașului își răsfrîrte arterele prin lagune și faleze convergente spre golful portuar. Portul Dar es Salaam a cunoscut o continuă creștere, de la 600 000 tone mărfuri minuite în 1960 la 1 200 000 în 1970. Pînă în 1980, cantitatea mărfurilor manipulate e prevăzută a spori la 2 600 000 tone pe an. Graficul creșterii activității portuare a Dar es Salaamului se explică în primul rînd prin amplificarea activității economice și productive a Tanzaniei. În același timp portul servește pe plan regional țării din zone învecinate, care de asemenea cunosc o incontestabilă dezvoltare: Zambia, Burundi, Ruanda, Republica Zair. Construcția magistralei feroviare «Uhuru» (Libertatea) sau Tan-Zam, adică Tanzania-Zambia, va spori rolul portului în sistemul infrastructurii din zona răsăriteană a Africii. Calea ferată — unul dintre proiectele îndrăznețe în curs de realizare la sud de Sahara — va fi inaugurată în 1974. De altfel, în presă, la radio, regăseam adesea în declarațiile factorilor de răspundere tanzanieni un verb conjugat viguros la toate timpurile unui deceniu de independență: «s-a inaugurat... se inaugurează... se va inaugura...»

### MINTEA, MÎNA, INIMA

Soseam în țara vecină, Zambia, în etapa de bilanț a primului plan cincinal și de elaborare a următorului. Se încheie o perioadă de activitate economică exprimată în cifrele unui plan ale cărui obiective primordiale constau în asigurarea unui conținut real dezideratelor independenței. Întîlneam la interlocutorii zambieni preocuparea de a așeza noul plan cincinal pe baze realiste, de a racorda obiectivele sale la potențialul uman și material din Zambia.

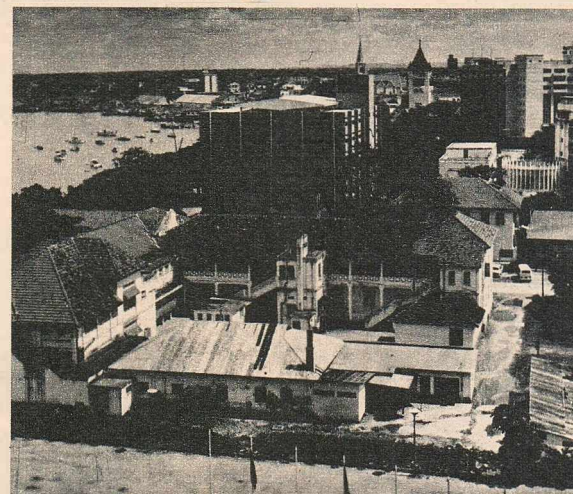
Țelul dezvoltării în ansamblu a țării este rezumat în cuvintele președintelui Republicii Zambia, dr. Kenneth Kaunda: «Dezvoltarea națională nu are înțeles dacă ea nu dezvoltă fiecare ins din cei patru milioane locuitori ai țării. De aceea, noi ne-am angajat să căutăm căi eficiente, prin care să determinăm dezvoltarea minții, a mîinii și a inimii fiecărui om din republica noastră».

După ce traversasem firul albastru al râului Kafue, oprit lîngă orașul industrial cu același nume de un baraj care pune în funcțiune o hidrocentrală electrică, ne apropiam nerăbdători de Livingstone. Socotit, pe bună dreptate, capitala turistică a Zambiei, orașul care poartă numele ilustru al explorator și prieten al Africii este situat în apropierea cascadei Victoria. E bine să sosești noaptea la marea cascadă de pe fluviul Zambezi, pe care locuitorii acestor meleaguri, înainte ca ea să fi fost botezată după numele unei regine engleze, o numeau «Musi-oa-Tunya» — în traducere, fumul care tună. Noaptea, vuietul draperiilor de apă azvîrlindu-se în abisul prăpăstiilor te înfioară. În lumina puternicului reflector evantaiului valurilor furioase rostogolindu-se în adîncuri iscă o pulbere răcoroasă aidoma unui fum.

Spre lauda locuitorilor orașului Livingstone, aici funcționează, alături de renumitul muzeu al exploratorului, și un original muzeu etnografic zambian, un autentic muzeu al satului de pe aceste meleaguri. În incinta lui sculptorii de măști, fierarii, olarii, și alți artizani reprezentînd triburi ca makololo, tonga, pemla, nyau, execută sub privirile vizitatorilor veritabile lucrări de artă, măști, ulcele, coșuri, carpe, scuturi, săgeți, statuete. În mijlocul acestui sat-sinteză, în ritmul tam-tamului, sînt prezentate dansuri locale, imaginînd fie ritualul ku-ombaka, un exod temporar impus de sezonul ploios, fie dansul cobrei ori cel al vulturului.

### NU NUMAI «CENTURA DE CUPRU»

Partidul Unit al Independenței Naționale, partid de guvernămînt din Zambia, urmărește să pună în valoare și să încurajeze cultivarea tradițiilor pozitive ale grupurilor etnice, în timp ce prin programul de dezvoltare economică și culturală se tinde spre eliminarea sporadicelor dar dăunătoarelor animozități tribale. Una dintre importantele măsuri de armonizare și modernizare a vieții comunităților rurale zambiene este acțiunea de grupare a satelor. Fără a li se afecta entitatea tradițională, vechile satele se grupează în comune spre a-și soluționa nevoile de apă, de produse alimentare, de școli și drumuri de acces, constituind embryoane ale unor puternice cooperative, stimulate și asistate, în faza creării, de stat. Iar munca, soluționa-



rea nevoilor în comun, succesele educă, consolidează comunități tot mai largi, contribuie la armonizarea și înnoirea vieții social-politice a unei națiuni care-și conturează personalitatea.

Pentru multă lume, și mai ales pentru economiști, Zambia este sinonimă cu «Copperbelt» — centura de aramă — care acoperă, în nordul țării, o lățime de 20 mile și o lungime de peste 70 mile, făcînd din Zambia a treia producătoare de cupru din lume, iar din orașul Ndola, capitala economică a țării. În replica unui echilibru util, în sudul Zambiei geologii au descoperit și au pus în valoare centura de cărbune zambiană în apropiere de Zambezi, la Nkandobwe, unde «aurul negru» se exploatează în cariere la zi.

### FACTORUL ESENȚIAL

Străbăteam în viteza automobilului străzile cartierelor Mpilo, Makelekele, Tanangai din Brazzaville, capitala Republicii Populare Congo, în drum spre fabrica de textile «Kinsoundi». Textiliștii congolezi ne-au primit cu multă prietenie și căldură în secțiile unei uzine moderne, de care erau deosebit de mindri. Un imprimeu de bună calitate amplifică în miile de metri de țesături de bumbac chipul lui Patrice Lumumba și inscripția «Uhuru» — libertate — idealul pentru care s-a jertfit eroul african. Dar independența și libertatea, pentru consolidarea căreia luptă azi poporul acestei țări, sînt de neconceput fără o dezvoltare economică corespunzătoare.

După cum ne spuneau factorii de răspundere din Republica Populară Congo, Partidul Congolez al Muncii și guvernul congolez acționează pentru ca în domeniul agriculturii, element de bază al economiei congoleze, să se asigure — prin dezvoltarea unei rețele de centre bine mecanizate și inzestrate tehnic, în jurul cărora vor fi concentrate și antrenate masele de agricultori — produse atât pentru consum cât și pentru export, sub formă prelucrată. Se are, de asemenea, în vedere lărgirea industriei de prelucrare a lemnului, industria textilă, precum și alte ramuri ale economiei. De aici, imperativul dezvoltării rețelei energetice și de transporturi. Țară cu cel mai ridicat procentaj de școlarizare din Africa (96%), R.P. Congo are incontestabile motive de mîndrie, precum și garanția formării de cadre naționale calificate. Iar nevoia de competență și calificare va crește pe măsură ce noua hidrocentrală de pe riul Buzenza își va trimite în rețele sporul de kilowați, pe măsură ce bogatele resurse forestiere vor fi industrializate, rezervele de zinc și cupru de la M'passa sau cele de fier și petrol vor fi valorificate.

Alături de învățămînt, o intensă muncă de educație politică și culturală a maselor, depusă de intelectuali, de cadre ale Partidului Congolez al Muncii și transformată omul de rînd, aici, ca și în celelalte state africane pe care le-am vizitat, într-un factor conștient, activ și dinamic.

Mi-am luat rămas bun de la capitala congoleză, după ce admirasem vigoarea unor dansuri bakongo și după ce, în compania agreabilă a prietenilor congolezi, făcusem un popas la hanul din vecinătatea orașului, lîngă lacul Nganda Fainga, păstrat incredibil pe relieful unor coline de nisip.

Plecăm purtînd amintirea sentimentului de prietenie și stimă pentru România și pentru poporul român, ce se degaja din discuțiile cu prietenii congolezi pe care îi întîlnisem la București sau aici, la Brazzaville.



# AURUL OGOARELOR

1971 — primul an al actualului cincinal — s-a încheiat. Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România reflectă în cifre și date sintetice rezultatele pe care le-am obținut cu toții prin străduința și hotărârea noastră de a înlăptui programul elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., sarcinile actualului cincinal.

1971 a dovedit modul științific și realismul cu care au fost stabilite sarcinile și obiectivele cincinalului. Realizările dobândite au arătat, în același timp, inepuizabile posibilități de a repurta succese și mai prestigioase. O mărturie au oferit în acest sens și rezultatele obținute în sfera producției agricole.

1971 a fost anul în care producția globală agricolă s-a ridicat la impresionanta valoare de 81 miliarde lei, fiind cu 18,2 la sută mai mare decât cea obți-

nută în 1970 și cu 14,1 la sută mai mare decât media anuală din perioada 1966-1970.

1971 este anul în care producția de cereale boabe s-a ridicat la 14 500 000 tone, fiind cea mai mare recoltă realizată până în prezent în țara noastră.

1971 — prin rezultatele superioare înregistrate — ne dă certitudinea că în cel de-al doilea an al cincinalului vom obține succese și mai valoroase în acest domeniu. Marile rezerve care există în agricultură pot și trebuie să fie valorificate cu și mai multă eficiență.

1972 va fi anul în care țărâtimea cooperatistă și toți lucrătorii din agricultură — lucrând și mai eficient și mai sistematic pământul, utilizând cu mai multă pricepere tehnologiile moderne, organizându-și mai bine producția și folosindu-și mai rațional forțele — vor face ca aurul ogoarelor să se reverse mai abundent, mai generos ca niciodată.



# Intr-un sat ca oricare altul

de Nicolae CRISTACHE

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU



În Sanislău, ca în oricare sat aflat în apropierea liniei de cale ferată, se intră pe la barieră. De aici pleacă și aici se sfârșește drumul ce duce spre vatra satului. Privită din punctul cel mai depărtat de unde se poate zări, și acest punct e calea ferată, comuna Sanislău din județul Satu

Mare nu pare cu nimic deosebită de celelalte așezări vecine. Văzută de la calea ferată, chiar așa și este: o comună ca toate celelalte, de mărime mijlocie, atât ca întindere cât și ca număr de locuitori, situată în extremitatea sud-estică a cîmpiei înalte a Nirului. Vizitatorului, dorinței lui de a

descoperi specificul locuitorilor pe care are intenția să-i cunoască, monografiile comunei îi oferă laconic următorul răspuns: 50% din terenurile și cîmpurile locului sînt de natură geomorfologică nisipoasă. Nisipuri zburătoare.

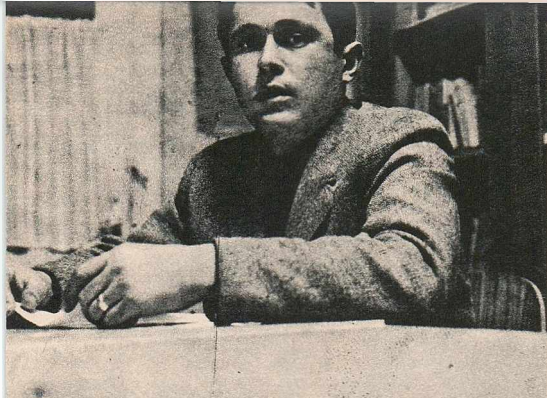
Sala căminului cultural a devenit neîncăpătoare. Sătenii au venit la adunare cu mic, cu mare. Mai întii au fost ocupate scaunele de pe margini și din fundul sălii, de unde se poate ieși mai ușor la o țigară în pauzele scurte care marchează trecerea la un nou punct al ordinii de zi. Bătrîni satului, cum se și cade, s-au așezat ceva mai tîrziu în rîndurile din față. Foiala din dreptul intrării îi deranjează, și ei vor să audă totul. În cele din urmă e nevoie de scaune suplimentare.

Își face apariția președintele și, de la masa prezidiului, deschide adunarea. Se fac propuneri pentru prezidiu. Din spatele meu se aude o voce puternică de femeie: «Apăi aista-i forche bun!» În sală se face liniște. Izbucnesc aplauze. Mă întorc și întreb despre cine e vorba. Mi se arată un tînăr de vreo 30 de ani: inginerul șef. «E din comună?», mai întreb eu. «D'apăi cum credeți? Adică, nu tocmai. Da de el puteți scrie la gazetă că nu se supără nimenea. E ca și de-al nostru».

Darea de seamă e cit se poate de sintetică. Cifrele redade grăiesc de la sine. Se analizează fiecare capitol de plan, separat. Realizări, nerealizări, cauze. Atît am avut, de aici am pornit, așa am crezut, am obținut atît. Simplu, ca fiecare să poată activa și judeca în cunoștință de cauză. Planul la producția globală a fost realizat în întregime și depășit cu 4 milioane lei. Pe această bază, veniturile cooperativelor au crescut peste prevederile planului. În ultimii ani, de altfel, ele au crescut de aproape opt ori. Atît, și se trece mai departe. În 1971 au fost obținute recolte record, unice în istoria comunei, iar acest lucru se datorește aplicării acordului global. Darea de seamă stăruie mai mult asupra acestor capitole. Sînt rezultatele muncii lor, cinstei și eforturilor tuturor cooperativelor. La principalii indicatori de productivitate cooperativa a suit pe primele locuri în județ. Cifre, procente, comparații, indicatori. Cele mai multe sînt depășiri, dar oamenii știu că nu totdeauna a fost așa. Productivitatea slabă din anii trecuți îi

*În acest sezon rece,  
se scoate lemnul  
pe care îl vor lucra  
cooperativii  
în atelierele anexă  
ale cooperativei.*





făcuse pe unii să-și caute haine și plapumă de acoperire. Oamenii nu vor să muncească — spuneau unii. Mai mult nu se poate — spuneau alții. Că solul e așa și pe dincolo, că în afară de grâu și de porumb, pământul nu poate da altceva. Cooperatorii erau necăjiți, și pe bună dreptate. Priveau la vecinii lor din satele și comunele apropiate și-i pizmuiau. Ei de ce să nu poată ieși din bicultura tradițională? Ceilalți de ce obțineau câștiguri mari, recolte variate, locuri fruntașe pe județ? La propunerile cooperativelor, organizația de partid, președintele, au discutat cu noul inginer, Liviu Groza. S-a stabilit un plan, au fost luate măsuri de îndeplinire, unii au continuat să se codească, dar s-au așezat pe treabă. Cu fiecare succes oamenii dobândeau încredere și atunci s-a putut porni, să se meargă cât de departe se poate. Toate propunerile cooperativelor au fost acceptate, iar măsurile luate de conducere, îndeplinite fără tâgădă. S-a început cultivarea sfecliei-de-zahăr, a înepii și a cartofilor timpurii pentru export. Chiar din primul an, la producția sfecliei-de-zahăr cooperativa a obținut locul trei pe județ, în al doilea an, locul secund, în viitor toți speră să treacă pe primul loc. Câștigurile creșteau și o dată cu ele prezența la muncile câmpului. Membrii familiilor cereau de lucru. Sectorul zootehnic era foarte slab. Cooperativa s-a profilat pe creșterea ovinelor, păsărilor și bovinelor. La oi, numărul s-a ridicat pînă la 5 000. Producția de ouă a atins cifra de un milion șase sute de mii, ceea ce în termeni comparativi reprezintă cantitatea de ouă obținută cu cîțiva ani în urmă de trei udețe. Cînd în trecut apropiat se vorbea de o gospodărie milionară, ziarele consemnau evenimentul cu majuscule. Astăzi, numai din cultura cartofilor, gospodăria din Sanislău obține două milioane.

La punctul doi, discuțiile care au urmat n-au fost, așa cum s-ar putea crede, o succesiune de aplauze. În spiritul principiilor fundamentate în cuvîntarea secretarului general al partidului la Conferința pe țară a secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale sînt dezvăluite deficiențe de organizare în unele sectoare de activitate, lipsurile manifestate în crearea premiselor unui democratism autentic. E criticat și președintele C.A.P. Urmează și alte critici și autocritici. Se fac propuneri, se iau angajamente. În cinstea celui de-al doilea congres se modifică prevederi anterioare ședinței. Media de 3 900 kg grâu la hectar mai poate fi îmbunătățită, la fel și la porumb, la cartofi. Se propune să fie extins recordul global și la grâu și la porumb, singurele produse care în anul trecut nu au fost lucrate în acest sistem. Printr-o delegație la conferința UJCAP este propus în unanimitate inginerul Liviu Groza.

După adunare mi se propune o plimbare spre satul atelier Horea. O plimbare spre nisipuri. Drumul e plin de hîrtoape și IMS-ul se clatină cînd într-o parte, cînd în alta. Șoferul trage cu coada ochiului spre mine, dar nu spune nimic. Îi simt încordat la volan. Privesc înainte, pe conurile de lumină ale farurilor. De jur-împrejur, beznă. O dată cu mașina se clatină și luminile. Aștept oprindu-le și încerc o discuție: «Nu se pot repara drunurile astea?» Înșoitorul meu nu răspunde imediat. În cele din urmă își dă seama că nu glumesc, și îmi explică: «Nu-s hîrtoape, cum credeți dumneavoastră. Astea-s dunele nisip, nisipuri zburătoare...»

— Ce-i cu nisipurile astea?  
— Apăi tot ce vedeți în jur e numai nisip. Ca-n Africa. (Se uită pe furiș la mine doar mi-o surprinde reacția.) La început s-a crezut că nu-s bune de nimic, dar am învățat să le dăm apă cînd le trebuie și-s ale dracu' de roditoare. Fac niște mere! Un milion scoatem acum pe ele, și cînd or da în rod tot ce-am plantat, șase milioane ies de-aici. Din satele noastre se aud risete. Am uitat de ele. Pe drum am «cules» cîteva tinere, eleve de liceu, care simbătă eara se întorc în sat. Le întreb ce-ar fi făcut în cazul în care ioi n-am fi trecut pe-acolo. Ele răspund că ar fi venit pe jos; e place chiar mai mult, cîntă, rîd, discută. «Atunci de ce nu-ți urcat?» «Așa, ca să ne jucăm», răspund, și în întunericul mașinii nu pot să-mi dau seama dacă glumesc sau nu. Ca să mă conving asupra tonului, le mai pun o întrebare, le data asta «reportericească», ca să simtă și ele tonul profesional: «După ce terminați școala, eventual facultatea, ce-o să faceți?» Acum, după ce le-am vorbit, întrebarea mi se pare seacă și caraghioasă, dar e prea tîrziu. «Om merge și noi unde-om vedea cu ochii», și iarăși rîd. Fetele au chef le glumă. De data asta se supără șoferul, pe care caracterul sarcum oficial al întrebării l-a pus în gardă. «Vin în sat, ce altceva să faci? La noi, trebuie să știi, există o adevărată radiație. Intelectualii, mă rog, nu toți, dar cei care au unde, se întorc acasă, în sat. Avem 72 de profesori în comună, toți localnici, directorul căminului — localnic; medicii —



Nisipurile zburătoare au fost nu numai îmblinzite dar și valorificate. Pe ele cresc acum livezile de pami fructiferi care aduc un venit substanțial cooperativelor.

patru — locuiesc aici; inginerii agronomi — aici; secretarul de partid, primarul, toți, toți».

Cînd plecăm din sat, e vînt și ploaie. După toate probabilitățile vom fi nevoiți să rămînem noaptea la reședința comunei. Pășesc cu grijă dar mi se recomandă mai puțină prudență, întrucît noroi în acest sat nu există niciodată, totul fiind numai nisip. Îi simt moale, modelindu-se sub tălpile pantofilor. Pe drum de întoarcere oprim adevărată ca să urmărim prin geam, la lumina farurilor, fascinantă imagine a luptei dintre ploaie și nisipurile zburătoare. Toată noaptea a plouat. S-a oprit spre dimineață. Setos, pământul a ascuns apa, și acum își desface brazdele spre soare. Nori cu contururi incendiate se risipesc în grabă spre marginile câmpului. Va fi o zi frumoasă. În drum spre gară mai dau o raită prin sat, încerc să reconstitui în imaginație locul vechilor așezări, al vetrelor acestui pămînt, vetre datînd dinaintea erei noastre, vetre ale căror urme le-a păstrat pămîntul și acum au fost scoase la iveală. Peste tot însă descopăr însemnele unei alte epoci, epoca renașterii comunei în anii socialismului. Prima dovadă, și cea mai vizibilă, constă în eforturile omului de a se dezlipi de pămînt. Și-a desprins mai întii casele, așezîndu-le pe temelii solide de piatră și împrejmuindu-le cu garduri de ciment și grilaje de fier. Șindrila s-a preschimbât în țigilă, iar lîngă coșurile de cărămidă locul suporturilor de porumb a fost luat de antenele televizoarelor. Propriuzis nu sînt niște case de țară, ci adevărate vile. Apoi omul și-a desprins pașii de pămînt, peste care a turnat, în tro-tuare, beton. A smuls pămîntului fiii pe care i-a trimis la școli și facultăți sau la fabricile și uzinele din orașele înconjurătoare.

În fața unei case ne întîlnim cu Terezia Olaiș. «Șefa», cum o numesc colegele de echipă. Îi spun astfel nu atît pentru că le este șefă ierarhică, ci din respect pentru activitatea neobosită pe care o depune ziua și noaptea oriunde munca o cere.

Acceptăm invitația ei de a intra în casă, gîndindu-ne că nu vom rămîne decît cîteva clipe. În timp ce femeia ne ține de vorbă, Olaiș, soțul, scotocește în frigider de unde scoate o cană mare cu vin. Încercăm să o refuzăm. «Da cum se poate? se supără gazda. Asta nu face rău că e de casă».

— De unde aveți vin?, îl întreb, curios să aflu proveniența vinului «de casă» într-o regiune nordică.

— Apăi cum de unde? La noi tătă lumea are vin. Avem viță bună.

— Și vă ajunge?

— Da cum s-ajungă? Spre vară se termină. Eu am tât crescut cantitatea. Anu ăsta am făcut vreo 450 de kile.

Mulțumim familiei Olaiș pentru ospitalitate și ne grăbim spre gară.

Din Sanislău, ca din oricare alt sat din apropierea liniei de cale ferată, se iese pe la barieră.

# mapamond '72

de Ioan GRIGORESCU

## cățărătorii

Am aflat că o escaladare a Everestului poate dura trei luni și costa nouă vieți omenești chiar și atunci cînd temerarii cățărători sînt alpiniști pentru care nici Himalaya nu mai are secrete. Crestele înfipse în genunchile albastre ale cerului pot fi adeseori morminte ale temerarilor, și singurele marcaje care indică drumul către cele mai înalte piscuri ale lumii sînt bornele de gheață ori de piatră sub care se topesc încet trupurile celor ce au sfidat rinjetul morții din abisuri, hohotul avalanșelor, prăvălirea grohotișurilor, vijelia, gerul și epuizarea. Și totuși, stirpea cățărătorilor plămădiți nu din lutul biblic, ci din granit măcinat de furtuni și înmuat de șuvoaie n-a pierit și nici n-are de gînd să piară. Cei ce se iau la trîntă cu munții n-au parte de alte glorii decît de mîndria autodepășirii, oameni pentru care victoria unei escaladări valorează tot cît scotocirea beznei dintr-o peșteră necunoscută; pentru ei, «mai sus» sau «mai în profunzime» sunînd deopotrivă de ațîțător.

I-am invidiat dintotdeauna, căci sînt de invidiat. Cînd am privit Everestul de la bordul unui avion românesc pus să survoleze Himalaya, acest simbol al aspirațiilor tuturor alpiniștilor mi-a apărut în convulsiva izbucnire de granit a cetății inexpugnabile ca o fantasmă sidefie în vîrfurile căreia cerul înfipse un burghiu de viscole. Peisajul mi se părea mai curînd o aberație tectonică decît o realitate. Impresia venea din imposibilitatea imaginării proporțiilor cărora lecturile și filmele văzute nu erau în stare să le cuprindă amploarea. Nici eu nu mă simt capabil să-l descriu. Poate că singurele cuvinte ce pot s-o facă sînt cele din poveștile tibetane, căci numai ele sînt pe măsura munților despre care vorbesc. Himalaya este un coșmar al Terrei și coșmarurile nu se povestesc, ci se trăiesc. Daulaghiri, cum i-au zis tibetanii Everestului, nu este decît expresia orgoliului a o mie de Everești pe care Himalaya îi înalță cu cîteva sute de metri sub cota celui mai înalt munte din lume. Probabil că în acest haos montan există piscuri și mai greu de escaladat, și mai inexpugnabile, dar oamenii l-au ales pe cel mai semeț dintre ele și l-au stabilit undeva sub limita posibilităților pașilor lor pe Terra. Sub aceste limite, deoarece altfel nu s-ar fi încumetat să-l calce și să-l învingă.

În lipsa unui Everest de piatră, și renunțînd la calea prea lungă pînă în Katmandu, cinci tineri alpiniști parizieni au luat cu asalt la 26 ianuarie Everestul de oțel al Parisului, Turnul Eiffel. Temerarii lor expediție trebuia să se termine prin escaladarea turnului într-o acrobatică și riscantă cățărare pe «versanții» exteriori ai colosului sub privirile admirative și sub aplauzele trecătorilor, dar poliția a intervenit lansîndu-se într-o urmărire «ca în filme»; țignamele și matracele pe dinăuntru, corzile de Manila și colțarii de cauciuc, pe dinafară. Cursa pe verticală a dus la capturarea a trei alpiniști la prima platformă a turnului, ceilalți doi, mai iuți de picior decît chipiurile gaionate, nelăsîndu-se prinși decît pe platforma etajului doi.

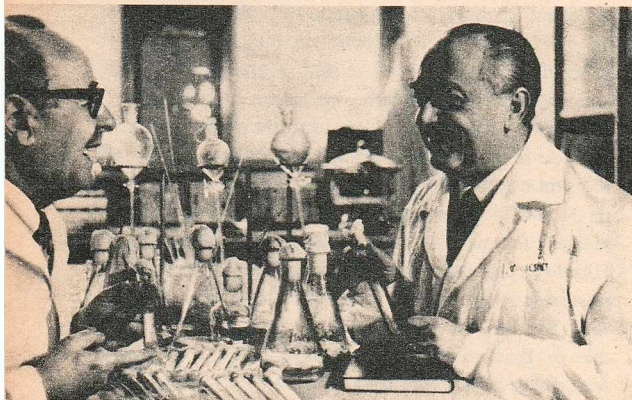
Nici Everestul acesta nu se poate cuceri prea ușor atunci cînd șuierul viscozelor este înlocuit cu vaiere de sirenă. Ironia soartei a făcut ca temerarii escaladatori să fie conduși după «reținerea spre identificare» la comisaratul de poliție din Gros-Caillou (bolovanul mare), al cărui nume părea să invoce prin rezonanța lui nostalgia alpiniștilor după înălțimi. Li s-a dat un sfat părintesc după ce li s-a pus nițeluș la încercare rezistența fizică întru răcorirea matracelor silite de ordine superioare la o atît de inutilă alergătură: Să se ducă și să-și rupă gîtul în Himalaya dacă au chef, și nu în circumscripția arondismentului VI, unde preapașnica poliție este pusă să vegheze la calmul și ordinea vieții pașnicilor cetățeni. Cred că numai Gustave Eiffel a zîmbit în bronzul lui lustruit cu «Amor» de pe soclul de granit roșu înălțat piticește la umbra colosului de oțel. De-ar fi știut, le-ar fi făcut poate parizienilor un Everest pe măsura curajului și a cutezanței lor.

După 40 de ani, din nou în România:

# ITINERAR ȘTIINȚIFIC ȘI «SENTIMENTAL»

De vorbă cu un eminent biochimist american  
de origine română, prof. dr. E. MERDINGER despre trecut  
despre cercetări prezente și despre viitorul unei științe  
cu promisiuni spectaculoase: **BIOCHIMIA**

de Vladimir GUSIC  
biolog principal la Institutul de geriatrie



Cine spune că biochimistii trebuie să fie încruntați  
în laborator? (Stinga, prof. dr. E. Merdinger, dreapta,  
prof. dr. docent P. Ionescu Stoian.)

**D**e citva timp se găsește și lucrează în țara noastră profesorul american de origine română Emanuel Merdinger, de la Universitatea Roosevelt din Chicago. Cunoscut om de știință și cadru didactic, d-sa este președintele Academiei de științe a statului Illinois. El se află în țara noastră ca oaspete al Academiei Republicii Socialiste România, în cadrul programului de schimburi interacademice.

Din peste o sută de solicitări ale unor oameni de știință americani pentru plecarea în România (și însași această cifră este grăitoare pentru interesul și prestigiul științific de care se bucură țara noastră în S.U.A.), Academia națională de științe din Washington s-a oprit asupra cererii profesorului Merdinger. El este însoțit de soția sa, reprezentantă marcantă a corpului de asistență social-medicală obștească din S.U.A., Raidie Merdinger.

Am profitat de prezența în București a eminentului biochimist pentru a-l ruga să vorbească cititorilor «Flacării» despre cercetările sale personale și despre viitorul biochimiei, de care sînt legate vaste și îmbietoare promisiuni. Dar să începem cu inevitabila întrebare adresată unui oaspete:

— *Sințeti de mai multă vreme în România. Care sînt impresiile dv.?*

— Poate că vă așteptați, fiindcă lucrez într-un domeniu științific exact, biochimia, să vă răspund metodic, concis și sobru; la altele întrebări poate, nu pot însă face la fel cînd vorbesc despre România.

## ROMÂNIA: FARMACUL PLAIURILOR MOLDOVEI DE MIAZĂNOAPTE... ȘI BIOCHIMIE

— Pentru mine — continuă prof. Merdinger — România înseamnă casa părintească din ținutul Sucevei, înseamnă ulița copilăriei, primele cuvinte rostite și scrise în limba pe care și astăzi o vorbesc cu drag, limba lui Ștefan cel Mare, de evocarea faptelor căreia îmi este luminată amintirea anilor de școală.

Pentru mine, România înseamnă și versurile lui Alexandru cel Mare, recitate cu emoție la serbările școlare; înseamnă Mircești, loc de adevărat pelerinaj pentru elevii iubitori ai trecutului și literaturii române; înseamnă farmecul plaiurilor Moldovei de miazănoapte, al blîndelor și frumo-

selor obcine; înseamnă Eminescu și Enescu, Sadoveanu și Iorga, și visurile înaripate ale adolescenței, și poezia inspirată de vreo codană de la liceul vecin. Cînd te gîndești la toate acestea, cînd le retrăiești mai ales, simți mai mult ca un poet decît ca un biochimist.

Acum cînd au trecut patru decenii de la părăsirea acestor locuri, alături de vechile amintiri se rînduiesc noi impresii. Se simte pretutindeni efortul de afirmare a personalității, a individualității poporului român, atît de bogat în aptitudini și inimi generoase. În afara avîntului economic, mai ales pe plan industrial, am putut constata o remarcabilă dezvoltare pe plan științific, într-un număr însemnat de institute de cercetări, diversificate și specializate; am remarcat creșterea numărului de oameni de știință și, în mod corespunzător, a învățămîntului.

Am fost deosebit de impresionat de Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice, unde am avut și șansa să lucrez. Acest institut renumit pe plan mondial beneficiază de o deosebită autoritate în cercurile farmaceutice și medicale din întreaga lume, M-au impresionat diversitatea aspectelor abordate, laboratoarele încadrate cu un personal competent, buna dotare, activitatea de documentare multilaterală.

Un fapt deosebit de important pentru un institut modern de cercetări este și capacitatea de a se «adapta» unor probleme noi în foarte scurt timp. Această calitate a I.C.S.M.C.F. am putut-o constata din proprie experiență. Programul meu de cercetare necesita o anumită punere la punct tehnică și organizatorică nu dintre cele mai ușoare, dar care aci s-a înfăptuit într-un timp record și, «last but not least», cu bunăvoința și ospitalitatea specifice României.

Aș vrea să relev meritul care revine, după părerea mea, prof. dr. docent Petre Ionescu Stoian care, pentru a face o comparație plastică, este pentru acest institut ceea ce un tată devotat și bun educator este pentru fiul său. Trebuie amintite și numele a doi cercetători pe care-i consider adevărați creatori în domeniile lor: dr. Laurențiu Chiosa, gînditor și cercetător neobosit, și dr. Ovidiu Bojor, care a reușit să extragă, ca dintr-un corn al abundenței, numeroase produse medicamentose din... «cornul secarei» (*Claviceps purpurea*).

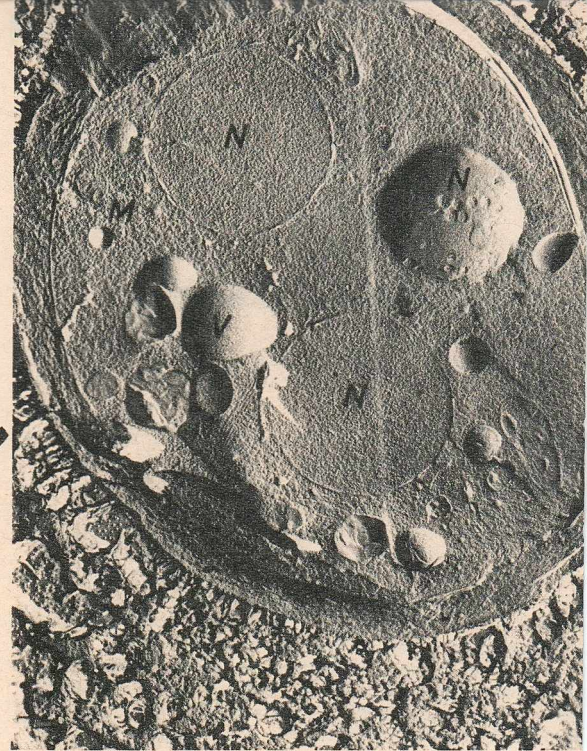
Am mai avut plăcută ocazie să vizitez Institutul de cercetări alimentare și să discut cu specialiștii de la acest institut. M-a impresionat multilateralitatea preocupărilor lor; în afara sprijinului evident pe care-l acordă industriei alimentare, a fundamentului științific pe care-l dau producției, ei se preocupă de prospectarea de noi resurse alimentare; am fost impresionat de studiile privind obținerea de proteine pornind de la resursele naturale de hidrocarburi, precum și pentru evidențierea posibilității de valorificare a resurselor alimentare ale oceanului, inclusiv a algelor.

## O «FABRICĂ DE VITAMINE» NEOBIȘNUITĂ

— *Care sînt problemele pe care le studiați și ce implicații au ele pentru viața practică?*

— Conținutul cercetării mele, aș zice a noastră, referindu-mă la specialiștii români cu care colaborez, rezultă de pe urma viului interes pe care mi l-a trezit o lume în același timp mică, dar și foarte mare prin răspîndirea și importanța ei: este vorba de lumea drojdiilor sau, pentru a mă exprima în termeni științifici, a levurilor. Ea este relativ puțin cunoscută. Cine n-a auzit de drojdia de bere, de drojdia care se pune la dospitul aluatului? Și totuși nu toți știu că aceste drojdii sînt viețuitoare cu însușiri remarcabile, rude bune cu ciupercile, printre care de altfel botaniștii le și clasifică.

Unul dintre efectele lor deosebit de interesante este efectul stimulator pe care l-am observat în condiții de laborator și pe care un mare om de știință român, profe-



GLUME SE

Nu sînt cratere și munți lunari, ci o celulă din drojdia *Pullularia pullulans*. Cu N sînt notate cele trei nuclee ale celulei, cu V — «cămara» ei, adică o vacuolă plină cu uleiuri și alte substanțe de rezervă. M este «carburatorul» unde se efectuează oxidările.

sorul Parhon, l-a și aplicat în lupta împotriva bătrîneții. În cartea sa «Biologia vîrstelor» el amintește observația că lucrătorii de la fabricile de bere au obiceiul să mîncească cîte puțină drojdie și că aceasta îi ferește de angine, amigdalite și alte infecții. Constatînd apoi că două surori în vîrstă de aproximativ 70 de ani cu vădite fenomene de îmbătrînire se învioraseră surprinzător după consumarea de drojdie de bere lichidă, el s-a gîndit să o folosească drept factor stimulator în tratamentul bătrîneții obținînd o influențare în bine a unor fenomene de îmbătrînire la 75% dintre pacienții tratați. Rezultatele nu sînt surprinzătoare, deoarece drojdiile sînt adevărate fabrici de vitamine, de fermenți, de substanțe aflate în cantități infime dar cu rol biologic important, încă insuficient cunoscut.

Pornind de la aceste fapte și de la prestigiul de care se bucură Institutul de geriatrie din București pe plan mondial, aș fi bucuros să colaborez cu cercetătorii de aci și în primul rînd cu doamna profesor Ana Aslan în cercetarea eventualului efect stimulator al drojdiilor studiate de mine asupra organismului îmbătrînit.

## LEVURILE, PRIETENI ȘI DUȘMANI

Oricît ar părea de curios pentru cei neavertizați, micile levuri au un foarte larg domeniu de «activitate» în medicină, în alimentație, în industrie.

Un fapt interesant este prezența unora dintre aceste microorganisme în organismul afectat de anumite boli. Astfel drojdia *Pullularia pullulans*, pe care o studiez de mult timp, apare în două boli: în gută și în boala lui Hodgkin, considerată ca o formă specială de cancer. Aceasta din urmă a provocat multe victime, dintre care aș aminti pe Dinu Lipatti și pe medicul Ionescu-Sisești. Este greu de precizat care este exact raportul dintre levură și boală, dar un raport desigur există și tocmai elucidarea acestuia va aduce o contribuție poate hotărîtoare la cunoașterea cauzelor și deci la combaterea bolii. Și în gută, cum spuneam, apare levura aceasta și ea desigur joacă un anumit rol, dar care anume? S-a putut de asemenea dovedi că unele mușcagiuiri au un efect cancerigen și că unele pot determina chiar și infarctele cardiace!

Alte specii sînt însă prietene ale omului; ele sînt cele care produc murarea legumelor și a furajelor, prin generarea în special de acid lactic. Astfel este posibilă conservarea murăturilor fără vreun conservant special; ele devin mai gustoase și hrînitore în acest fel, întrucît acidul lactic, același care dă acreală iaurtului, are o acțiune de oprire a dezvoltării bacteriilor de putrefacție și împiedică diferite fermentații nedorite. În fine, alte levuri pot fi folosite pentru controlul medicamentelor, punîndu-se în evidență efectul toxic sau stimulator al unor anumite substanțe.

## CUM ACȚIONEAZĂ MEDICAMENTELE? SE ȘTIE MAI PUȚIN DECît SE CREDE...

— *Ce perspective de viitor vedeți pentru domeniile dv. de cercetare?*

— Domeniile de afirmare viitoare ale biochimiei, microbiologiei și farmacologiei sînt considerate nelimitate și ar fi foarte greu de spus care este mai important și promițător. Aș dori să mă opresc doar asupra cîtorva direcții mai noi, care reclamă o atenție deosebită. Ele reprezintă încă în multe privințe, «terra incognita», deci, ca orice tărîm neexplorat, sînt pline de surprize. *Farmacocinetica* — adică studiul transformărilor substanțelor medicamentoase în organism — este un asemenea exemplu.

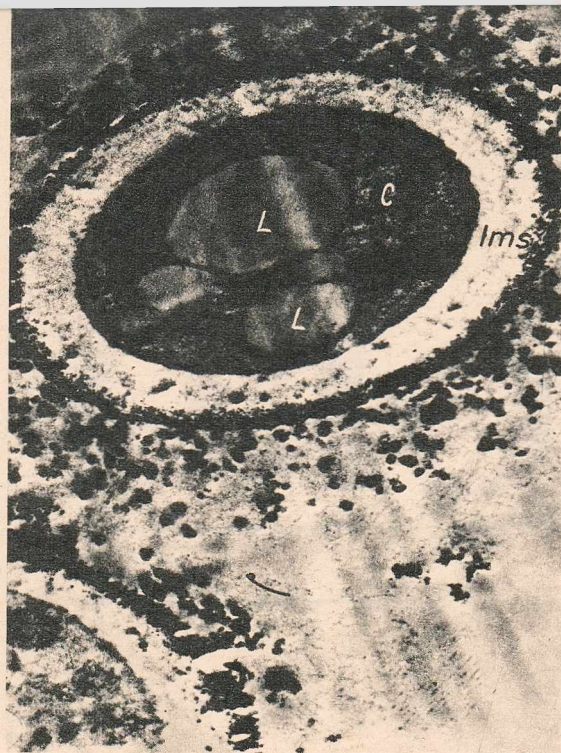
Pentru ca să utilizăm cu deplină eficacitate un medicament, este necesar ca acțiunea acestuia să fie cunoscută la nivelul diferitelor organe și țesuturi, să se știe cu exactitate transformările pe care le suferă în sine, în ficat etc. Chimioteropia viitorului nu se va mai putea baza





ICROSCOPULUI ELECTRONIC

Nu este o frescă bizantină deteriorată de trecerea vremii sau vreun goblen cu motive decorative insolite, ci o celulă de drojdie plină cu picături de ulei.



Nu sînt ruinele unui uriaș stadion sau ale unui circ antic, ci coroana de polizaharid, asemănător glicogenului, produs de drojdia Pullularia pullulans.

(Aceste fotografii insolite au fost realizate la microscopul electronic de prof. dr. Merdinger.)

## O «ADUNARE» NEOBIȘNUITĂ: DROJDII + CALCULATOARE ELECTRONICE

Microorganismele, mai precis levurile, banalele drojdii care fac obiectul paginilor de față, capătă o importanță crescîndă în diferite ramuri ale industriei, în primul rînd cea alimentară și cea farmaceutică.

Imperativul obținerii unui maximum de eficacitate și randament în condițiile realizării unei mari competitivități, a făcut ca procesele tehnologice de cultivare și valorificare a produselor rezultate din activitatea microorganismelor folosite să fie și ele automatizate, în măsura posibilităților.

Pentru a putea înțelege în ce anume constă această automatizare este necesar să facem unele precizări. Microorganismele sînt astăzi întrebunțate în fabricarea unui mare număr de antibiotice, de acizi organici (cu utilizări dintre cele mai variate), de enzime sau fermenți, precum și de vitamine. Intregi domenii ale industriei alimentare, ca vinificația, producția de oțet și de bere, fabricarea de brînzeturi, panificația, sînt cu totul tributare microorganismelor; pînă și în depoluarea apelor reziduale din centrele urbane și din industrie microorganismele au devenit un aliat prețios!

Este evident că în asemenea condiții oamenii trebuie să pună la punct «crescătorii» cît mai eficiente și, în același timp, economice de microorganisme utile. Acestea din urmă sînt însă pretențioase; pentru a se putea dezvolta ele au nevoie de anumite condiții complexe, anumite medii de hrană constituite din componente variate și adecvat dozate și al căror volum poate ajunge în unele cazuri la 300 000 l; ele au nevoie de o temperatură convenabilă, de anumite surse de oxigen: este interesant de reținut că circa 60 g drojdie, în condițiile unei existențe active, respiră aproximativ aceeași cantitate de oxigen ca un om adult!

Cultura trebuie de asemenea întreținută cu grijă, în sensul «prietăriei» ei, astfel ca să nu se producă în unele zone con-

centrații prea mari și în altele prea mici ale unor substanțe; de asemenea, întrucît prin activitatea lor biologică levurile eliberează în mediul lor de existență diferiți compuși care, acumulîndu-se, pot opri dezvoltarea, «crescătorii» de drojdie va trebui să aibă grijă ca mediul lor de existență să nu devină la un moment dat toxic pentru ele.

Date fiind multitudinea și complexitatea parametrilor care intervin în viața microorganismelor trebuie efectuată fără întrerupere o serie de măsurători ale diversilor factori de existență a microorganismelor respective și calculate corecțiile necesare pentru menținerea în limitele dorite a acestor factori. Mașinile electronice de calcul s-au dovedit și în acest domeniu excelente «colaboratori».

De remarcat că ordinatorii nu permit numai controlarea proceselor biologice ale unor microorganisme cu cerințe deja cunoscute, dar pot aprecia și cum trebuie condusă o cultură de microorganisme ale cărei cerințe nu au fost încă elucidate. În această ipostază ordinatorii nu apare doar ca un controlor, ci și ca un «cercetător» al cerințelor vitale ale microorganismelor.

În unele țări acest sistem de lucru a devenit deja o practică curentă. Astfel în S.U.A. laboratoarele Universității din Philadelphia colaborează cu marea companie de produse farmaceutice «SQUIBB», în cadrul unui asemenea program.

Într-o activitate similară sînt antrenate, în Franța, Institutul național de cercetări agronomice, Laboratorul de automatice al Institutului politehnic din Grenoble, Laboratorul de microbiologie industrială din Dijon.

doar pe constatarea empirică a faptului că o substanță dată exercită o anumită influență asupra animalului de experiență și apoi asupra pacientului. Important este să se știe de ce, cum și unde acționează în bine sau în rău.

Nu mai în felul acesta putem afla cea mai bună structură și stare în care substanța trebuie administrată, precum și cea mai favorabilă cale de administrare. Dacă pentru unele medicamente dispunem astăzi de date în această privință, există foarte multe despre care știm puțin sau nimic. Farmacocinetica va fi, fără îndoială, știința care va elimina empirismul din practica chimioterapeutică, ridicînd arsenalul medicamentos pe o treaptă mult superioară celei actuale. În afară de chimiști, medici, farmaciști, biologi chiar și inginerii electroniști vor aduce aci o contribuție importantă, deoarece mașinile electronice de calcul vor ajuta mult la descifrarea a ceea ce se întîmplă, alături calitativ cît și cantitativ, cu substanțele medicamentoase în cuprinsul organismului.

Și în industria alimentară progresele farmacocineticii vor îngădui conducerea unor procese fermentative de însemnătate considerabilă pentru tehnologia preparării la scară semiindustrială, industrială și chiar casnică a unui mare număr de produse alimentare, căci este de presupus că oricît va progresa industria alimentară, «atelierele» gospodinelor cu secretele lor specifice nu vor dispărea cu totul, dar... vor căpăta și ele un fundament științific.

## ȘI BIOCHIMIA ARE CUTII ALE PANDOREI!

O altă direcție pasionantă este studiul proprietăților tămăduitoare ale unor substanțe necunoscute pînă acum ca atare sau descoperirea la ele a unor proprietăți medici-

nale noi. Un exemplu este pasionanta poveste a medicamentelor din familia fenotiazinelor.

Acest grup de substanțe medicamentoase a fost identificat de cîteva decenii. Fenotiazina însăși era utilizată mai mult în... medicina veterinară. O rudă mai cunoscută a fenotiazinei, dimetilaminofenotiazina, sau albastrul de metilen, era întrebunțată ca dezinfectant.

Familia fenotiazinelor părea, așadar, sortită unui rol minor, dar descoperirea unor «rude» cu proprietăți foarte interesante din punctul de vedere al sistemului nervos le-a readus în actualitate, deschizîndu-le o strălucită carieră în neuropsihiatrie.

Astăzi familia s-a îmbogățit cu numeroși membri «de vază», medicamente de mare eficacitate în boli neuro-psihice foarte variate, dintre care amintim schizofrenia, boala lui Parkinson, nevroza astenică, depresivitatea psihică, nevroza tubului digestiv. Diferitele fenotiazine acționează asupra unor simptome dintre cele mai variate ca senzații de vomă, agresivitate, halucinații, stări obsesive, confuzie mintală, alergii. Administrate sub control medical și cu respectarea contraindicațiilor, aceste medicamente reprezintă o remarcabilă cucerire a chimioterapiei contemporane.

— Așadar, am putea considera că nu puține dintre substanțele cunoscute sînt adevărate cutii ale Pandorei...

— Întocmai! Sînt sute și sute de mii de compuși, dintre care numai puțini sînt binecunoscuți sub aspectul proprietăților lor medicale. Mulți sînt adevărate «cutii cu surprize», fie prin ei înșiși, fie prin derivații lor. Dacă nu au aplicații prea incurajatoare într-un domeniu al medicinei, se pot dovedi foarte eficiente în altul, și «prospectarea» acestui imens domeniu ne va aduce, sînt încredințat, multe surprize în anii viitori.

## „Între joacă și jocul iernii“

Joaca aceasta a iernii cu noi nu este o noutate. Dacă pentru cei mai mulți absența zăpezii și a gerului nu-i prilej de regrete, pentru schiori și pentru sportivii gheții ea aduce necazuri. Într-un fel, rezultatele modeste pe plan internațional ale sporturilor noastre albe sînt și ele o reflectare a capriciilor iernilor de pe la noi și dacă schiorii competitori tot mai pot ieși din încurcătură urcînd după zăpadă la peste 2 000 de metri — de la o vreme însoții și de bebi-schilifturile care înlocuiesc mijloacele permanente de urcat pantele — nu la fel pot face hocheiștii și patinatorii. Pentru ei, și la noi ca și prin alte părți, sînt alte soluții. Ele se cheamă *patinoare artificiale*. Cu zece ani în urmă erau un vis. Acum au început să se îndesească fiind prezente la București, Poiana Brașov, Galați, Miercurea Ciuc și Timișoara. Vor apărea la Cluj și prin alte centre fiindcă pe de o parte tineretul le doarește, pe de altă parte s-au dovedit, economic, rentabile. Suficient de multe compresoare sînd în sezonul rece. Dar tocmai această rentabilitate face ca patinoarele noastre artificiale să fie mai puțin baze sportive la dispoziția competitorilor și mai mult terenuri de agrement pentru amatorii — de toate vîrstele — care știu să prețuiască mișcarea. Este bine? Este rău? Ca în multe alte probleme, măsura este și aici graniță între bine și rău. *Patinoarele — multe, puține, cîte avem — trebuie să fie și ale celor mulți care doresc să-și petreacă agreabil și util timpul liber, dar și ale celor care vor să devină campionii figurilor artistice sau ai pucului.* Și dacă administratorii acestor baze de sport și agrement nu pot sau nu vor să găsească singuri măsura justă de împărțire a timpului de utilizare a patinoarului respectiv, forurile care au contribuit — material sau numai moral — la apariția lor sînt datorate să intervină și să fixeze reguli. Dacă nu se va proceda așa, vom aștepta zadarnic apariția acelor campioni pe care îi dorim. Din păcate, valoarea morală, valoarea educativă și capitalul social nu intră nici în planul, nici în calculele administratorilor de baze sportive. Altfel nu s-ar pretinde echipelor de hochei — și mai ales celor de școlari — prețuri prohibitive pentru folosirea gheții, iar patinatorii artistici în fașă ar găsi mai ușor spațiul de care au nevoie pentru a-și desăvîrși măiestria. Este drept, avem încă puține patinoare pentru a putea satisface deplin pe toată lumea. Dar tocmai de aceea trebuie să găsim soluții de eficiență maximă pe toate planurile și trebuie să acordăm toată grija celor tineri care reprezintă viitorul.

Echipele de juniori ale jocului pe gheață au în cale însă și o altă greutate care întîrzie așteptata lor înfîrire: materialele. Întrați în magazinele care distribuie materiale sportive să cumpărați un echipament de hocheist; sau măcar o *cross* pentru fiul dv. care a învățat să patineze și ar vrea să-și încerce talentul și în acest joc al bărbăției. Veți avea același succes ca și cînd ați cere un bumerang sau o cască de cosmonaut. Este greu de înțeles de ce, dar industria noastră de materiale sportive dovedește de ani de zile o anchiloză care o împiedică să meargă în ritmul dezvoltării unor sporturi cu largă audiență în rîndurile tineretului. Echipamentul de hochei este un exemplu care devine și mai elocvent dacă precizăm că și asigurarea unui număr suficient de crose pentru echipele angrenate în campionat este o problemă greu de rezolvat (și cantitativ și calitativ).

Iată deci că pe lângă supărările pricinuite de capriciile iernii, amatorii sporturilor pe zăpadă și gheață au și altele, cu cauzele ascunse printre noi, în noi, în felul îngust de a privi uneori lucrurile. Am început să avem patinoare și este foarte bine. Nu avem însă campioni ai gheții. Este mai puțin bine, dar nu putem avea încă pretenții cînd la un oraș de 1,5 milioane de locuitori avem doar două dreptunghiuri de cîteva mii de metri pătrați de gheață. Li se vor adăuga însă altele și va fi bine! Dar hocheiștii nu vom putea avea — și va fi mai puțin bine, dacă nu vom da tinerilor în mîini croscele cu care trebuie să învețe să stăpînească pucul.

Încet, încet, vom ajunge să fim indiferenți la joaca iernii cu noi, căci ne-o vom face singuri peste tot acolo unde jucerile ei — hocheii și patinajul — vor dori să fie la ele acasă. Dar ca să facem treaba întreagă nu trebuie să rămînem indiferenți la jocurile iernii, la aceste sporturi albe care au cucerit lumea și de care tineretul nostru s-ar lăsa ușor cucerit. Numai să i se dea prilejul.

11 zile care au agitat lumea sportivă:

# OLIMPIADA ALBĂ DE LA SAPPORO

de V. BĂNCIULESCU



Forță și viteză pe gheață: Ard Schenk.

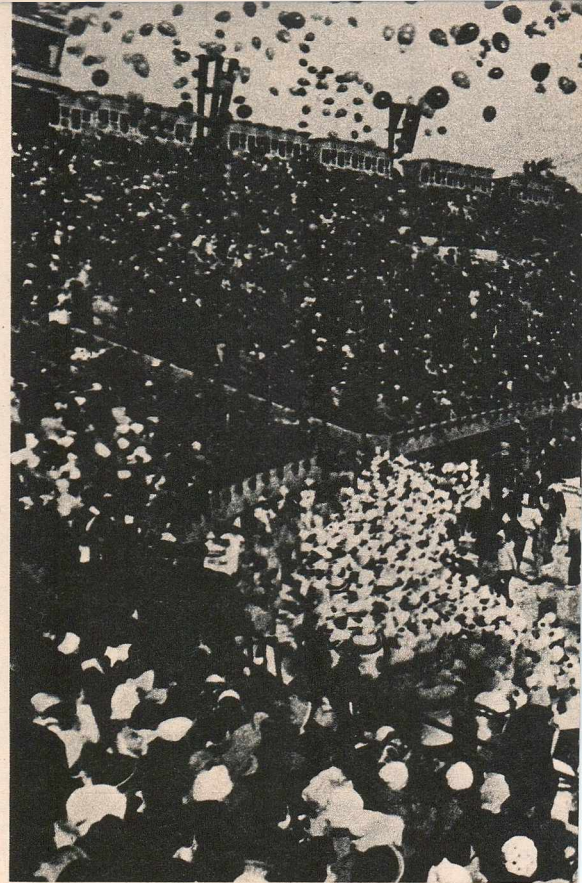
În 11 zile de agitație olimpică am învățat o mulțime de numiri noi japoneze. Cine n-a pronunțat până acum decât Fujiyama, auzind de Teineyama și Eniwayama, va fi înțeles oricum că în niponă *yama* înseamnă munte. Am colindat coclaurile pline de exotism dintre Makomanai și Miyanomori, dintre Okurayama și imensul lac verde Shikotsu, nume ce vor rămâne legate de aventura umană a performanțelor olimpice. *Yeni* s-au cheltuit mai puțin în cartierul de periferie Susukino și mai mult în magazinele de păpuși, care ofereau gheșe și samurai în format miniatural. Nu știm prea bine cât orez s-a mâncat, dar cu siguranță s-a băut multă bere, pentru că — printr-o ciudată coincidență — Sapporo este, alături de München (altă gazdă olimpică) și orașul american Milwaukee, unul dintre cele mai importante centre mondiale ale industriei populare băuturi. Primul șoc vizual nu l-a produs labirintul grafic al inscripțiilor (la urma urmei, pentru ochiul nevizat nu importă dacă sistemul de scriere este *kanji*, *hiragana* sau *katakana*). Privirile au căzut întâi în extaz la vederea lumii basmelor orientale, reproduse în dimensiunile inchipuirii: eroi, animale, zei, zmei, pagode din chiciură și nea. Inchipuiți-vă un Goliat de 25 de metri înălțime, clădit din cel mai nestatornic, cel mai refractar, cel mai inconsistent material. Pentru monumentele acestea efemere din parcul Odori, pe bulevardul central al orașului, 6 000 de camioane au cărat zăpadă și gheață. Sculptorii locali, cu totul originali în manieră, cizelează faldurile și contururile, liniile gingașe

Mii de baloane colorate au celebrat pe patinoarul Makomanai marele festival al sporturilor de iarnă.

Un sportiv? Mai curînd un om de afaceri: Karl Schranz (mijloc) dînd o conferință de presă și spunînd adio Jocurilor Olimpice.



În luptă cu titanii Alpiilor, un băiat din Carpați: Dan Cristea.



Privind din nou trambulina — de astă dată de jos în sus — lui Yukio Kasaya nu-i vine să creadă că el a adus Japoniei prima medalie de aur.



ale fețelor cu ajutorul flăcării. Iată o imagine demnă de mitologia nordică: o lume creată din foc și gheață!

Pentru prima oară în istoria lor, Jocurile Olimpice de iarnă au poposit în Extremul Orient. Cei familiarizați cu peisajele alpine din Austria, Elveția, Italia sau Franța au crezut că vor fi deziluzionați sau uluiți de priveștița locului de sosire din cursa de coborîre pe schiuri, aflată la o altitudine de doar 40 de metri deasupra nivelului mării. Previțiunea era justificată, pentru că cercetarea planiglobului duce la concluzia că de fapt Sapporo se află aproximativ pe aceeași paralelă cu Coasta de Azur, cu plaja de la Cannes, dacă nu chiar cu cea de la Mamaia. Cît de mult înșală asemenea comparații, am văzut în cele 11 zile de capricioasă iarnă asiatică, de la seninul brusc la teribila viscoaleală, de la pojghița subțire de gheață pînă la amenințătoare întroieneri. Clima Insulei Hokkaido — poreclită Scandinavia Extremului Orient — este înăspriată de lipsa vreunei mări calde în apropiere, de umezeala aerului, de vînturile reci ce vin de pe continentul asiatic.

Pentru prima oară Jocurile Olimpice de iarnă au fost găzduite de un oraș cu o populație de peste un milion de locuitori. De prin 1964, o dată cu Innsbruckul tirolez și apoi cu orașul lui Stendhal, Grenoble (în 1968), s-a cam terminat epoca micuțelor, rusticelor stațiuni de sporturi de iarnă, menite să dea Olimpiadelor albe intimitatea unei idile în munți. Sapporo este capitala Insulei Hokkaido, una dintre cele patru regiuni principale ale arhipelagului japonez. Ținut-deșert cu veacuri în urmă, insula a fost populată cu neamul nomad *ainu*. Și astfel, orașul însușează un trecut scurt de doar o sută de ani. Dar ce dezvoltare rapidă: de la o mie de locuitori în 1872, la peste un milion astăzi! În limba *ainu* Sapporo înseamnă «marele riu secăt».



pe ecrane

## ULTIMUL RĂZBOINIC

Prea multe ținte, una după alta, au vrut să nimerească și autorul cărții, Clair Huffaker («Nimeni nu iubește un indian beat»), și cel al ecranizării, Carol Reed, mereu ambițiosul Reed («Agonie și extaz», «Oliver»). Au ținut să atragă atenția asupra monstruosului anacronism al existenței rezervațiilor de indieni, «americani pe cale de dispariție», aflați în marginea societății americane supercivilizate, au mai vrut să se răfuiască, indirect, și cu cei care întrețin imaginile încremenite, strămoșesc-idilice ale vieții acestora (în mintea unora ea ar semăna aidoma penibilelor clișee vinturate de unele westernuri europene actuale); mai departe, cei doi au fost apăsați pe inimă și de nostalgia citorva dintre frumoasele mituri ale epopeii vestului, de durerea de a vedea că nici amintirea lor nu mai poate avea contururile limpezi. S-au amestecat intențiile, s-au înghițit una pe alta, iar produsul finit apare nehotărât în planul izbutirii artistice. Drastic se ivește doar protestul — soldat cu victime tragice — marșul revendicativ din final («de mult ne chinuim, dați-ne pământul înapoi»), dar strigătul demascator cu trimiteri precise la anumite stări politice din America de azi vine parcă dintr-un alt film. Până la această încheiere asistasem doar la răbufnirile eroilor, stinse undeva, la granița nestatornică dintre comedie și poezie. Protagonistul, purtătorul de cuvânt al comunității de oameni oropsiți, reîntors — din mijlocul civilizației — la «căminul» său, pare căzut direct din paginile lui Steinbeck, este rudă apropiată a sărăntocilor pehlivani din «Joia dulce», «Tortilla Flat», a celor care, pentru a-și salva demnitatea, își

cîrlesc mizeria cu umor, se retrag în spatele jocului cu încrederea naivă cu care cineva își închipuie că te poți ascunde după degete. De fapt, toate firele filmului se împletesc și se despletesc în funcție de acest joc al credințelor candid: indienii cu nume poetice (Șoim în zbor, Urs rănit) mai pun preț pe eficacitatea legilor secolului trecut, se războiesc cu «obiectele» — precum eroii comediilor clasice — începînd de la o tinichea, trecînd cu minie asupra unui buldozer și oprindu-se în cele din urmă pe acoperișul unui tren care, ca orice tren westernist, s-a născut pentru a fi atacat. Carol Reed evocă aici, în registru hazliu, unul dintre miturile de care aminteam la început, așa cum tot cu un zîmbet le va caricaturiza pe frumoasele saloon-ului transformate acum în harpii. Singura imagine salvată, cu mari eforturi, este cea a tovarășiei om-cal. Chiar dacă armăsarul este nărăvaș și nu arareori își doboară călărețul, chiar dacă i s-a dat numele de ocară «Bomba H» și-i cam place să bea whisky, în momentele de grea încercare ale individului se domolește, redevenind ocrotitor. În inegală urmărire elicopter-cal cîștigă acesta din urmă. Victorie efemeră însă, ce cerea cu necesitate o acțiune viitoare mai consistentă. Și, poate, un al doilea film. Să ne bucurăm însă că în filmul de față, așa cum este el, nu dispăre nici o clipă de pe ecran Anthony Quinn care joacă cu gîndul dus departe la Zampanò plîngînd la moartea Gelsominei, la Zorba dansînd în cinstea unei catastrofe cum nu s-a mai văzut.



## O DUMINICĂ PIERDUTĂ

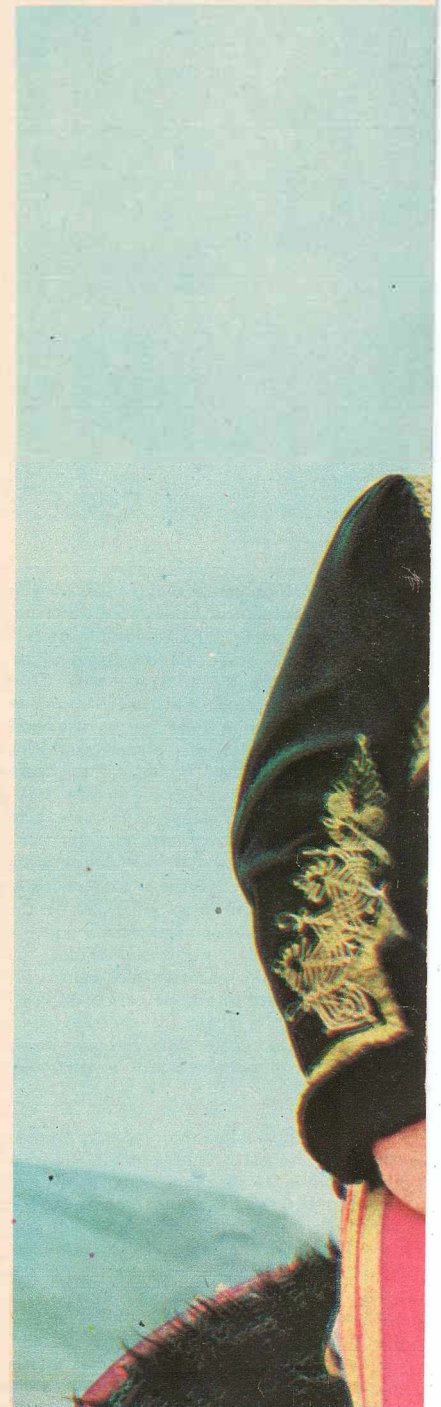
Jaroslav Papoušek s-a mai întors o dată în mijlocul clanului Homolka (primul popas a fost «O duminică în familie»), ca și cum nu și-ar fi încheiat răfuielele cu membrii acestuia sau — cine știe — poate a crezut că a fost prea blînd cu ei. Milos Forman, beneficiarul de pînă acum al scenariilor lui Papoušek («Asul de pică», «Iubirile unei blonde»), i-ar fi lichidat dintr-o dată printr-una din acele lovituri ce-i sînt specifice; fostul său colaborator, devenit regizor pe cont propriu, pune în aplicare lecțiile maestrului, fără să aibă însă scilipirile de geniu ale acestuia, adică forța de a stabili o legătură năprasnică între un crîmpei de viață în aparență ne semnificativ și altul. Autorul «Duminicii pierdute» își urmărește eroii în timp, îi lasă să zburde (atît cît pot să zburde două femei și un bărbat ce ating suta de kg!), viră între ei un obiect de zizanie — automobilul — și apoi le înregistrează reacțiile, asemeni unor insecte prinse sub un imens clopot de sticlă: pe îndelete, fără îndurare, așteptînd cu perseverență momentul în care cumsecădenia se dovedește a fi doar obtuzitate, grija pentru alții — o curiozitate periferică, iar filistinismul — un însoțitor permanent.

Dintre toți realiștii școlii cehoslovace de film, Papoušek se dorește a fi cel mai puțin blînd și dispus să ierte păcatul de a crede că «infernul sînt ceilalți». Printre crăpăturile ușilor și ferestrelor din filmele lui Forman sau Ivan Passer («Lumină intimă») se mai strecura cite o geană de înțelegere sau duiosie, nu orice stingăcie se transforma într-o excrescență ridicolă. Familia Homolka calcă însă cu dezinvoltură pe teritoriul grotescului



iar autorul, în «răutatea» sa, i-a confruntat de fiecare dată cu o virtuală șansă de reabilitare, mereu ratată. Întîlnirea cu bunicul, cel care își presimțea moartea aproape, ar mai fi stins elanul cu care membrii familiei își dau pe față arama meschinăriei și a precarității sentimentelor. Bătrînul a ales însă de bunăvoie să se stingă departe de ai săi, cît mai încolo de acești oameni maturi a căror singură grijă este să nu zgirie mașina, să nu piardă șepcuțele copiilor (pe care sînt în stare să le caute și în gaură de... șarpe), de acești bărbați și femei care, strînși laolaltă, nu au nimic a-și spune, care abia așteaptă să se agațe de ceva pentru a-și omori timpul; jocul năcing cu merișoarele verzi, infanțila întrecere a mersului pe podeț sînt scene de un sarcasm ucigător, atît de trist încît aproape ne întrebăm dacă pedeapsa lui Papoušek nu este totuși prea dură.

Magda MIHĂILESCU



### TREVOR HOWARD

un mare actor englez, poate mai puțin cu decît stelele de primă mărime, dar «necșile» din lumea cinematografului nu ma pe nimeni. Reamintim filmele în care l-am ultima dată: Cheia (autor — Carol Reed, tineră — Sophia Loren), ecranizarea lui și îndrăgostiți după D.H. Lawrence, grafia noastră îl înfățișează într-o ipostaf. Șarja brigăzii de cavalerie ușoară, creația Tony Richardson.

Un zîmbet în fața aparatului de foto, menit să rămînă în albumul personal al a MICHAEL CAINE și MICKEY RO (50 de ani), aflați în Malta, pe pl filmului Pulp.

*actori  
si  
roluri*



◀ *Un PETER O'TOOLE  
greu de recunoscut,  
îmbătrînit și orb  
(cu ajutorul machiajului  
și al unor  
lentile albicioase  
aplicate pe ochi),  
în filmul  
Under the Milk Wood.*

*OLGA GEORGES-PICOT,  
partenera  
lui Claude Rich  
în filmul  
Te iubesc, te iubesc  
al lui Alain Resnais,  
actriță franceză  
ce încearcă  
să-și construiască  
o carieră,  
se pare, sobră.* ▼



promisiuni certe



FORD John

Regizor, scenarist și producător american, de origine irlandeză...

variate ca gen, au comun același spirit generos de combativitate pentru justiția socială...



FORMAN Milos

Regizor și scenarist cehoslovac, născut la Caslav (Boemia centrală), la 18 februarie 1932...

(pe o notă încă mai amară, de satiră crudă) Balul pompierilor (1967). După un proiect egal de coproducere cu Italia...



FORREST Steve

Actor american de film născut William Forrest Andrews, la Huntsville (Texas), la 29 septembrie 1926...

cel mai temut concurrent al Sfintului. Stilul de joc sobru, eleganța și simplitatea care-l caracterizează îl desemnează ca interpret ideal al filmelor de aventuri...



FORST Will

Actor și regizor de film (și teatru), scenarist austriac, născut Wilhelm Frohs, la Viena, la 7 aprilie 1903...

intonind cu inimitabil accent vienez melodii care au făcut înconjurul lumii. Star favorit al Vienei și Berlinului anilor '30...

După cîțiva ani de absență, Merle Oberon și Susan Hayward se reintorc pe platouri...

Gene Saks (autorul ecranizării «Floarea de cactus») realizează pentru casa Paramount filmul Ultimul dintre îndrăgostiți...

Ca un cîntec se întitulează filmul cineaștilor bulgari Slavco Dudov (scenariul), Kristo Piskov și Irina Aktaceva (regizori) închinat romantismului revoluționar.

Melvyn Douglas, Trish Van Devere și Janet Leigh sînt parteneri în filmul lui Mel Stuart, Unu este un număr singularic.

Mia Farrow și Jean-Paul Belmondo au fost solicitați de Claude Chabrol pentru filmul Curse pentru lupi...

Talentata comediană Goldie Hawn (în fotografie), al cărei joc dezinvolt l-am admirat în «Floarea de cactus»...



Irina Loghin

Se împlinesc patru ani de cînd în filele nevăzute din albumul inimii Irina Loghin și-a înscris una dintre cele mai scumpe amintiri. Atunci, într-un sîrșit de iarnă...

...iar emoția pe care a încercat-o cîntăreața noastră nu a fost cu nimic mai mică. Cuvintele Amaliei s-au adăugat cu strălucire celorlalte elogiase aprecieri culese de Irina Loghin...

Născută la 19 februarie 1940 în comuna Gura Viteoarei, județul Prahova, apreciata noastră interpretă arată încă din anii școlii dragostea sa pentru muzică...

Turneele întreprinse în țară, ca și peste hotare — în U.R.S.S., Iugoslavia (1965), Austria (1966—1967), Suedia, Elveția (1969), Italia, R.P. Mongolă — îi confirmă talentul, calitățile vocale...

Fără îndoială, sinceritatea interpretării, căldura glasului, ca și lirismul și acuratețea cîntecelor au avut partea lor de merit esențială la îmbogățirea șiragului de succese culese de Irina Loghin.

Deși stăpînește un repertoriu larg, Irina Loghin ne-a mărturisit că nu-și precupește timpul liber pentru a pleca în căutarea unor noi melodii...

Gheorghe TUDOR

De cînd se știu împreună, teatrul și televiziunea au făcut casă bună. Beneficiind de avantajele prim-planului, de forța de sugestie a unghiuțaiei, de mobilitatea rucursiurilor...

Și asta cu atât mai mult cu cît avem de-a face cu o lucrare istorică, astăzi, cînd filmul ne poartă aieva pe cîmpurile de luptă, înlocuind în vivo prin mase de figuranți recuzita sonoră a culiselor...

E adevărat: ideea rămîne oricum ispititoare, mai ales dacă avem în vedere cîteva excelente reușite ale genului, între care ne permitem să amintim ecranizările după Shakespeare...

În cazul «Mușatinilor», teatrul a rămas teatru, redus la dimensiunile lui clasice și la posibilitățile lui tradiționale, Sorana Coroamă păstrîndu-și personajele între cei trei pereți ai decorului scenic...

De bun augur ni s-au părut în această săptămînă (7—14 februarie) și primele filme închinare unor apropiate evenimente: sărbătorirea semicentenarului U.I.C. și împlinirea celor zece ani de la colectivizarea agriculturii...

Din păcate, televiziunea ne-a rezervat migdala amară tot în orele tîrzi și scumpe ale sîrșitului de săptămînă: o emisiune de varietăți anostă, alcătuită la întîmplare...



# TEATRUL POPULAR ÎN STAGIUNEA PERMANENTĂ

de Mihai CRISAN

Știți ce este teatrul popular?  
Știți câte teatre populare sînt în țara noastră?  
Știți cînd s-au înființat teatrele populare?  
Știți în ce scop au fost create?  
Știți...

Nu, nu este un «test» de concurs și nici un sondaj cu privire la cultura dumneavoastră, ci, pur și simplu, dorința de a vă împărtăși câte ceva din activitatea unor instituții interesante în peisajul nostru artistic, din păcate prea puțin cunoscute încă.

Așadar, ce este teatrul popular?

S-ar putea răspunde că e un fel de simbioză între teatrul de amatori și cel profesionist. S-ar putea defini, ca în regulamentul ce-i fixează îndatoririle și modul de funcționare, ca «o formă superioară de organizare a activității artistice de amatori». Și s-ar mai putea adăuga: pasiune, perseverență, dragoste pentru teatru, exigență.

Primele teatre populare s-au înființat în anul 1963, așadar ele vor sărbători la anul zece ani de activitate. Dar pînă la această dată, colectivele teatrale respective trebuiau să dovedească un stagiou îndelungat și neîntrerupt, o trupă stabilă, un repertoriu de ținută, o sală de spectacole corespunzătoare, o prezență meritorie în concursurile și festivalurile amatorilor. Teatrele populare există numai în localități mari, în care nu sînt instituții profesionale similare, răspunzînd astfel pasiunii pentru spectacol a unui important și numeros public. Prin ele acest public face cunoștință cu opera lui Caragiale sau Camil Petrescu, Molière sau Cervantes, Lope de Vega sau Robles, Mușatescu, Sebastian, Victor Ion Popa, Baranga, Mirodan sau Gh. Vlad... La Lugoj, Hunedoara, Mediaș, Tr. Severin, Călărași, Orașul Victoria, Tulcea, Slănic Moldova, Sighetul Marmăției, Vatra Dornei, Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Buzău, Rm. Vilcea, Cugir, Plopeni, mii, zeci de mii de spectatori vin să aplaude talentul și strădania colegilor de muncă, transformați, după ce au lăsat ciocanul, mistria sau pana, în veritabili artiști.

Așadar, cortina!

Ce piese vedem pe scena teatrului popular?

Un sondaj efectuat printre interpreții și spectatorii teatrului popular din Mediaș cuprindea și o întrebare referitoare la definirea «unui profil» al teatrului. Este greu să reproducem cele câteva sute de răspunsuri și, mai ales, inutil. Pentru că majoritatea covârșitoare a celor întrebați se pronunță pentru un repertoriu deliberat eclectic, considerînd că succesul spectacolelor este determinat de acapararea interesului unor categorii diferite de spectatori. Deci, și piese pentru copii, și pentru sate, și piese clasice, și piese pentru tineret, de dezbatere a problemelor etice și, în general, multe, cît mai multe piese actuale. Au răspuns la anchetă muncitori și activiști, intelectuali, vîrstnici și tineri: este semnificativ cît de apropiate sînt părerile lor. Răsfoind repertoriul stabilit în această stagiune, se poate remarca valabilitatea acestei opinii. «Passacaglia» lui Titus Popovici se joacă la Lugoj, Călărași și Sighet; «Comedie cu olteni» de Vlad, la Tulcea, Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej și Călărași; Baranga apare cu «Opinia publică», «Siciliana» și «Interesul general» la Rm. Vilcea, Lugoj și Turnu Severin; «Nota zero la purtare» este readusă în actualitate la Buzău, iar «Duet» de Andrei Andrieș la Slănic Moldova, în timp ce la Vatra Dornei a avut loc premiera piesei «Fără cascadori» de Mircea Radu Iacoban, la Cugir «Mică diferență» de P. Sălcudeanu și Al. Cornescu, în Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej «Ancheta»

experiență, alții mai tineri, actori cu vechi state de serviciu în mișcarea teatrală de amatori sînt prezenți cu talentul și dăruirea lor pentru realizarea unor asemenea spectacole. Numărul lor crește cu fiecare an, adăugîndu-se un Sorin Postelnicu la Bacău, Raluca Iorga la Vatra Dornei, Ion Simionescu la Călărași. Cine a îndrăgit amatorii, se desparte cu greu de ei.

Satisfacțiilor pentru realizarea unor asemenea spectacole li s-au adăugat bunele aprecieri obținute, de pildă, în R.S.F. Iugoslavia și în R.S. Cehoslovacă de Teatrul popular din Lugoj sau de Teatrul popular din Buzău cu prilejul participării, în 1971, la Festivalul «Interdrama», în Berlinul de vest.

...Și totuși, există diferențe izbitoare în alcătuirea repertoriului fiecărei trupe în parte, în calitatea și chiar în numărul spectacolelor prezentate. Cum este posibil ca teatrul popular din Orașul Victoria să nu prezinte nici un spectacol în premieră în stagiunea 1970-1971, iar cel din Sighetul Marmăției să înscrie, în aceeași stagiune, doar șapte spectacole pentru 1 800 spectatori? Într-o situație dificilă s-au aflat și teatrele populare din Hunedoara și Cugir. Alteori, același colectiv demonstrează fluctuații de calitate alarmante, oscilații inexplicabile, alternînd între spectacole bune sau chiar foarte bune și luni întregi de «absență». Este cazul teatrelor populare din Călărași și Turnu Severin. Notăm, între formațiile cu o activitate merituoasă, pe cele din Mediaș (7 premiere, 80 spectacole, 30 000 spectatori), Lugoj (63 spectacole, 11 640 spectatori), Slănic Moldova (56 spectacole, 29 950 spectatori) și Buzău (40 spectacole, 11 000 spectatori).

Cauzele și într-un caz și-n celălalt sînt greu de determinat. Vom încerca, totuși, să desprindem, exemplificînd, modul de organizare a două colective ale căror rezultate sînt diametral opuse.

Desigur că cea mai importantă condiție a realizării unor spectacole bune este existența unui colectiv artistic încheiat. Teatrul popular reprezintă o sinteză a forțelor artistice existente în orașul respectiv. Este normal ca cei mai talentați artiști amatori, indiferent de locul unde muncesc, să fie polarizați în jurul teatrului popular. Ceea ce se întîmplă la teatrul popular din Mediaș, din colectivul căruia fac parte inginerul Nicolae Coldea, tehnicianul Costache Cotruță, muncitorul tăbăcar Adalbert Weiss, muncitorul Michael Ungar, tehnicianul Valer Munteanu, tehnicianul Enrich Binder, învățătorii și profesorii Gheor-

Scenă din «Inspectorul de poliție» cu Vasile Zgoanță și Gh. Fieraru, pe scena teatrului popular din Plopeni.

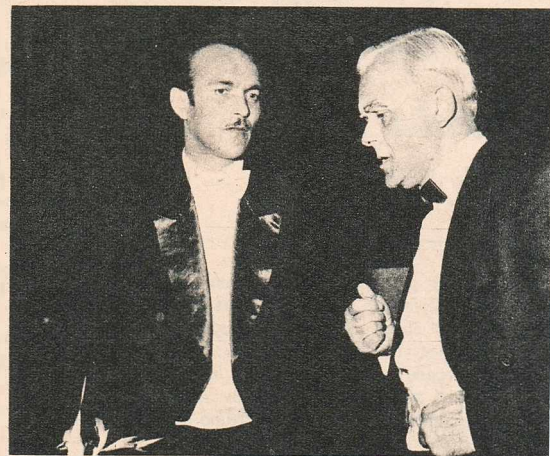


O atmosferă apăsătoare, plină de tensiune, creată de regizorul Emil Boroghină în spectacolul «N-a fost în zadar» la teatrul popular din Turnu Severin.

de Al. Voitin, iar la Plopeni «Ochii dragi ai bunicului» de M. Davidoglu. Se joacă mult Caragiale, mai ales piesele scurte și schițele; se joacă Alecsandri, V.I. Popa, Mușatescu, Sebastian. Apar pe afiș Hans Sachs, Molière, Cervantes, Cehov. Se joacă dramă și comedie, piese «de idei», basme, operetă, recitaluri de poezie, balade, montaje, dramatizări. Pînă și estradă! Îndrăznesc să spun că e bine. Pentru că cele mai multe teatre populare nu așteaptă publicul — ci vin în întîmpinarea lui. Am văzut spectacole remarcabile cu «Hangița» și cu «Act venețian» (spectacol preluat și de televiziune) la Mediaș, am văzut «Broadway Melody» de Iura Soyfer și «Monserat» de Em. Robles în excelente montări la Lugoj, am văzut «Evadarea» de Leonida Teodorescu la Buzău într-un spectacol de mare artă. Exemplele pot continua.

Succesele, plusul de calitate al unor spectacole la Rm. Vilcea nu pot fi separate de contribuția regizorului D.D. Nețeanu; cele din Lugoj de Dan Radu Ionescu, Ion Taub și Aurel Manea, cele din Tr. Severin de Emil Boroghină, cele din Buzău de Cristian Munteanu. Regizori cu mai veche

O comedie jucată «serios»: «Vărul» — cu Michael Ungar și Ilse Hehn, din colectivul de limbă germană al teatrului popular din Mediaș.





de Valeriu CRISTEA

Gheorghe TOMOZEI:

## misterul clepsidrei

Lirica lui Gheorghe Tomozei, scriitor din generația lui Labiș (din a cărui operă ne-a dat de curînd o nouă ediție), se circumscrie în aria obiectelor de lungă tradiție poetică. Autorul nu are ambiția, uneori discutabilă în caracterul ei ostentativ, de a anexa teritorii profane: el se mulțumește să sape în galerii deja începute, cu credința că resursele lor nu sînt încă epuizate, că mai pot fi descoperite filoane neexplorate (al doilea ciclu, de aproape 40 de pagini, al volumului se nutrește din materia *Cîntării cîntărilor*). Gheorghe Tomozei nu e convins că tot ce atinge Poetul se preface în aur; are grijă de aceea să atingă numai ceea ce în chip cert e de aur. Așa se explică faptul că reveriile autorului ne poartă spre imagini încărcate de substanță poetică, la care sensibilitatea cititorului se racordează imediat, am spune, automat (ca exemplu ar putea servi acest excepțional moment de intimitate și refugiu: «Alteori mă visez lîngă un ceainic/ acoperit cu clopotul tainic/ al unui colț de odaie, în munți/ bindu-le vinul unor bărbați defuncți/ în vreme ce-n preajmă, se despoaie de ei/ cu vîrstă-ncetată, pale femei,/ iluminate de blindele-apusuri/ ale cotoarelor de laroussuri»), așa se explică faptul că Tomozei «lucrează» fiecare vers cu instrumente fine de bijutier și cu diapazon de cleștar și că suferă tentația unui pitoresc robust, admirabil suflat cu o ușoară pulbere arhaică și uneori transfigurată prin umor. În direcția literaturii de atmosferă și culoare, Gheorghe Tomozei realizează, simultan și parcă și cu mai mult succes, în poezie, ceea ce Eugen Barbu face în proză: «Ce se întîmplă? Spune hangul,/ mierile lustruiesc tigăile/ și le subție ca foaia de ceapă,/ deretici odăile/ și-apoi se îngroapă/ în hîrdăul cu apă de ploaie./ neagra se face bălaie./ intră buzata copilă/ și iese dalilă./ intră baba/ și iese regina din Saba./ Dintr-un cap al casei în celălalt/ duhnește-a leventică de Levant./ cînd totul aici adia/ a usturoi deșuchiati și-a cafea! // Bătrînii ascund icoanele,/ bărbații bagă plumb în pistoale,/ își trag iataganele/ și casa scîrție din balamale...// Bea-ți Manuce anasonul/ și kirie-eleisonul!// La han/ s-a anunțat Don-Juan/ de Deliorman!»

Temperamental, autorul *Misterului clepsidrei* e un melancolic («mie mi-a revenit Melancolia») cenzurat de ironie (un reper de aproximativă situație, dar nu mai mult decît atît, sugerat și-de o poezie plină de ecourile unor localități și denumiri geografice celebre, ar putea fi Minulescu). O asemenea structurare nativă explică cele două orientări divergente (dar complementare) ce se ramifică oarecum de la sine în cursul unei lecturi oricît de superficiale a volumului de care ne ocupăm: cea problematică și gravă, care alunecă uneori în discursivitate prozaică și fals enunț intelectual, și cea ludică. Din cînd în cînd, lui Gheorghe Tomozei îi place — după cum singur spune atît de neașteptat și de frumos — să se *greierească* («Aș fi vrut/ să mă greieresc...»). Rezultate acestei dispoziții spre joc și liberă visare sînt versuri fermecătoare ca acestea: «Ce-ți mai face dulcele, duduie?/ Se cireasă, se gutuie?// Ochii se amăgiră/ se Bizanț, se Palmiră?// țîțele, mie-mpotrive/ se Ninive?// M-aș tocni la dulcele/ tău, neculcele// Dar ce vād? O lacrimă?/ se platină?/ se clatină?/ se patimă?» Pentru registrul profund al liricii lui Gheorghe Tomozei, exemplară e poezia de la pag. 33 (*Pentru ultima oară*). expresse a unei observații de psihologie citadină ridicată la înălțimea unei meditații filozofice — asupra pericolului de etanșizare a existenței umane, și conținînd, implicit, o pledoarie pentru sfărîmarea barierelor dintre oameni, pentru înfăptuirea unei adevărate și largi comuniuni sufletești: «Cu sute de oameni, zilnic,/ ne vedem pentru ultima oară —/ Fără s-o știm».

Remarcabil volum al unui poet ajuns la maturitate artistică, *Misterul clepsidrei* de Gheorghe Tomozei dovedește, alături de alte cîteva apariții interesante, că anul literar 1971 nu a fost atît de sărac pe cît s-au grăbit să-l declare unii înainte chiar de a se fi încheiat cu adevărat.



► *Duioasa idilă Sinziana-Pepelea în cea mai recentă premieră a teatrului popular din Mediaș. Interpreți: Horia Gligor și Luminița Popescu.*



► *Scenă de familie din «O felie de lună» cu Adalbert Weiss, Iosif Wonnerth și Ilona Iakab — din colectivul maghiar al teatrului popular din Mediaș.*

ghe Voju, Hanelore Wagner, Ilse Hehn, tehnicianul merceolog Emil Mișu, muncitoarea Ilona Iakab și încă mulți alți interpreți inimoși pe care spațiul nu ne permite să-i menționăm. La Mediaș există și un neobosit animator, îndrăgostit de teatru, al cărui nume este Silvia Ponciu, ea însăși o foarte bună interpretă. Desigur, grija cu care organele județene și orașenești îndrumă activitatea teatrului popular, exigența cu care privesc alcătuirea repertoriului și realizarea spectacolelor contribuie la sporul de calitate al producției teatrale. Dar aceste succese nu pot fi despărțite de aportul competent și entuziast al lui Constantin Codrescu, cel care semnează regia celor mai izbitute spectacole. Asigurarea unei atmosfere calde, prietenești, la repetiții, pe scenă, în deplasări, atenția cu care sînt priviți colaboratorii teatrului, indiferent de volumul contribuției lor, amenajarea unor săli primitive întreiesc cadrul acestei activități.

Faptul că Sighetul Marmăției este situat în extremul

nord al țării n-are nici o legătură cu atmosfera glacială ce domnește în teatrul popular din acest oraș. Prea dese schimbări intervenite în conducerea casei de cultură explică doar parțial o penibilă lîncezeală. Cei mai talentați interpreți din oraș ocolesc astăzi clădirea, de altminteri frumoasă, a teatrului. Lipsa de seriozitate în alcătuirea și, mai ales, în respectarea planului de repertoriu, duce la suspiciune, la neîncredere. La Sighet figurau în planul stagiunii trecute piese ca «Moartea unui artist» de Horia Lovinescu. «Dacă vei fi întrebare» de Dorel Dorian și «Nemaipomenita pantofăreasă» de Federico Garcia Lorca. Nici una din ele nu a fost realizată, singura premieră a stagiunii fiind «Oameni care tac» de Al. Voitin și un «coupé» în colaborare cu Școala populară de artă.

Prea marea fluctuație a regizorilor invitați să pună în scenă spectacolele a contribuit la climatul de neîncredere instaurat aici de ani de zile. Stagiunea teatrelor populare s-a deschis în octombrie 1971: sîntem în februarie 1972 și mult promisa premieră cu «Passacaglia» lui Titus Popovici încă n-a avut loc. Peste teatrul popular din Sighetul Marmăției plutește un mare semn de întrebare, inexplicabil, mai ales că acum cîteva ani acest colectiv s-a impus în conștiința spectatorilor săi prin cîteva spectacole remarcabile, prin distincții de prestigiu obținute la concursurile republicane.

De reabilitarea acestui teatru popular trebuie să se preocupe, în mod eficient, cei ce răspund de îndrumarea lui atît de la municipiu, cît și din partea forurilor județene, dar și serviciul de resort de la Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă.

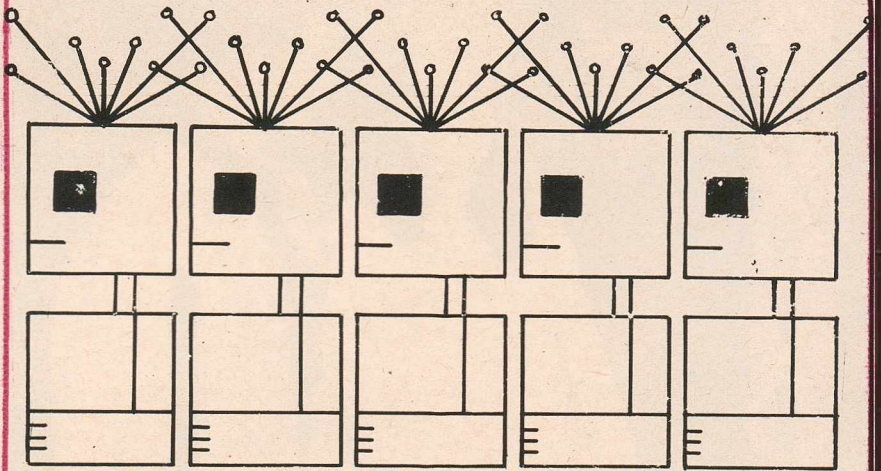
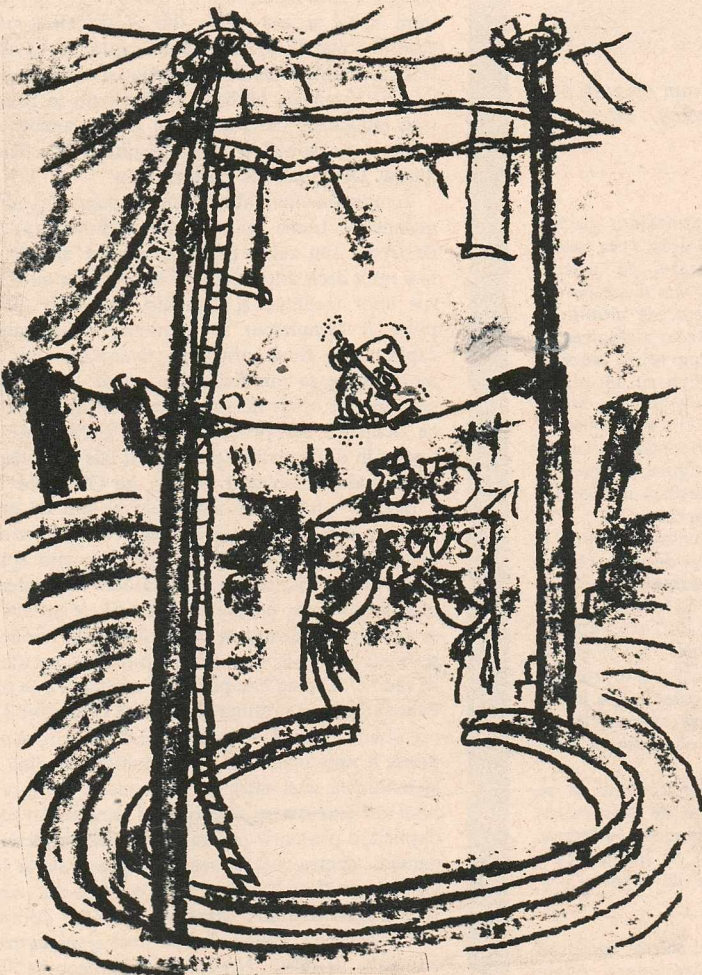
Contribuția teatrelor populare la educarea socialistă a maselor este importantă și plină de răspundere. Aflate în cel de-al 8-lea an de activitate, majoritatea acestor colective s-au bucurat de succes, au fost unanim apreciate de public. Sîntem convinși că ele pot marca un important reviriment, începînd chiar cu această stagiune.

de Pompiliu DUMITRESCU



PROFANUL

DE PESTE HOTARE



**UN CAREU LA RÎND  
(NU DE RÎND)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

**ORIZONTAL:** 1) Un lucru de rînd — Un om la rînd. 2) Pus la rînd — Platformă în fața unei intrări avînd cîteva rînduri de trepte. 3) Pe rînd — Rînd — Face parte din rîndurile tinerilor actori români. 4) Rîu în Brazilia — Cultivat (fig.) — Ramură. 5) Nuanță — Din rîndurile celor votați. 6) Care vine în rîndul al treilea — Rîu în R.F.G. — Curele! 7) Rînduri, rînduri (fig.) — Grecii au luptat 10 ani de-a rîndul pînă să cucerească această vestită cetate. 8) Pronume — Imaginar — Net! 9) Este a 8-a din rîndul muzelor — În primul rînd. 10) Compoziție muzicală religioasă — Economicul în rînduiala societății omenești — Diminutiv feminin. 11) Vîrsta franțuzească — În rînduri distanțate (sing.) — Rîu în Maramureș. 12) A lua un strat subțire de pe un lucru cu răzuitoarea — În ne-orînduială! — Spații nescrise între două rînduri scrise. 13) Care se fac pe rînd (pl. fem.).

**VERTICAL:** 1) Înghețată dispusă în straturi — În cîteva rînduri (pl. fem.).

2) Ore de-a rîndul (pl.) — Înșirate pe un rînd, alcătuiesc un lanț (sing.). 3) Mică de stat — A rîndui. 4) T! — Pămînt nelucrat ani de-a rîndul — În rîndul 5 și 6. 5) Din lenjerie! — Piesă mecanică la mașina de scris făcînd posibilă scrierea succesivă a literelor și rîndurilor (pl.) — Rînduială (fig.). 6) În primele rînduri în sport — Se face după o anumită rînduială. 7) Boală a urechii — Primește — Rar. 8) Coasta — Diminutiv anglo-saxon de la Elisabeta — Lene rebusistă! 9) Comună în Sălaj — Fragment compus din mai multe rînduri — Instrument muzical format dintr-un rînd de fluiere. 10) Întemeietorul religiei tibetane — Rînd — Text cules și așezat în rînduri. 11) Sulemeneala bunicii (pl.) — Vechi italieni. 12) Însemnare de cîteva rînduri — În rînd — Brașov (abr.). 13) A numi rînd pe rînd — Între două rînduri de copaci în parc sau în pădure.

N. ARAGON

Dicționar: ARU, AXT, AGE, LIZ, CEN.

Dezlegarea jocului ÎN JURUL FOCULUI, apărut în numărul trecut

**ORIZONTAL:** 1) MUSCHETA — AS. 2) ASCHII — VARA. 3) LIRIC — SIRMA. 4) U — UN — PANDUR. 5) ROM — CUPTOR. 6) AX — HASE — AIA. 7) IROSI — BREC. 8) ZGURĂ — ALERT. 9) LEMN — CRI — II. 10) — ONE — BRAND — V. 11) T — NERABDARE.

# CIND MAREA ÎNCREMENEȘTE...

de F. URSEANU

Fotografii de Hedy LÖFFLER

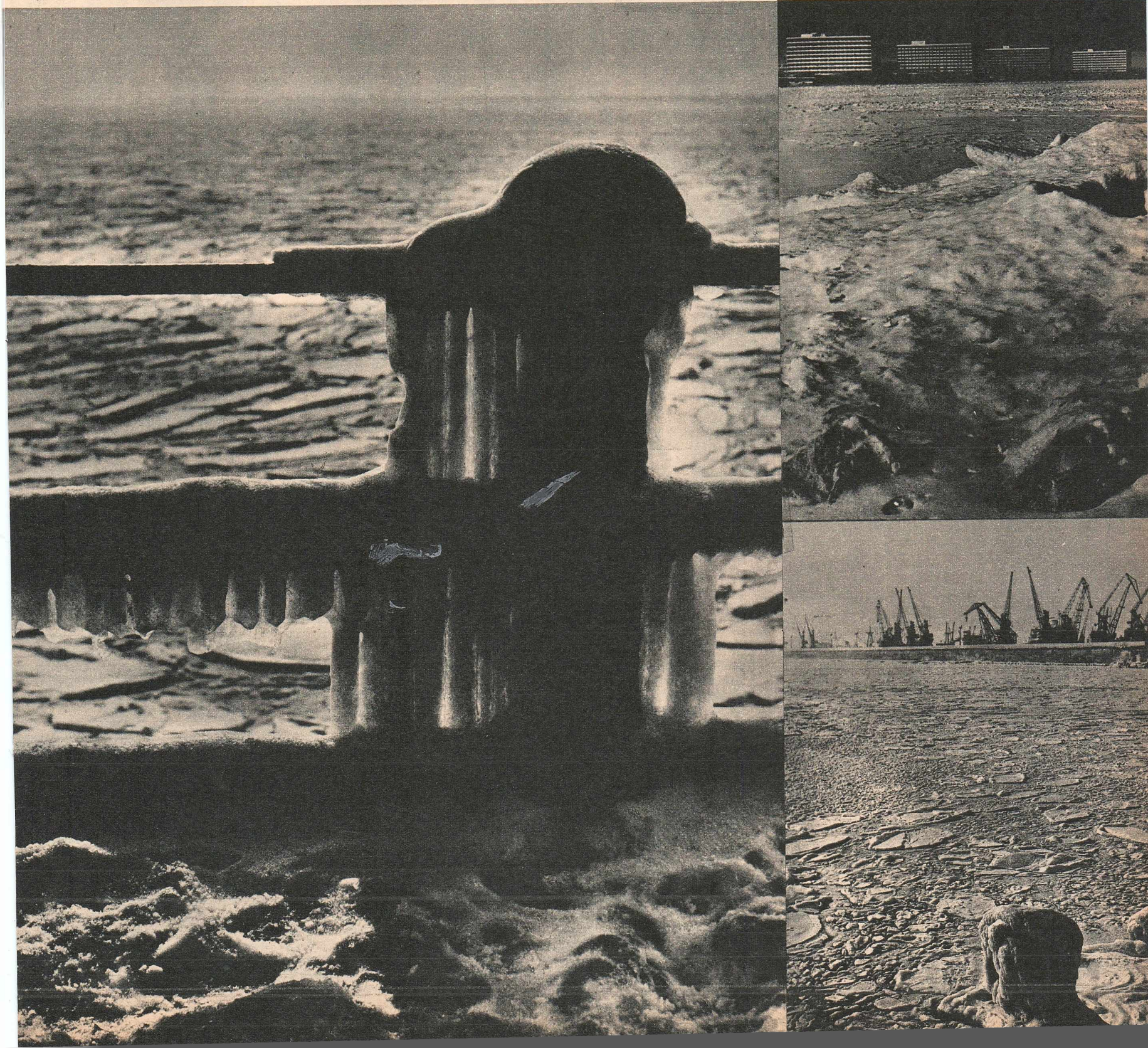
Constanțenii s-au bucurat la începutul acestei luni de un spectacol rar: Marea Neagră înghețase pînă departe, aproape de orizont, iar dincolo de imensa banchiză albă pluteau sloiuri. Era vorba de un fenomen care se ivește la perioade mari, ce depășesc uneori decenii. Calota se întindea de la Capul Midia pînă la Eforie Nord, lățimea punții de gheață depășea un kilometru, ajungînd în multe locuri la o grosime de 50 cm.

— Care este explicația fenomenului? Sînt două cauze care au produs înghețul mării — ne declară un specialist în materie de la Institutul român de cercetări marine de la Constanța, cercetătorul principal Oct. Șerbănescu. Prima: temperatura foarte scăzută atît în aer cit și în apa mării; a doua: Dunărea în acest an a «livrat» mării o cantitate mult mai mare de apă decît în alți ani — apă dulce care, după cum se știe, îngheață mult mai ușor.

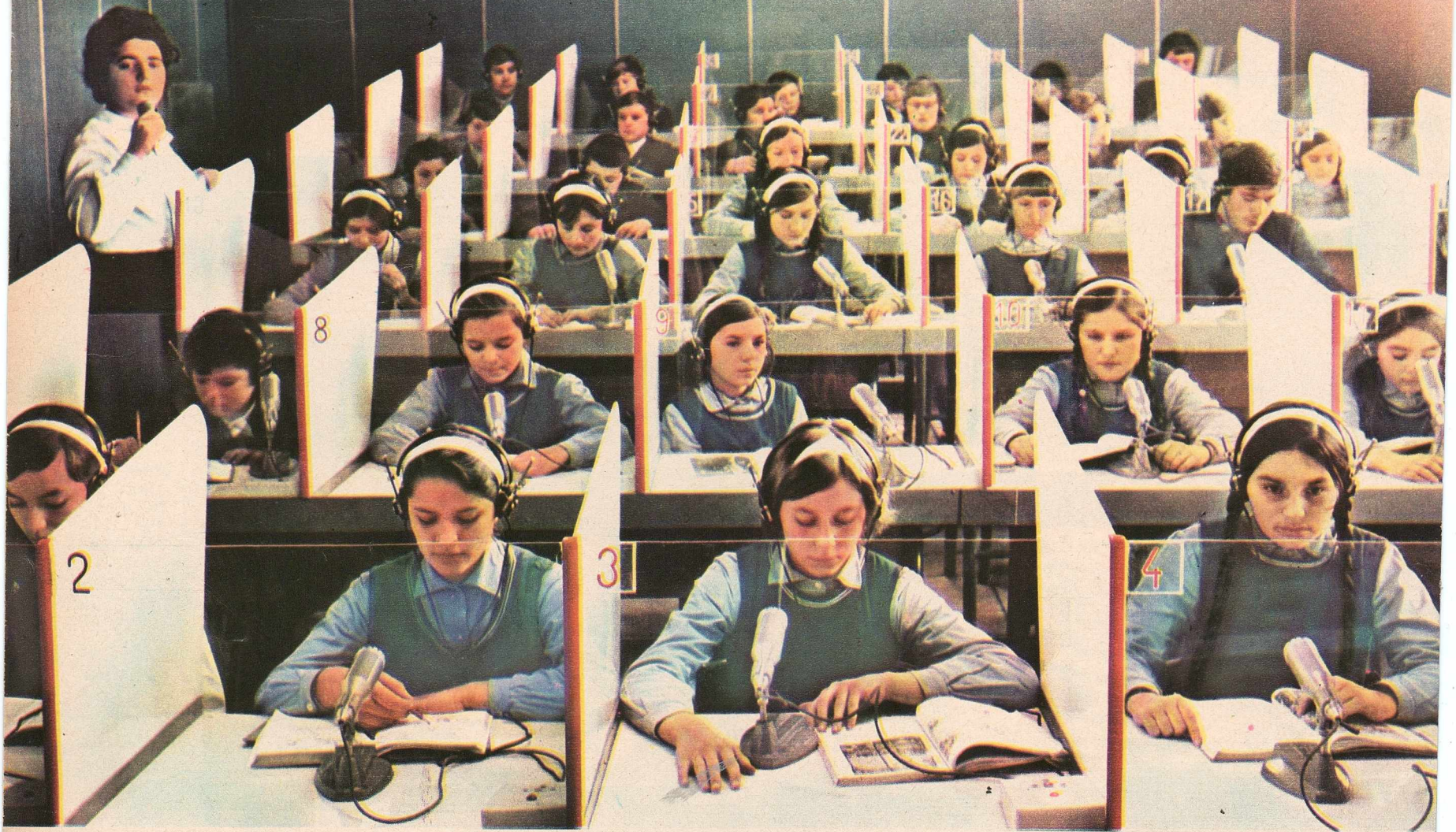
Cînd a mai înghețat Marea Neagră pe o porțiune atît de întinsă? După cum ne informează același interlocutor, un pod de gheață s-a mai întins în fața litoralului în 1938, iar mai tîrziu, ultima dată, în iarna anilor 1956 și 1957. Cel mai feeric spectacol ni l-a oferit Marea Neagră în iarna anului 1929 cînd a înghețat în dreptul Constanței pînă dincolo de linia orizontului. Gheața era atunci atît de groasă încît suporta și greutatea unui vehicul, iar oamenii se plimbau pe ea pînă la o părtare de la care nu se mai vedea orașul.

Menționăm că în această iarnă deși orașul și portul Constanța erau înconjurat de o masă de gheață și de sloiuri, navigația n-a fost întreruptă, spărgătoarele de gheață și remorcherile deschizînd permanent calea vapoarelor care soseau sau plecau.

Feericul spectacol pe care ni l-a oferit marea a atras, bineînțeles, și pe fotografi, dornici să immortalizeze fenomenul. Cele trei imagini pe care le publicăm în această pagină sînt o mărturie a ceea ce s-a putut vedea în acele zile de februarie pe litoral.



O clasă  
într-o școală sătească?  
Anticipația vreunui visător?  
Poate că una și alta,  
pur și simplu.



# ȘCOLERII DIN TÎRNAVA ȘI MAGISTRUL LOR

Nu-i complicat deloc să te descurci chiar printre atâtea butoane și becuțe — e de părere directorul adjunct Mihail Bening. Cu condiția — adăugăm noi — să le iubești așa cum le iubește acest remarcabil dascăl.



În laboratorul de biologie totul trebuie să fie viață. Sloganul aparține directorului Valerian Stănescu și sub aerul oarecum glumeț transpune principii solide de organizare școlară. Totul trebuie să fie viață nu înseamnă doar realizarea prin forțe proprii a unui laborator de biologie bogat înzestrat cu acvarii, păsări vii, insectare etc. Viață se referă de fapt la întregul stil de muncă în școală, al dascălilor ca și al elevilor.

de E. DASCĂLU  
Fotografii de Elena GHERA

Oricât de spectaculoase sînt mutațiile operate de socialism în viața satului contemporan, trecerea vremii ni le preschimbă treptat în lucruri firești, înregistrate la activul acestor ani. Să luăm, bunăoară, școala sătească... De la școala rurală cu patru clase, așa cum se înfățișa ea doar cu câteva decenii în urmă, și pînă la școala generală de opt și de zece ani din satul zilelor noastre a fost străbătut un drum de proporțiile înseși ale istoriei acestor ani. Dar cine mai consideră un miracol școala sătească de azi: cu internat, cu zeci de cadre didactice cu pregătire universitară de specialitate, — fizicieni, biologi, matematicieni, filologi — cu clase paralele A, B, C, cu laboratoare, săli de muzică și gimnastică? Și cu toate acestea sîntem puși uneori realmente față-n față cu «miracolul», cu un gen de anticipație a satului de mîine foarte puțin deosebit de oraș. Un asemenea miracol se va osteni reporterul să vă înfățișeze în cele ce urmează.

#### CÎND PROFESOARA DE GERMANĂ FACE O CĂSĂTORIE FERICITĂ

Cumplit lovit de tragedia apelor revărsate în primăvara lui 1970, satul Tîrnava — o așezare de buni gospodari români și germani la cîțiva kilometri de Mediaș — și-a vindecat degrabă rănile. Oamenii și-au sumes mînele, au reconstruit case năruite, au pus din nou sămîntă în pămînt, au adus alte vite în locul celor duse de puhoaic și s-au silit să dea uitării urgia. S-a întors la rosturile ei firești și școala din sat — adică dascălii și elevii, în frunte cu directorul. Valerian Stănescu este numele directorului, biolog de meserie, un bărbat slăbuț, tînar de vreo 35 de ani. Pentru cine acest amănunt are vreo semnificație i-l putem servi: Valerian Stănescu a fost timp de 26 de ani oltean get-beget, iar de opt ani încoace este ardelean de pe Tîrnave. Tot get-beget. În ce-l privește pe reporter, după cele cîteva ore petrecute cu primul dascăl al școlii din Tîrnava și pe care și l-ar fi dorit prieten din prima clipă, l-a inclus într-o categorie de el născocită, a «visătorilor în acțiune», niște oameni minunați al căror merit principal nu e că visează, ci că nu visează gratuit.

După ce, cu prilejul unui schimb de experiență, Valerian Stănescu a luat cunoștință, la o altă școală comunală, de o aplicare — e drept cam rudimentară — a metodei de predare a limbilor străine folosită în învățămîntul superior cu ajutorul unor mijloace tehnice de audiere — s-a întors la școala lui vișind la un laborator. La un laborator de tip universitar, un studio audiovizual în plinul înțeles al cuvîntului, adică un organism tehnic în care releele electronice să facă o treabă foarte asemănătoare cu cea a materiei cenușii din organismul omenesc. Că era o treabă ușoară,

nu era sigur. Nu era sigur, dar nu era nici singur (ierțați jocul de cuvinte!). Ideea lui — puțin cam dachisotească după părerea unor sceptici — a găsit totuși mulți aderenți: directorul adjunct Mihail Bening, profesorul de matematică Cornel Olariu, cel de fizică — Dumitru Blăjan, profesoara de biologie Georgeta Stinghe, învățătorul Gustav Binder, profesoara de limba germană Dagmar Geddert. Spre norocul școlii din Tîrnava, această tînară profesoară s-a căsătorit de curînd cu Lukas Geddert, iar acesta este unul dintre cei mai bine pregătiți și mai iscusiți tehnicieni de telecomunicații din Mediaș. Vă dați seama probabil ce a însemnat această împrejurare pentru ambițioasele planuri ale școlii. Pe scurt: întregul proiect al instalațiilor despre care va fi vorba mai jos a fost realizat în căminul tinerilor căsătoriți. Grupului de dascăli i s-au adăugat cîțiva însufleșiți dintre părinții elevilor — Matei Dendorfer și George Kăstner, ambii zidari (ce nevoie a fost și de zidari în realizarea proiectului...), Nicolae Corfaru, Ion Mohar și alții, și alții, mulți dintre ei foști elevi ai școlii. Inutil să adăugăm că printre elevi, chemați firește și ei să sprijine inițiativa directorului, nu s-a găsit nici un singur sceptic. Era și greu la vîrsta entuziasmelor...

#### CINE ȘTIE LECȚIA NU RIDICĂ MINA...

La capătul coridorului de la etaj al școlii din Tîrnava, o firmă luminoasă cere politicos, dar categoric, LINIȘTE. Deschizi ușa și caști ochii mari: o sală-amfiteatru cu 40 de locuri despărțite prin plăci transparente de plexi, în fiecare despărțitură: o cască, un microfon, un beculeț roșu, un buton... În locul catedrei, un complicat pupitru de comandă cu mulțime de becuri albe și roșii, chei de contact, butoane, rozete. Alături — două magnetofoane, un picup, alte butoane, alte rozete. În spate, o placă dintr-un material alb mat, transformabilă după nevoi în ecran luminos sau tablă de scris. Un aparat de proiecție și unul de filmat pe 16 mm sînt adăpostite într-o cameră mai mică în spatele studioului. Pereții și plafonul, tratați cu materiale fonosorbante, sînt acoperiți cu catifea bleu. Estetica își are și ea funcțiile ei — spune ergonomia.

Oră de dirigenție... În obscurul laboratorului-studio, un singur punct luminos — ecranul. În programul orei: mari figuri ale culturii românești — George Enescu. De pe banda de magnetofon se aude vocea plăcută a profesoarei: «În anul 1881, într-o casă modestă din satul Liveni, județul Dorohoi, s-a născut marele nostru George Enescu...» Pe ecranul luminos se conturează diapozitivul înfățișînd casa bătrînească din Liveni unde a văzut lumina zilei ilustrul nostru contemporan... De pe banda celui de-al doilea mag-

netofon răsună în surdina melodia atît de populară «Am un leu și vreau să-l beau», savant orchestrată de maestru într-una din compozițiile sale de tinerete...

Oră de limba engleză... Cu căștile la urechi, copiii înregistrează pronunția corectă și atît de dificilă a limbii lui Shelley și se străduiesc s-o reproducă exact. Apoi, un sumar control: «Cine știe — aud copiii în cască — cum se spune în limba engleză la...?» Nu se ridică nici o mîna. Oare nu știe nimeni să răspundă? Ba știe, dar ridicatul mîinii ține de vremea lui Mariu Chicoș Rostogan... Acum avem un buton pe fiecare pupitru pe care dacă apeși, la pupitru de comandă se aprinde becul cu numărul 16, să spunem. Asta înseamnă că elevul de la pupitru numărul 16 dorește să răspundă la întrebare. Dacă la pupitru lui se aprinde beculețul roșu, înseamnă că profesoara i-a încuviințat să răspundă...

#### COPII, PENTRU DOZAREA LUMINII, AVEM NEVOIE DE NIȘTE OUĂ

Să nu-l descoși pe directorul Valerian Stănescu despre ce și cum a făcut de a aduna atîtea materiale cîte au fost necesare pentru a realiza arătoarele instalații. Nu că ar fi ceva inavuabil în asta, dar — spune el — fiecare beculeț, fiecare buton își are istoria lui. Cum să dai o imagine, cît de cit grăitoare, despre cită bătaie de cap s-a adunat în lunile de pregătire și amenajare a studioului-laborator. E greu, dacă nu imposibil. În schimb, cîte o mică anecdotă, directorul (nu uitați, e oltean de origine!) e gata să-ți servească. De pildă: pentru a se asigura obscurul necesar proiecțiilor a fost firește nevoie de storuri. S-a procurat materialul textil corespunzător și s-au confecționat perdele la toate ferestrele. Cînd au fost gata, cineva și-a găsit să spună că nu prea e demn pentru un asemenea studio ca storurile să fie trase manual, pe sfori. La mijloc fiind o problemă de demnitate, s-a hotărît ca perdelele să fie puse în mișcare de la pupitru de comandă prin mijlocirea unui motorăș. La cooperativa din sat se găseau niște motorășe care puteau fi ușor adaptate acestei necesități. Numai că ele se vindeau în condiții de achiziții, adică contra ouă, fulgi etc. Ouă? Nimic mai simplu. Fiecare copil a adus atîtea ouă cîte au fost necesare să se transforme nu într-o uriașă omletă, ci într-o «mică mecanizare» pentru ridicarea și coborîrea perdelelor... Mai sînt și alte anecdote cu trocuri de borcane, sticle, melci, adunați de copii te miri de unde, contra materiale din nomenclatoarele electrotehnice de telecomunicații. Dar să ne oprim aici...

Ei, ce zici magistre Rostogan despre școlerii ăștia? Nu prea arată a loaze, așa-i? Dar despre magistrii lor și metodele intuichive în pedagogia transistorizată? E doxă, nu?

Directorul Valerian Stănescu, biolog, i-ar vrea pe toți discipolii lui viitori biologi. Desigur că nu vor fi toți biologi, dar nu asta este esențialul din cîte le transmite admirabilul și entuziastul director de școală din Tîrnava.



# tînăra uzină octogenară



Anul 1972 se anunță pentru constructorii de vagoane ai cunoscutei uzine arădene cu perspective bune. Urmărind dinamica tipurilor de vagoane realizate aici, constatăm că în 1965 se realizau 6 tipuri de vagoane, în 1970 — 11 tipuri, iar în 1975 vor fi realizate 15 tipuri, creșterea aceasta este determinată de acțiunea de diversificare a producției, folosirea cu maximum de randament a bazei tehnico-materiale și a multor posibilități de autototare realizate.

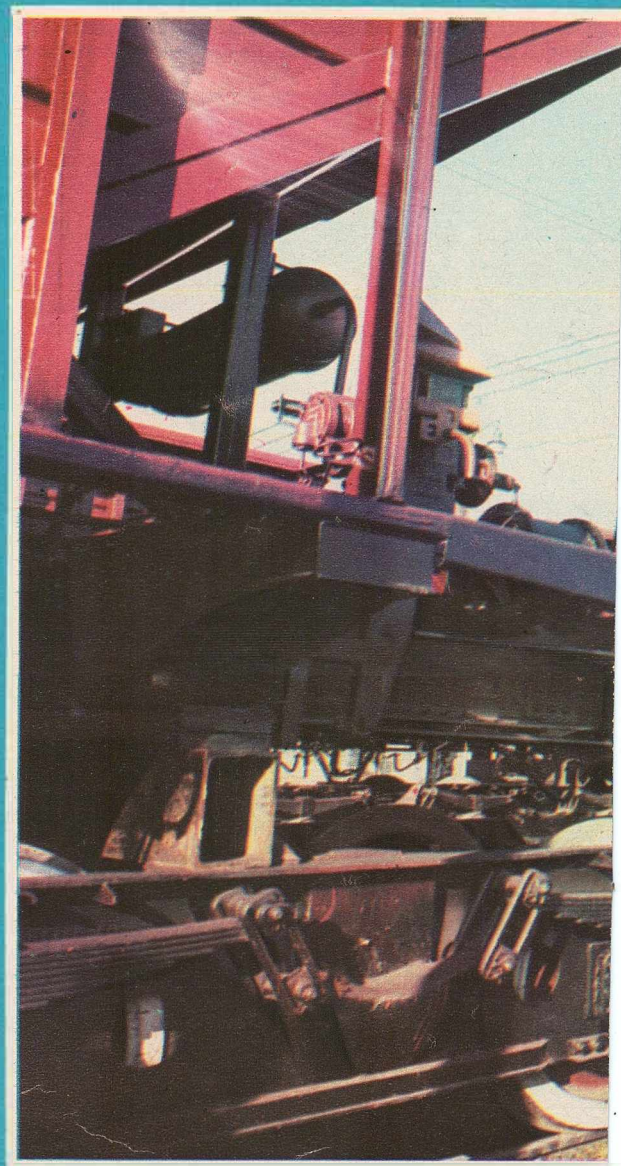
Succesele înscrise în palmaresul uzinei sînt marcate, semnificativ, și de competitivitatea pe piața externă. Astfel, 16 țări din patru continente ale lumii solicită vagoanele românești. Sigur că autototilarea, alături de ceilalți factori determinanți ai producției, și-a spus și aici cuvîntul, dar competitivitatea se datorează, în primul rînd, calității superioare a produselor, adică performanțelor tehnice ridicate, ca și capacității de a satisface cele mai diverse cereri ale beneficiarilor externi și, aceasta, mai cu seamă, în cadrul relației Vest, unde se cer serii scurte într-o gamă foarte variată.

Ținînd seama de acest specific-cadru, în care-și desfășoară activitatea U.V.A., cit și de tendințele pieței externe, s-au luat măsuri de orientare a activităților tehnice și de pregătire a fabricației, precum și a capacităților de producție în concordanță cu cerințele exportului și cu indicatorii de eficiență planificați. Se urmărește în cadrul cincinalului 1971—1975 și dezvoltarea capacităților la vagoanele clasă, atît cantitativ, cit și cu posibilități de diversificare, adică executarea de vagoane dormitor, bar, bagaje, restaurant etc., precum și mărirea capacității la vagoanele de mărfuri pentru seriile scurte.

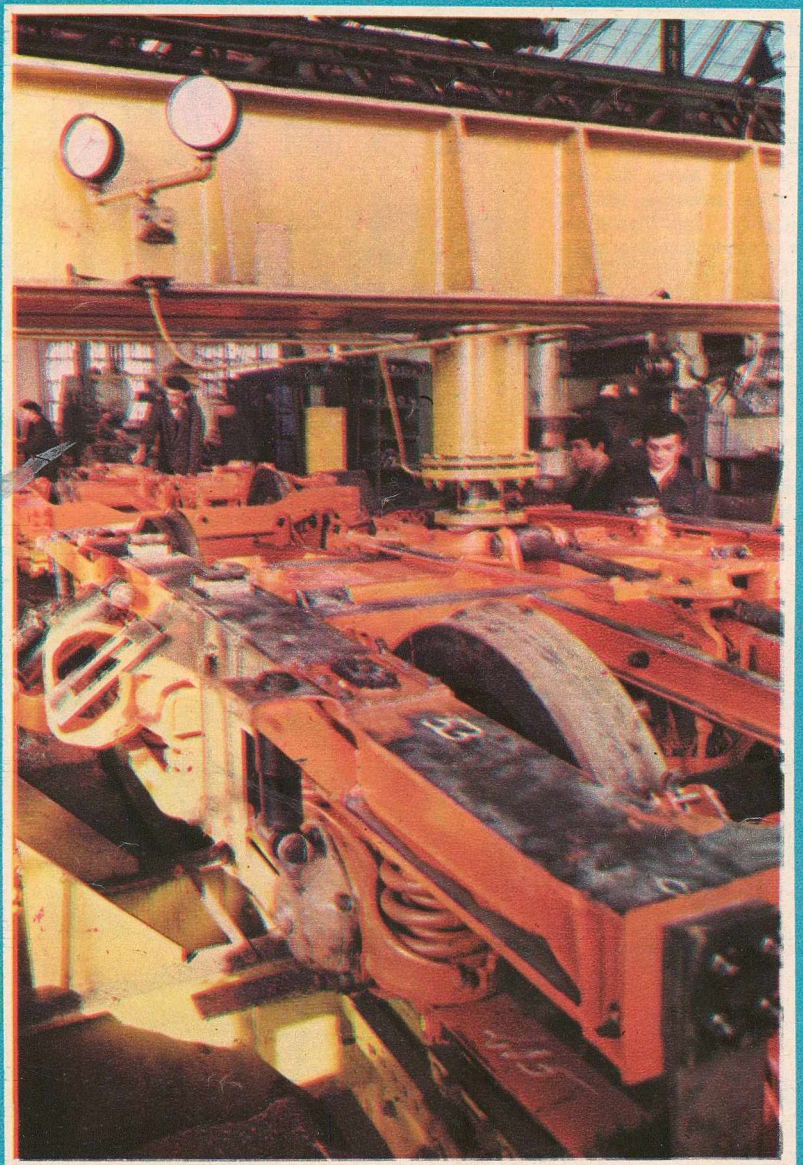
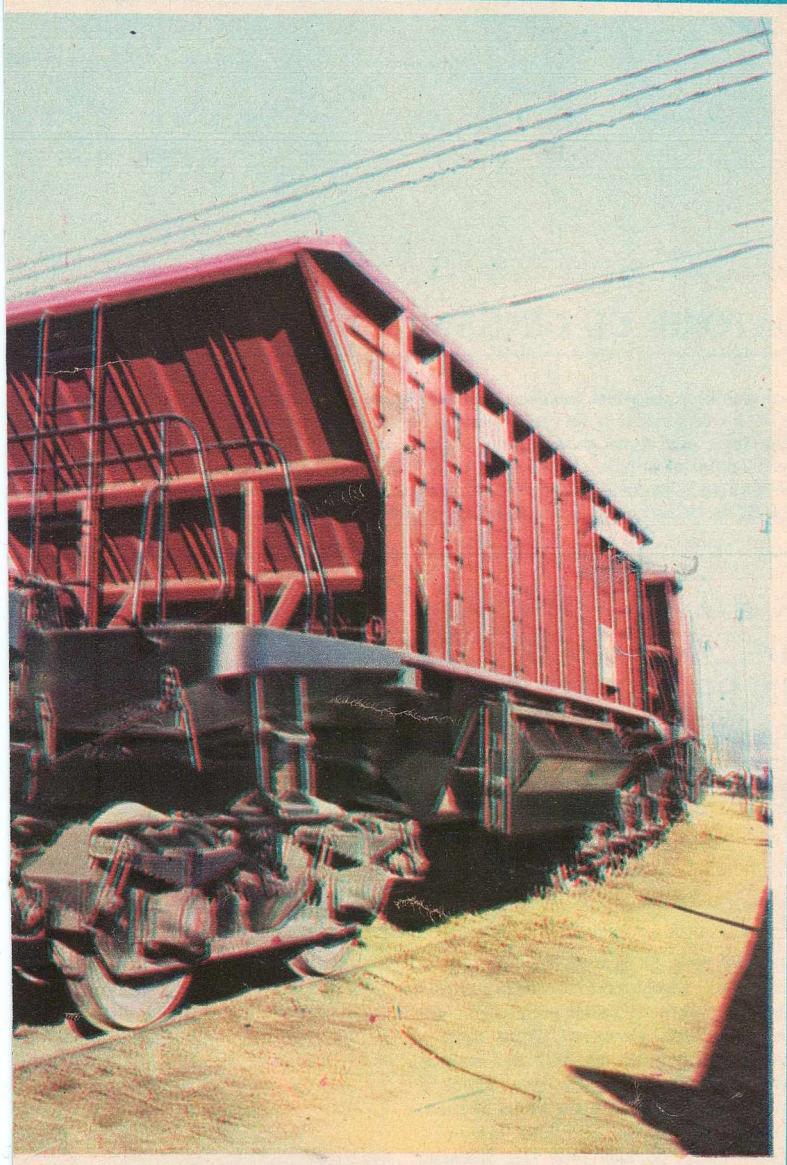
Rezolvarea cu succes a acestor probleme necesită dotarea cu un atelier de prototipuri, cu standuri de probă și dezvoltarea substanțială a capacității de producție a sculelor specifice construcției de vagoane.

În afară de măsurile care s-au luat prin investițiile centralizate, în cadrul U.V.A. a existat o preocupare deosebită pentru ridicarea gradului de mecanizare a procesului de fabricație, în vederea sporirii substanțiale a productivității muncii, reducerii manoperei specifice și îmbunătățirii calității fabricației. Aceste măsuri vizează, în primul rînd, secțiile de pregătire, montaj-sudură, turnătorie, forjă și finisaj, în scopul mecanizării operațiilor care necesită un volum de muncă manuală ridicat.

Inginerul **Teodor Pantos**, consilier tehnic al G.U.C.V.A., spune: «Dacă în anii trecuți activitatea de autototare se făcea în mod sporadic și prin realizări minime, din anul 1971 s-a făcut o cotitură în orientarea acestei activități, începînd cu elaborarea unui plan bine stabilit (cu obiectivele de realizat) și asigurarea capacităților corespunzătoare. Dintre lucrările mai reprezentative executate în 1971 putem arăta trei mărimi-agregate de prelucrat subansamble de vagoane, agregate de roluit osii, dispozitive mecanizate pentru poziționarea vagoanelor marfă și călători între operațiile de sudură, precum și realizarea a trei linii tehnologice pentru aliere, grunduire și transport a laminatelor utilizate în



(Continuare în pag. 38)



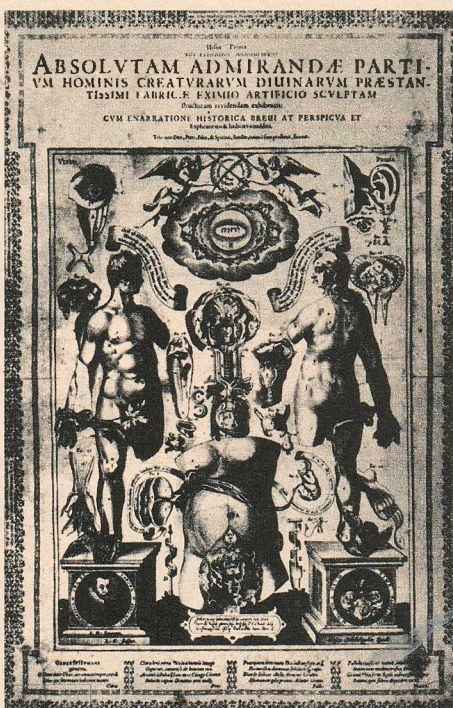
## ZEUL AMORULUI S-A CONGELAT

Iarna aceasta, care i-a făcut atât de nefericiți pe meteorologii noștri obligându-i să se autodezmință după câteva ore doar de la elaborarea prognozelor, n-a fost mai îngăduitoare nici cu alți colegi ai lor întru oracole din alte părți ale lumii. La Londra, bunăoară, fântâna din Piccadilly Circus, împodobită cu statuia lui Eros, a înghețat. Au înghețat — la figurat — și îndrăgostiții. Ce-or să se facă fără protectorul lor? Ce-or să se facă? Să aibă răbdare fiindcă pină la primăvară nu mai e mult.



## BUN DE TIPAR: ANUL 1613

Pe planșa alăturată se poate distinge, fără greutate, anatomia ochiului, urechii, inimii, a mușchilor membrilor superioare și inferioare etc. Se cunoaște data executării acestei planșe (1613), împreună cu altele două de acest gen, tot atât de sugestive, corecte și artistice în același timp, dar autorul lor este deocamdată necunoscut. Cele trei planșe sînt atașate la unicul exemplar aflat în țara noastră (la Tirgu Mureș) din valorosul tratat de anatomie: «*SUORUM DE HUMANI CORPORIS FABRICA LIBRORUM EPITOME*», tipărit în anul 1542 la Basel, în Elveția. Autorul tratatului este Andreas Vesalius Bruxellensis, profesor la Padova, leagăna anatomiei moderne. Planșele pomenite, introduse în volum, se află în prezent în cercetarea conf. univ. Mihai Ionescu de la I.M.F. din Tirgu Mureș.



## LA DATORIE, CU GINGĂȘIE

O dată cu stabilirea dreptului femeilor de a face parte din cadrele poliției suedeze s-a hotărât și obligațiile lor de serviciu să fie egale cu ale colegilor lor de sex opus, fără nici o derogare. Anne Lena Inge, una dintre proaspetele angajate ale poliției din Stockholm, a ieșit la prima patrulare. Esențial ni se pare că nici severitatea uniformei, nici vremea ciנוasă în care serviciu cere să bată străzile pufii în loc să răsfoiască o revistă la căldura căminului, n-au reușit să știrbească cît de cît farmecul feminității. Orice răufăcător ar trebui să recunoască asta.



## NOUA METODĂ DE „ÎNCĂLZIRE“ ÎN PRACTICA SCHIULUI

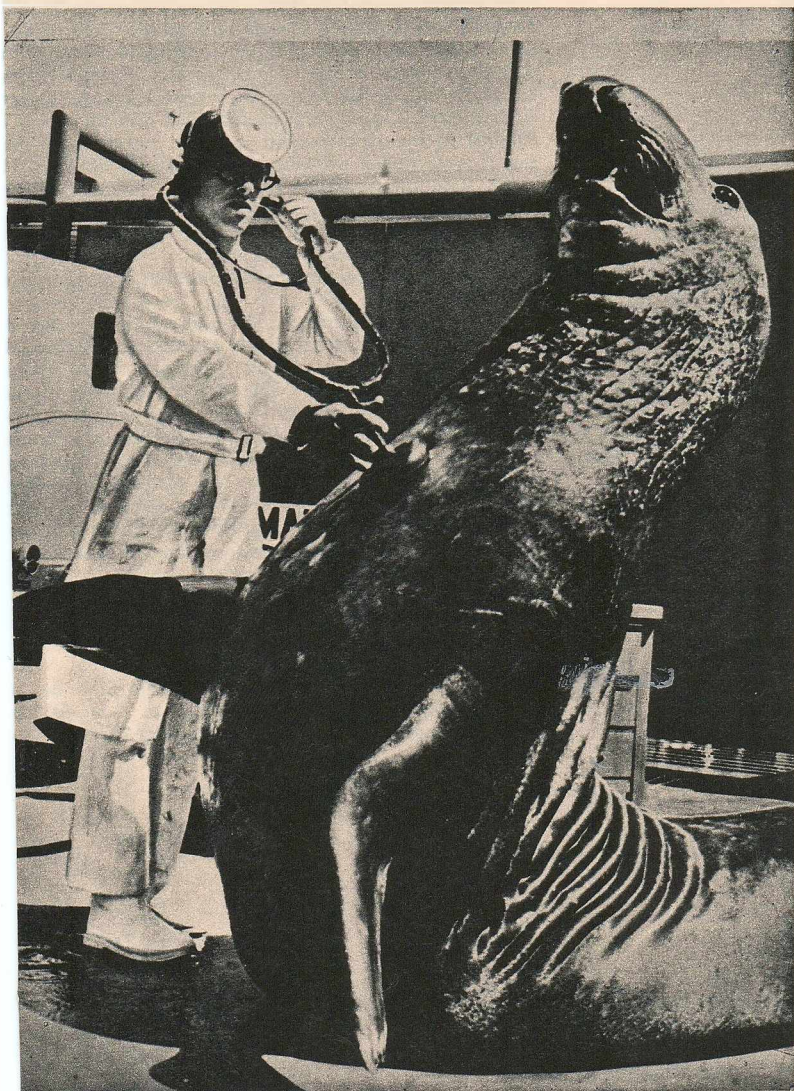
În vîrstă de la 18 la 65 de ani, morsele — cum s-au autobotezat — sînt membrii clubului sportiv al uzinei metalurgice din orașul sovietic Cerepovți. Între regulile nescrise în statutul clubului, dar nu mai puțin riguros respectate, este aceea a unei băi cotidiene în apele rîului Șeksna. Cotidian înseamnă cotidian, indiferent dacă e vorba de luna iulie sau ianuarie. Fotografiiile de față, de pildă, au fost făcute în primele zile ale lunii ianuarie 1972. După baie, se face schi...





PE ICI,  
PE COLO,  
ȘI ANUME  
PE LA  
PĂLĂRIE ...

ineretul din Republica  
opulară Mongolă pă-  
rează cu mare dragoste  
adițiile vechilor dansuri  
opulare îmbinate cu lupta  
portivă, bărbătească.  
Ineori, elemente de vesti-  
nentație contemporană —  
pălărie, bunăoară — a-  
augă la pitorescul tradi-  
ei o notă de surpriză și  
mor.



## SOCIOLOGIA SUCCESULUI

La muzeul din Haga,  
sculptorul Ad Dekkers  
și-a deschis  
o expoziție personală.  
Termenul de «personală»  
trebuie însă înțeles  
în această împrejurare  
într-o accepție mai largă,  
dat fiind că artistul  
și-a organizat expoziția  
în colaborare  
cu creatorul de modă Henk Wickers.  
Sculpturile expuse,  
de altfel foarte originale  
și ultramoderne,  
sunt prezentate  
împreună cu persoane de sex feminin,  
anume îmbrăcate  
de colaboratorul artistului  
pentru a sublinia  
linia esențială a operei  
cu care face un insolit corp comun.  
Dar poate că  
toată această teorie  
și aplicare a ei  
nu fac decât să camufleze  
niște intenții de publicitate.



I 33!

armă la Marineland — California: una dintre vedetele Oceanariumului, un extrem de  
efios exemplar de elefant de mare, s-a sculat într-o dimineață cam indispusă. Joe  
Massa, priceputul îngrijitor al amfibiului, i-a cercetat de îndată, cu un stetoscop pe  
isură, cordul și plămîni. Dat fiind că examenul medical minuțios n-a descoperit  
nic suspect în funcțiile vitale ale ingenuiei făpturi, indispoziția a fost pusă exclusiv pe  
ama unor cauze de ordin afectiv.

# cronica satirică

de Teodor MAZILU

## banii au miros

«Banii n-au miros». Această frază a trezit de mult cele mai îndreptățite suspiciuni. Cum adică banii n-au miros? De ce să n-aibă? Tocmai banii să fie lipsiți de parfumul florilor? Nu prea ne vine să credem. Toți banii duhnesc de la o poștă...

Această frază e un fel de imn al celor care vor să se îmbogățescă fără nici un fel de scrupul, prin toate mijloacele. Chiar dacă afacerea e rău mirositoare, răsplata ei supremă — banul — ar fi lipsită de această calitate. Banul ar fi un fel de purgatoriu care spală toate păcatele, toate relele, care alungă toate mirosurile. Banul s-ar prezenta în fața noastră curat ca un prunc. El n-are miros, n-are culoare, n-are mamă, n-are tată, vine din neant direct în buzunarul individului.

E desigur poetică această încercare de depersonalizare a bănuțului. Dar nu numai poetică. Ci și al dracului de practică. Proveniența banului nu poate fi niciodată dovedită sau demonstrată. Banii ar veni de undeva din neant. Banii ar crește în grădini paradiziace, alături de maci și trandafiri. Fiindcă banul n-are miros. Fiindcă banul e un fel de copil al nimănui. Săracii bani! Sunt niște orfani pe care oamenii miloși îi culeg de pe drumuri...

Pînă la urmă această teorie vrea să demonstreze că totul e posibil, că scopul scuză mijloacele. Așa s-a născut categoria oamenilor capabili să scoată bani și din piatră seacă. De la sumele cele mai pipericite pînă la cele mai fabuloase.

Obsedat de bani, un asemenea individ crede că totul se poate cumpăra și vinde. De la frigider pînă la sentimente. De la aspirator pînă la imperceptibil. El nu mai e un om, ci o agenție de schimb. Pentru el, întreg universul e un imens magazin. Are impresia că banul îi dă o anume superioritate, îl face sacru și invulnerabil. Am auzit odată această frază sinistru și stupidă în aceeași măsură.

— Îți dau bani gheață. Iubește-mă sincer!

Ei nu vor să cumpere numai bunuri materiale. O, nu. Ei sînt lacomi în toate direcțiile. Cu buzunarele căpușite, ei vor să achiziționeze chiar și tandrețea. De aici și mîndria lor stupidă, onestitatea lor monstruoasă.

— Plătesc imediat...

Sau:

— Ce, banii mei nu sînt buni?...

Ei trăiesc cu iluzia nebună că banii n-au miros. Săracii de ei!... Ei nu știu că banii au miros și că ei au împrumutat de mult duhoarea și răceala lor.



## săptămîna în lume

Am reținut în mod special din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la mîtingul prilejuit de jubileul Uzinei de vagoane din Arad, acel pasaj în care se arată că politica externă a partidului și guvernului nostru a adus numeroși prieteni țării noastre pe toate meridianele globului și, ca atare, «niciodată România nu a avut atîția prieteni ca astăzi!» Un sentiment de legitimă satisfacție și de mîndrie ne produce acest adevăr unanim recunoscut, ceea ce impune firește nu numai continuarea, ci și dezvoltarea politicii noastre de promovare a principiilor dezvoltării libere și independente a tuturor națiunilor, de colaborare frățească cu țările socialiste pe temeiul unei înțajutorări principale și al colaborării largi cu toate celelalte țări ale lumii — atît cu cele în curs de dezvoltare cît și cu statele capitaliste mai dezvoltate. Fidelitatea politicii externe românești față de această orientare este atît de evidentă încît ea nu mai trebuie demonstrată. Fiecare eveniment din viața internațională în care se reflectă, într-un fel sau altul, prezența României socialiste, prilejuiește o confirmare a acelei politici care a făcut ca țara noastră să aibă astăzi mai mulți prieteni ca oricînd. Cîțiva dintre acești prieteni ne-au vizitat țara în cursul săptămîinii, pe alții i-au întîlnit la ei acasă reprezentanții ai partidului și statului nostru, tot în acest scurt rîstimp. O reconfirmare a prieteniei trainice româno-iugoslave a constituit-o vizita în țara noastră a tovarășului Stane Dolanț, secretar al Biroului Executiv al Prezidiului U.C.I., și primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a oaspetelui iugoslav. Între timp, s-a aflat la București delegația guvernamentală a R.P.D. Coreene, condusă de Hă Dam, ministrul afacerilor externe al acestei țări prietene. Vizita aceasta și primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu au constituit încă un prilej pentru abordarea problemelor legate de strînsă colaborare și cooperare multilaterală dintre țările noastre. La Praga și la Budapesta, la Sofia și la Varșovia, la Moscova și la București au avut loc în această săptămîna, ca și în cele precedente, întîlniri fructuoase pe linia relațiilor bilaterale dintre țara noastră și fiecare dintre țările socialiste respective. Au fost dezbătute probleme vitale în comisii mixte guvernamentale, au fost semnate protocoale și acorduri în diferite domenii de colaborare, toate reflectînd însemnătatea pe care țara noastră o acordă colaborării active cu statele socialiste. Pe linia dezvoltării relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate cu partidele comuniste și muncitorești, reprezentanții ai P.C.R. au efectuat și în această săptămîna contacte utile și rodnice peste hotare. Astfel, au avut loc convorbiri la nivel de conducere cu Partidul Comunist Italian, cu Partidul Elvețian al Muncii, cu exponenți de frunte ai Partidului Socialist Italian al Unității Proletare, precum și cu Partidul Social-Democrat din Suedia.

Abordînd relațiile de colaborare cu țările capitaliste și cele în curs de dezvoltare în spiritul principiilor coexistenței pașnice și ale diviziunii internaționale a muncii, România acordă o atenție permanentă cultivării acestor relații pe baze principale și fără prejudecăți, ceea ce se răsfrînge pozitiv asupra climatului politic nu numai în Balcani sau în Europa, ci și în lumea întreagă. Ultimele săptămîni au fost marcate de manifestări concrete românești în sprijinul eforturilor de emancipare națională ale popoarelor Africii. Vizitele în țara noastră ale unor personalități reprezentînd state independente din continentul negru și contactele politice și economice realizate de reprezentanții ai țării noastre în capitalele africane nu fac decît să confirme existența unui curs ascendent în relațiile României cu numeroase state tinere din această parte a lumii. Între timp, la București și în capitalele respective au avut loc sesiuni ale comisiilor mixte guvernamentale de colaborare româno-austriacă și româno-greacă.

La Viena sau la Bruxelles, la Paris sau la Roma, în numeroase capitale europene, ideea unei Conferințe generale de pace și securitate pe continentul nostru a continuat să se afle în centrul atenției. Declarația de la Praga, adoptată la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, este obiectul unei veritabile dezbateri pe plan internațional, prilejuind adeziuni prestigioase în sensul acordului exprimat de personalități oficiale, șefi de state, capete încoronate, savanți și conducători de importante instituții social-culturale, față de principiile unei asemenea reuniuni de însemnătate vitală pentru pacea în Europa și în lumea întreagă.

Desigur, există încă numeroase obstacole în calea unei asemenea evoluții, dar curentul destinderii își păstrează caracterul dominant. Mai mult, de aici, din Europa, sînt adresate chemări și mesaje de solidaritate către popoarele de pe celelalte continente, care luptă de asemenea pentru cucerirea dreptului lor legitim la o viață pașnică, liberă și independentă. În acest sens, Adunarea mondială pentru pacea și independența popoarelor din Indochina, ținută la Versailles, cu participarea a 1 200 de delegați, reprezentînd opinia publică din 75 de țări, între care și România, a constituit unul din acele acte majore de condamnare a războiului ca mijloc de rezolvare a conflictelor și litigiilor nu numai în Indochina, ci și în lumea întreagă. În apărarea dreptului inalienabil la independență și suveranitate al poporului vietnamez se pronunță rîspicat țări mari, mijlocii și mici care sprijină propunerile juste ale guvernului R.D. Vietnam și cele ale guvernului Revoluționar Provizoriu al Vietnamului de Sud. Alături de celelalte state, România își manifestă sprijinul deplin în aceste propuneri și solidaritatea frățească cu lupta eroică și perfect dreaptă a poporului vietnamez și a celorlalte popoare ale Indochinei.

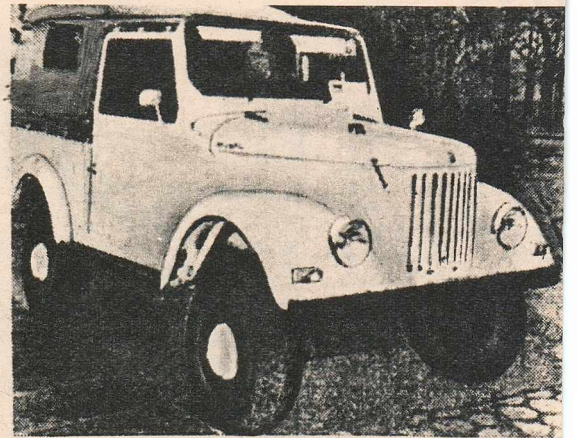
Dic. BABOIAN

Marti, 15 februarie 1972

INTERNATIONAL  
Herald Tribune  
Published with The New York Times and The Washington Post

## „a rom-461“ prezentat în s.u.a.

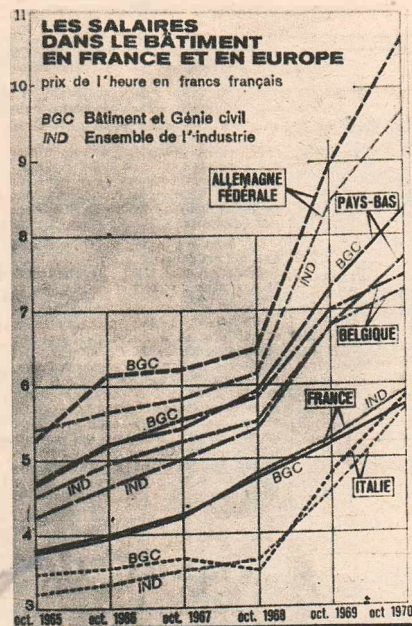
La puțin timp după ce a fost prezentat și achiziționat în Italia, iată autovehiculul românesc «A ROM-461» în Statele Unite. Fotografia pe care o reproducem din ziarul «International Herald Tribune» înfățișează autovehiculul în timpul unei prezentări organizate pentru presă. Comentariul care însoțește imaginea menționează caracteristicile și calitățile mașinii, relevă faptul că prețul său este mai scăzut decît cel al vehiculelor de același tip de pe piața S.U.A. În legătură cu achiziționarea jeep-ului românesc în S.U.A. au loc în prezent tratative între reprezentanții firmelor americane și ai organizației de comerț exterior din țara noastră.



## Jeep-Style Romanian Auto Set for Sale on U.S. Market

## Le Monde

## „muncitorii fug de pe șantiere“



Salariile în domeniul construcțiilor în Franța și Europa

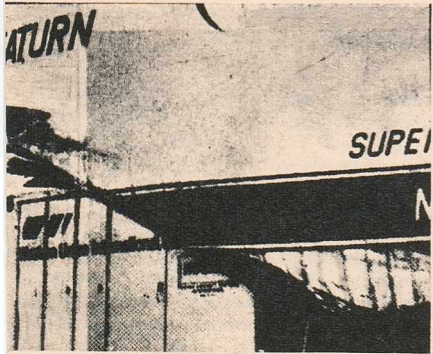
BGC - Construcții  
IND - Industria în ansamblu

Într-un amplu reportaj astfel intitulat și referitor la condițiile folosirii mîinii de lucru străine și franceze din domeniul construcțiilor, în Franța, ziarul parizian «Le Monde» denunță consecințele grave ale unei politici care pe de parte supune unui control strict «imigrația» muncitorilor străini cu scopul declarat de a combate șomajul interier iar pe de altă parte, o dată cu această tendință de «re-naționalizare», nu asigură muncitorilor francezi salarii în condiții de muncă mai bune, care să-i stimuleze la efectuarea unei munci manuale pe care de obicei aceștia lă evită, fiind prost plătiți. În lipsă de personal francez dispus să accepte asemenea munci dificile și insuficient retribuite, întreprinderile «recrutează în doze mari mîri de lucru străină» (40 la sută din numărul muncitorilor de pe șantierele de construcții sînt străini), ceea ce creează un adevărat «cerc vicios» din care este greu de ieșit. «Le Monde» demonstrează, cu ajutorul unui grafic, de ce muncitorii francezi au motive să părăsească șantierele. Graficul pe care îl reproducem indică în termeni comparativi curba salariilor între anii 1965 și 1970 pe șantierele franceze, în raport cu cele din alte țări vest-europene. Nivelul scăzut al salariilor pe șantierele franceze de construcții, scrie «Le Monde», nu este însă singura explicație a lipsei de atracție a muncii în acest sector. «Reajustarea salariilor este o condiție necesară, dar ea nu va da rezultate durabile dacă nu va fi însoțită de alte acțiuni». Ziarul citează câteva măsuri, devenite indisponibile: pentru a asigura condiții mai bune de lucru, siguranța locului de muncă, igiena și protecția muncii, calificarea etc. Mich Boyer, autorul articolului și al sugestiilor pe care le avansează, evită totuși să precizeze dacă și muncitorii străini al căror număr pe șantierele de construcții din Franța se ridică la un milion și jumătate, pot spera să fie de asemenea beneficiarii «reajustării retribuției» și ai «confortului de muncă», precondiția cu insistență pentru personalul francez.

## eroziune continuă

Lăurile de poziție, discuțiile, comentariile, analizele, propunerile în legătură cu măsurile ce s-ar putea lua pentru soluționarea crizei presei franceze continuă să se facă auzite. Se atrage atenția asupra faptului că nu este vorba de un fenomen de conjunctură, ci de un proces de eroziune continuă, de faptul că deficitul financiar cronic al majorității organelor de presă favorizează un proces de concentrare în urma căruia, în ultimii 25 de ani, la Paris au dispărut 22 de ziare, în provincie — 160. Se reproșează autorităților că nu au luat măsuri pentru a împiedica perpetuarea stărilor de lucru care au dus la această situație. Și, uneori, se face și haz de necaz, ca în această caricatură apărută în ziarul «Le Monde», în care este vizată cantitatea uriașă de publicitate la care trebuie să recurgă presa pentru a putea supraviețui.





## Los angeles— pekin

Aparatul destinat retransmiterii de către televiziunea americană a vizitei președintelui Nixon în R.P. Chineză a fost imbarcat la Los Angeles, la bordul unui avion de transport de mare capacitate, pentru a fi transportat și instalat la Pekin.

## din vară pînă-n primăvară

De luni de zile se desfășoară la San Francisco negocierile dintre liderii sindicatului docherilor și conducerea asociației armatorilor. Întrerupte, reluate, iar întrerupte și din nou reluate, zilele acestea tratativele nu s-au putut solda încă printr-un acord care să pună capăt grevei-mamut a docherilor de pe coasta de vest a S.U.A. Începută în vara anului trecut și desfășurată, pînă la un punct, paralel cu greva muncitorilor portuari de pe coasta răsăriteană, acțiunea grevistă condusă de sindicatul docherilor continuă, anulind efectele pauzei de 80 de zile impusă de autorități în virtutea legii antimuncitorești Taft-Hartley. Acum, cînd muncitorii portuari se află în cea de-a 148-a zi de grevă, presiunile armatorilor și ale anumitor cercuri guvernamentale devin mai puternice. În Senatul american și în Camera Reprezentanților se depun eforturi pentru a se obține lansarea unei decizii legislative în virtutea căreia muncitorii portuari să fie forțați să reia lucrul, cel puțin parțial sau condiționat. Este vorba de fapt de a se introduce arbitrajul obligatoriu al guvernului, ceea ce nu face decît să amplifice nemulțumirile în rândurile muncitorilor greviști. «Docherii se vor întoarce la lucru numai atunci cînd vor decide ei înșiși acest lucru prin vot și nu ca urmare a vreunui ordin prezidențial sau al Congresului» — a declarat președintele sindicatului muncitorilor portuari, Harry Bridges, care a avertizat totodată că atitudinea adoptată de administrația republicană ar putea avea urmări foarte grave. Fotografia pe care o reproducem din «International Herald Tribune» redă un aspect caracteristic în porturile americane afectate de grevă. Cîțiva dintre miile de docheri care refuză să reia lucrul își omoară timpul la o partidă de cărți de joc, într-un container metalic nefolosit în condițiile paralizării traficului portuar.



## către conferința general-europeană — opinii și acțiuni —

Intensificarea activității în favoarea Conferinței general-europene, ecoul amplu pe care continuă să-l cunoască Declarația adoptată la Consfătuirea de la Praga a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, formarea unor noi comitete, asociații, grupe de inițiativă în diverse țări fac tot mai evident faptul că mișcarea pentru securitatea europeană a intrat într-o etapă nouă, lărgind posibilitatea convocării ei. Deosebită importanță a Conferinței general-europene este în continuare subliniată în noi luări de atitudine ce se fac auzite din numeroase țări europene. ALEXEI ȘITIKOV, președintele Sovietului Uniunii al Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintele Comitetului sovietic pentru securitatea europeană, arată că în Europa se produc o serie de procese pozitive, pentru a căror consolidare o deosebită importanță o are conferința general-europeană, care întrunește adevărate guverne europene, a păturilor celor mai largi ale opiniei publice. A devenit cît se poate de evident că succesul unei asemenea conferințe va netezi drumul spre consolidarea păcii, securității și colaborării internaționale. EGON WINKELMANN, membru al Prezidiului Comitetului pentru securitatea europeană din R.D. Germană, subliniază faptul că un jalon în cadrul proceselor de îmbunătățire a situației în Europa ar putea fi adunarea reprezentanților opiniei publice din țările europene, convocată la începutul lunii iunie, la Bruxelles. Această adunare, a declarat Egon Winkelmann, poate constitui o contribuție la convocarea Conferinței general-europene pentru securitate și colaborare. ANTTI KARPINEN, reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe al Finlandei, a afirmat, la un simpozion internațional în problemele securității europene, că obiectivele politicii externe finlandeze sînt foarte apropiate de principiile fundamentale ale securității europene și ale relațiilor dintre statele continentului, așa cum au fost prezentate în Declarația de la Praga a statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Finlanda este gata să înceapă neîntîrziat, la Helsinki, pregătirile pentru organizarea și desfășurarea Conferinței general-europene în problemele securității și colaborării. La rîndul său, PAUL STRUYE, președintele Senatului belgian, a declarat că, analizînd actuala situație politică din Europa, se poate spune cu convingere că, după mulți ani, pe continentul nostru au apărut din nou speranțe. Declarația privind pacea, securitatea și colaborarea în Europa, adoptată la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, propune, fără să modifice raportul de forțe politice de pe continent, dirijarea eforturilor statelor europene spre construirea unui sistem trainic de securitate.

## ulster — tensiunea persistă



Situația de tensiune din Irlanda de Nord, agravată de recenta intervenție singeroasă a militarilor britanici la Londonderry, continuă să se manifeste sub forme multiple. Între acestea, impunătoare manifestatii de la Newry — micul orășel nord-irlandez cu populație preponderent catolică din apropierea frontierei cu Republica Irlanda — la care au luat parte aproximativ 50 000 persoane (în fotografia de sus, deputata Bernadette Devlin, în prim plan), ca și de la Londra, unde demonstrații au purtat 13 sicrie simbolice, condamnînd astfel represiunea de la Londonderry, soldată cu moartea a 13 oameni (fotografia din dreapta).



Ciocnire între greviștii care încercau să împiedice ieșirea autocamioanelor dintr-un depozit de cărbune din Birmingham și polițiști.

## LONDRA minerii, fermi pe poziție

Corespondență specială de la  
Gordon SCHAFFER

Așadar, invocînd situația creată ca urmare a grevei minerilor, guvernul a decretat — pentru a treia oară de la instalarea sa — starea de urgență. În virtutea acestui fapt pot fi impuse restricții asupra consumului de electricitate, încercînd să se asigure activitatea în continuare a centralelor termice. Totodată autoritățile pot recurge la serviciile militarilor în acele sectoare în care vor considera că e necesar. Adoptînd această măsură extremă, guvernul urmărește să exercite presiuni asupra minerilor prin alertarea opiniei publice. Dar acestia par hotărîți și de astă dată să ducă bătălia pînă la capăt. Cît privește opinia publică, aceasta își exprimă în mod manifest simpatia față de greviști. Atunci cînd grupuri de mineri au sosit în capitală pentru a forma pichete la depozitul de distribuție a cărbunelui din West London, cetățenii le-au adus cafea și sandvișuri. Și astfel de fapte s-au petrecut în întreaga țară. Studenții de la Universitatea Essex acordă adăpost greviștilor, ajutîndu-i totodată din fondurile studențești. Majoritatea ziarelor, deși acordă sprijin guvernului în multe privințe, sînt nevoite să admită că salariile minerilor sînt rușinos de mici, că cel mai puțin calificat lucrător din fabricile de vagoane cîștigă mai mult decît un miner calificat. Sporirea chiriilor, anunțată deja, precum și alte majorări care se vor produce în costul vieții, îi vor determina desigur pe mineri să lupte pentru un salariu corespunzător, care să le asigure existența. Joe Gormley, președintele sindicatului minerilor, deși a fost todeauna un membru marcant al aripii de dreapta, a declarat că nu va ceda în fața presiunilor guvernului. De asemeni, liderul sindicatului muncitorilor electricieni, în majoritate reprezentînd tot aripa de dreapta din mișcarea sindicală, și-au exprimat sprijinul față de mineri greviști. Sprijinul acordat minerilor de întreaga mișcare sindicală a pus în alertă guvernul. Unele ziare și televiziunea au făcut agitație în jurul citorva cazuri de spargere de grevă, însă greviștii rămîn fermi pe poziție, iar feroviarii, conducătorii de camioane, docherii sprijină activ lupta lor. Dacă guvernul persistă în politica sa de a aștepta înfrîngerea minerilor, greva se poate prelungi luni de zile. Dacă lupta se va extinde, greva declanșată de mineri va deveni cea mai puternică acțiune de la greva generală din 1926.



# glob comentat foto

## val de proteste în r.f.g.

O stare de nemulțumire și justificată îngrijorare se manifestă în rândul salariaților din Republica Federală a Germaniei, principalele victime ale deteriorării situației economice care se face tot mai acut simțită aici. Ei sînt aceia care suportă majorarea de 25% a tarifului la transporturile în comun, scumpirea cu peste 20% a unor bunuri de strictă necesitate, reducerile orarelor de lucru, care le diminuează veniturile, concedierile care sporesc continuu numărul celor rămași fără locuri de muncă. Agențiile de presă informează asupra manifestațiilor de protest care au loc în orașe vest-germane ca Nürnberg, Mülheim, Hanovra. La demonstrația de la Essen (în fotografie) au luat parte 2 000 de muncitori, iar poliția a operat din rîndurile manifestațiilor peste 150 de arestări.



## nemulțumiri

### în austria



Alături de nivelul ridicat al chiriilor și al prețurilor unor bunuri de larg consum, creșterea impozitelor constituie un motiv de serioasă nemulțumire pentru oamenii muncii din Austria. Reforma legii care reglementează aplicarea impozitelor a devenit obiectul unei lupte organizate. Au fost semnate în acest sens peste 20 000 de cereri și, în același timp, salariații au participat la manifestații de stradă pentru adoptarea unei noi legi a impozitelor (în fotografie, la Viena).

## republica minerva: 3 cetățeni

Trei americani, nemaiputînd suporta modul de viață occidental — informează «Herald International Tribune» — au fugit de toți și de toate și au proclamat o republică de tip utopic pe un recif pierdut în apele Pacificului, între Insulele Fiji și Noua Zeelandă (vezi harta). Reciful Minerva, pe care a fost ridicat steagul noii republici, nu aparținuse în prealabil nimănui și, conform dreptului internațional, poate deveni proprietatea celui care construiește ceva aici. Cei trei americani, Mark Oliver din Carson City, Thurlow Reed din Ohio și Robert Marks din California, au declarat că au amenajat pe Minerva o așezare pentru uzul lor propriu și intenționează să construiască un port și un orașel la dispoziția altor eventuali evadați ai societății de consum care, ca și ei, vor vrea să scape de povara impozitelor, de amenințarea în continuă ascensiune a criminalității și narcomaniei. Primele tentative ale ultralibutanei republici de a stabili relații diplomatice au eșuat: Rati Sur Kamisese, premierul Insulelor Fiji, a declarat că nu este dispus să recunoască Minerva.



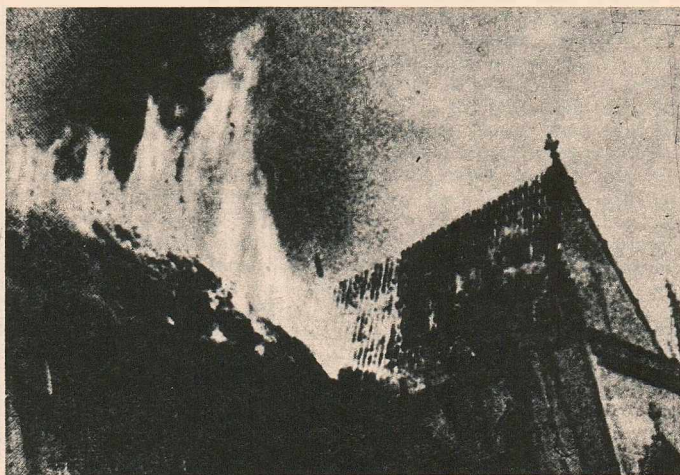
## la cîțiva pași de tribunal

După răsunătorul turneu întreprins într-o serie de țări europene pentru a stimula acțiunile de solidaritate cu militanta pro-

gresistă americană de culoare Angela Davis, judecată la San Jose (California), sora acesteia, Fania Davis, s-a reîntors în Statele Unite unde și-a continuat acțiunea de denunțare a înscenării judiciare. În ajunul re-deschiderii procesului, ea s-a îndreptat spre clădirea tribunalului, în fruntea unei coloane de demonstrații care purtau pancarte cu inscripția «Libertate pentru Angela». Pretextînd măsuri preventive de securitate, poliția a încercat să împiedice demonstrația și, ca un prim pas în această direcție, a arestat-o pe Fania Davis. Ceea ce nu a putut împiedica o și mai puternică manifestare de protest din partea susținătorilor cauzei Angelei Davis. În imagine, momentul în care Fania Davis este arestată la cîțiva pași de tribunal.

Între timp, față de explozia de minie provocată de acest act abuziv, tribunalul a anunțat amînarea reluării dezbaterilor, preferînd să se rezume, în continuare, la audieri preliminare și la chestiuni de procedură.

## flăcări la nantes...



Vestita catedrală din Nantes, important monument de valoare istorică și arhitectonică, a căzut pradă unui mare incendiu. Timp de patru ore, puternice unități de pompieri au luptat din răsputeri ca să stingă focul care, în cele din urmă, a distrus aproape în întregime clădirea înălțată în anul 1434 pe baza planurilor arhitectului francez Marthelin Rodier. Cercetările întreprinse nu au reușit să stabilească pînă în prezent cauzele incendiului.

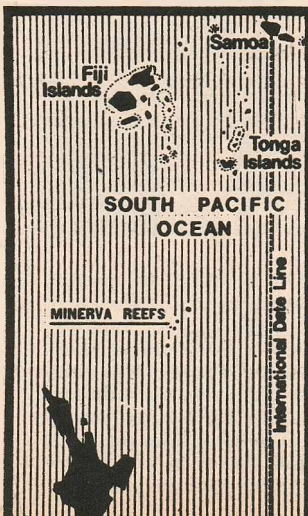
## ...și la st. louis



Cel mai mare incendiu care a avut loc vreodată în statul Illinois (S.U.A.) s-a produs zilele trecute la antrepozitele din St. Louis. Explozia unei cisterne încărcate cu gaz metan a declanșat alte cîteva explozii în lanț. Cu repeziciune fulgerătoare focul s-a extins în zona gării de triaj. Sute de persoane au fost grav rănite iar zeci de case din împrejurimi au fost prefăcute în mormane de moloz.

## expoziție de arme? ▶

Nu, nu este vorba de standul revolverelor și puștilor la o expoziție de arme, ci de încă o captură serioasă a poliției italiene. Un detașament de carabinieri a reușit să descopere în două ascunzători diferite, la Torino, o mare cantitate de arme și muniții, a căror destinație nu pare greu de dedus. În ultimele luni au fost depistate în mai multe orașe și sate din Italia asemenea stocuri de arme și de fiecare dată firele cercetărilor au dus la persoane strîns legate de cercurile fasciste, care nu au renunțat la activitatea lor complotistă îndreptată spre răsturnarea puterii de stat și reintronarea unui regim ultrareacționar. Ca și în cazurile precedente, majoritatea armelor depozitate în ascunzătorile descoperite la Torino s-au dovedit a fi fost furate prin spargeri în serie, întreprinse asupra unor magazine specializate în vânzarea diferitelor tipuri de arme.





## buda, pesta + óbuda

De obicei se vorbește despre Buda și Pesta ca părți componente ale capitalei ungare. Acum, când sînt în toi pregătirile pentru sărbătorirea centenarului Buda-

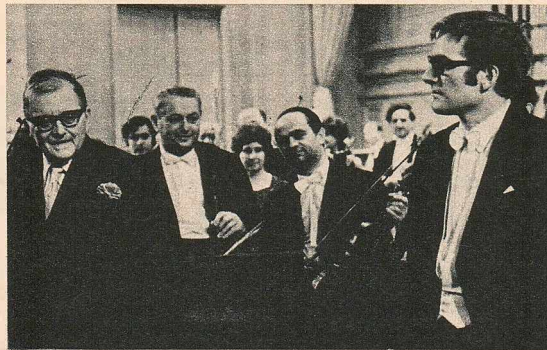
pestei, nu se uită însă să se amintească că, în 1872, pentru a constitui orașul în limitele actuale, s-a hotărît unirea Budei, Pestei și Óbudei. Cu atît mai mult cu cît Óbuda răsfrînge asupra întregului oraș aureola existenței sale bimilenare — de pe vremea cînd în locul ruinelor de azi de pe Szentendrei utca, devenite obiect de muzeu arheologic, se ridica un castru roman: Aquincum.

Profesorul de istorie Veres Gyula — de zece ani vicepreședinte al Consiliului popular III Óbuda — ne mărturisește cu o umbră de regret în glas că, în dezvoltarea capitalei ungare, acest raion a fost lăsat mai în urmă. Delimitarea sa teritorială s-a definitivat, e drept, în 1950, dar abia în 1960 s-a hotărît reconstrucția sa. S-a preconizat demolarea în timp a 6 000 clădiri vechi și construirea a 51 000 locuințe noi. Lucrările de construcție propriu-zise au început în 1967 și ceea ce s-a realizat am putut constata «pe viu», conduși cu amabilitate deosebită de vicepreședinte, pe străzi vechi și noi. Pe drum am putut remarca siluetele înalte ale clădirilor moderne ce au început a fi date în folosință în 1970 (pînă în 1975 numărul apartamentelor se va cifra la 12 000 din totalul de 51 000 prevăzute a fi construite pînă în 1985). Călușii de un bun cunoscător al locurilor, am putut afla și acele străzi deosebit de pitorești care au dat și continuă să dea un farmec aparte cartierului și Budapestei însăși — ștranduri, campinguri la poalele dealurilor, mici circumscripții unde se bea vinul produs de vița cooperativelor situate în preajmă. Căci Óbuda se bucură de privilegiul de a ocupa zona cea mai bună a orașului, între Dunăre și dealurile ce mărginesc nord-vestul Budapestei — fapt pentru care e și denumită «Poarta de aer a capitalei». Această situație a făcut să nu se simtă prezența unităților industriale amplasate aici — azi în număr de 96. Desigur, profundele prefaceri ale acestei foste mahalale de periferie implică de asemeni construcția a diverse obiective sociale — școli, creșe, policlinici etc. — dezvoltarea transportului în comun, elemente pentru care preocuparea edililor cartierului ne-a apărut cu evidență în cursul celor cîteva ore petrecute aici.

I. CIOARĂ

## minamata — o localitate și o boală

O boală ciudată cu tulburări de vorbire, de vedere, de mers și-a făcut apariția în ultimele două decenii la Minamata, în prefectura japoneză Kumamoto — manifestîndu-se îndeosebi în rîndul familiilor de pescari. Oficial s-a recunoscut existența a 133 bolnavi și a peste 40 cazuri mortale — dar se vorbește de un număr de 10 000 bolnavi. S-a constatat pînă la urmă că boala — căreia i s-a dat numele «Minamata» — se datorează poluării apelor din zona de coastă cu reziduurile cu conținut de mercur deversate în mare de uzinele companiei Chisso. În ciuda protestelor locuitorilor, respectiva corporație și-a negat orice responsabilitate și a continuat să procedeze la fel de ireponsabil. Ceea ce a determinat, în ultimul timp, amplificarea acțiunilor de protest — mai mulți bolnavi din Minamata așezîndu-se pe caldarîm în fața sediului din Tokyo al companiei (fotografia de jos). Pentru a-și exprima solidaritatea cu ei, centrala sindicală Sohyo a organizat un miting în parcul Hibya.



## șostakovici-tatăl și fiul

În sala mare a Conservatorului din Moscova a fost prezentată în primă audiere a cincisprezecea simfonie a prestigiosului compozitor sovietic Dmitri Șostakovici. Lucrarea, arată agenția de presă «Novosti», are ca temă eroismul omului sovietic. Plină de prospețime, de noutate, de un sentiment viu și fierbinte al contemporaneității, conținînd o gamă întreagă de meditații filozofice asupra vieții și morții, Simfonia a XV-a s-a dovedit a fi la nivelul celor mai valoroase realizări ale marelui compozitor sovietic, descoperind noi fațete ale talentului său. Optimismul robust al simfoniei a produs o puternică impresie asupra ascultătorilor. La pupitru s-a aflat fiul compozitorului, Maksim Șostakovici — dirijor notoriu nu numai în Uniunea Sovietică, ci și dincolo de granițele ei — prezența sa sporind caracterul de mare eveniment muzical al acestei prime audieri.

Fotografie A.P.N.

## stewart învingător

Marele premiu al Argentinei, una dintre competițiile automobilistice importante ale anului, a fost cîștigat de pilotul britanic Jackie Stewart, cu o mașină Tyrell Ford. Pe locurile doi și trei s-au clasat Denis Hulme (Nova Zeelandă) și Jacky Ickx (Belgia). Fotografia vă prezintă momentul cînd, după ce a terminat învingător cursa, Jackie Stewart primește lauri victoriei înmănați de președintele Argentinei, Alessandro Lanusse.



## agenda



Prima femeie de culoare, membră a Congresului S.U.A., SHIRLEY CHISHOLM și-a anunțat hotărîrea de a-și pune candidatura din partea partidului democrat în viitoarele alegeri prezidențiale. «Nu voi candida în numele negrilor sau al femeilor și nici în numele unor bossi politici, ci mă voi prezenta ca simplu cetățean care face uz de drepturile sale civice», a declarat Shirley Chisholm.



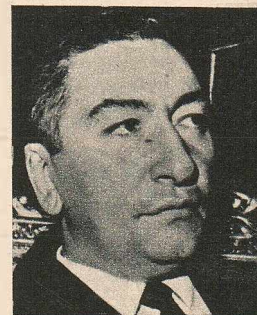
Astronaul col. EDWIN E. ALDRIN jr. — care împreună cu Neil Armstrong a dus pentru prima oară pe Lună salutul pămîntenilor, cu brujelul expediției «Apollo-11» — a anunțat că se retrage din Air Force, în al cărui serviciu activ a fost timp de zece ani, din care nouă ca astronaut. Refuzînd deocamdată să-și dezvăluie intențiile de viitor, Aldrin a menționat totuși că se gîndește la «un domeniu nou și competițional». El speră oricum să aibă același succes și aici pe Pămînt.



Dr. Christian Barnard, eminentul chirurg de la spitalul Groote Schuur din Capetown, are un concurent remarcabil în persoana propriului său frate, dr. MARIUS BARNARD. Recent, acesta a efectuat un transplant cardiac reusit în același spital sud-african. Pacientul său, John Montgomery, fost — timp de mulți ani — lucrător în minele de aur, a suportat bine operația dificilă. Trebuie precizat însă că medicul face parte tot din echipa de chirurși Christian Barnard.



În postul de director al Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare pînă la 31 decembrie 1975 a fost ales la cea de-a 13 sesiune a Consiliului de administrație al PNUD, RUDOLPH A. PETERSON. În cadrul aceleiași sesiuni au fost aprobate proiectele de asistență tehnică pentru țările în curs de dezvoltare în anul 1972-73 pentru țări din Africa, 25 din Asia și Extremul Orient, 24 din Europa și Orientul Apropiat și 34 din America Latină.

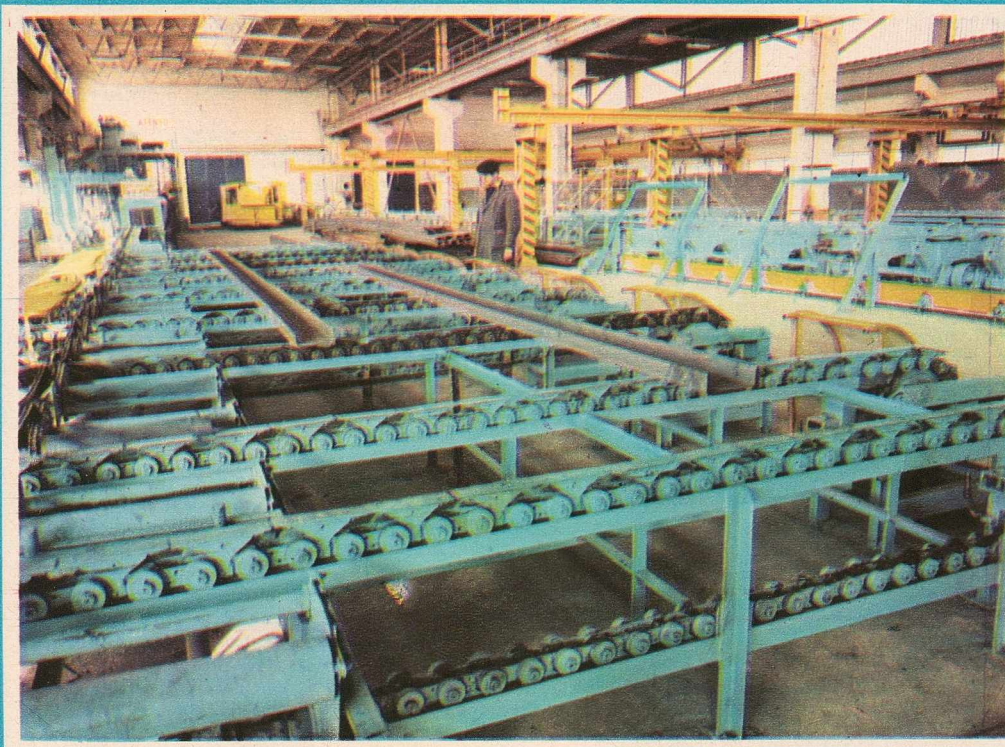


Sub conducerea premierului AZIZ SEDKY, guvernul Republicii Arabe a Egiptului a elaborat un plan de măsuri economice în scopul stimulării procesului de producție și al îmbunătățirii serviciilor sociale destinate muncitorilor. În viitor, 15 la sută din beneficiile societăților din sectorul industrial vor fi alocate cheltuielilor cu caracter social. Între timp, alte sume vor fi cheltuite pentru îmbunătățirea rețelei rutiere.



Celebrul savant german MANFRED VON ARDENNE, directorul Institutului de cercetări fizico-chimice din Dresden, care îi poartă numele, a implinit zilele acestei vîrsta de 65 ani. Cu acest prilej, presa din R.D.G. publică relatări în legătură cu «recentele cercetări ale savantului în domeniul conducerii bolilor cardiovasculare și a cancerului. Unele dintre rezultate au și fost incluse în practica tratamentelor în clinici.

# tinăra uzină octogenară



(Urmare din pag. 30)

construcția de vagoane. Aceasta din urmă reprezintă o realizare executată în U.V.A. după proiectele elaborate de I.P.C. — M.I.C.M.-București. Funcționarea liniilor continue și semiautomate este asigurată de echipamente electropneumatice și electrohidraulice, având capacitatea de producție corelată cu necesitățile uzinei.

Eficiența economică a acestor linii se materializează în îmbunătățirea substanțială a calității vagoanelor fabricate, în sporirea durabilității stratului de vopsea (intervalul de revopsire în exploatarea vagoanelor dublindu-se în acest caz), cât și în creșterea productivității muncii prin mecanizarea integrală a acestei operații.

Pentru anul 1972, și în perspectivă, orientarea activității de autodotare se face de către conducerea G.U.C.V.A., prin direcția tehnică, și are ca principale obiective lucrări care să asigure un înalt grad de mecanizare a producției în paralel cu eliminarea locurilor înguste, precum și executarea de utilaje în vederea renunțării la import.

Așa, de exemplu, pentru 1972 se vor realiza instalații de mecanizare pentru vagonul de clasă suburban, standurile de probă pentru secția de prototipuri, precum și alte mașini și agregate, atât pentru U.V.A., cât și pentru uzinele din cadrul grupului; se preconizează executarea în acest an la U.V.A. pentru Fabrica de boghiuri și osii de la Balș a unei mașini-agregat pentru călirea osiilor, iar pentru Uzina de vagoane Caracal a unor utilaje specifice construcției de vagoane.



## GRUPUL DE UZINE PENTRU CONSTRUCȚII DE VAGOANE PRODUCE ȘI LIVREAZĂ ÎN PREZENT, ÎN ȚARĂ ȘI ÎN STRĂINĂTATE:

- vagoane de călători clasa I și a II-a
- vagoane speciale
- vagoane de marfă de toate tipurile acoperite și descoperite pe 2 și 4 osii și speciale agabaritice
- vagoane descoperite pe 4 osii de tip GVAS
- vagoane descoperite pe 4 osii de tip gondolă
- vagoane platformă
- boghiuri pentru vagoane de marfă și călători
- aparate de cale ferată
- piese de schimb material rulant

*Vîrsta octogenară a uzinei  
și vremurile noi  
i-au dat acesteia  
un trunchi viguros  
în care pulsează cu putere  
seva tinereții,  
iar freamătul muncii  
și al tinereții  
deschide noi zări  
spre magistralele viitorului.*



*flacăra* **F** *album*

Personalitatea ELENEI CERNEI este un mesager de prestigiu  
al artei noastre muzicale interpretative.

Fotografie de D. MAGNUS

